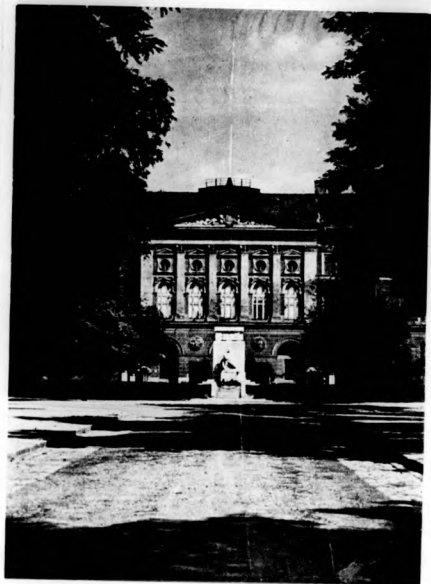

379

9.278/1-2.

1
9
4
0

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

q 278/1-2

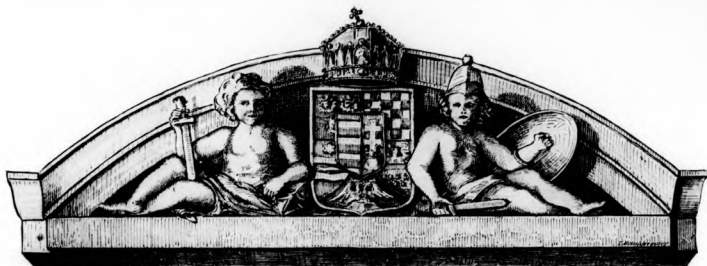

MI SZEK EGY ISTENBEN • ~~ISTEN SZÖVEG~~
MI SZEK EGY PAZÁBAN • ~~ISTEN SZÖVEG~~
MI SZEK EGY ISTENI ÖRÖK JÓALSÁGBAN • ~~ISTEN~~
• AMEN •

*Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági táborszernagy,
m. kir. titkos tanácsos, volt tisztképzés- és nevelésügyi személynök*

(Brenshaber Béla udvari és kamarai fényképész felvétel.)

LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA” AKADÉMIA ZRINYI-KÖRÉNEK ÉVKÖNYVE

XVIII. ÉVFOLYAM

BUDAPEST, 1940 DECEMBER

*„Az ember tiszta, hogy legyen
Békében, harcban ember!”*

(Arany János)

BÚCSÚZUNK

vitéz nemes kistoronyi DENK GUSZTÁV lovassági tábornok,
m. kir. titkos tanácsos, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélőnkől.

Irta: vitéz nemes kisbarnaki FARKAS FERENC tábornok,
a „Ludovika” akadémia parancsnoka.

A fiatalság élniakarásától zsongó ősi Alma Mater derűs egét csak akkor borítja felhő,
ha — bár ideiglenesen is — búcsúzni kényszerül attól, akit szívébe zárt.

Vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornokot, nevelésügyi szemlélőnkét,
katonabecsülettel végzett 36 évi szolgálata után a Kormányzó Úr Ő Főméltósága saját kérel-
mére 1940. március hó 1-én nyugállományba helyezni kegyeskedett. Vele az ifjúság nevelésének
böles irányítója, akadémiaink nagy pártfogója, a jövő katonanemzedék babérkoszorús példaképe
vált ki a tényleges munkából, hogy helyet adjon az erős pilléreken felépülő, erőt sugárzó magyar
élet következő munkásainak.

Nem hivatásunk méltatni szeretett szemlélőnk pályatutását és érdemeit, de lelki szükségét
érezzük annak, hogy megköszönjük mindazt, amit feltűnés nélkül, csendes munkásságával, pusztán
önzetlen katonaszíve sugallatára tett értünk, akadémiainkért és azért a jövőendő tisztikarért, amely
az ő nevelési elveivel megerősödvé lépett ki a forrongó életbe.

A hála szavait küldjük a nemes egyszerűségért, mely lényéből áradt felénk, a "bölcse-
ségért, mellyel irányított és vezetett, az atyai szeretetért, mellyel mindenkor átölelt bennünket.
Márványba kívánczó szavai: „*Kevés szóval mondjunk sokat!*” – jellemzik leginkább
vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv lovassági tábornokot mint katonát.

Nevelői bölcsességének messze távlatokat nyitó és mély nemzeti erőttől duzzadó irányát
ugyancsak megjelölte számunkra, mondván: „*A nemzeti eszme és a faji érzés a nevelés szol-
gálatába állítva olyan tényezők, amelyek nyomán hősi jellemek és nagy tettekre kész em-
berök fejlődnek.*”

A talpig katona, a bölcs nevelő és férfi igazi életét azonban csak akkor világítottuk
meg a maga teljességében, ha felidézzük a vallásosságról vallott, hozzánk intézett örökértékű
intelmét is: „*Nincs más mehetség, tudományos magyarázat, vagy egyéb menedék a huszadik
század modern embere számára, mint hogy vissza kell térnie az Istenhez, az isteni Gond-
viselés parancsaiboz, mert ezek: a tiszta erkölcs, az egyetemes és keresztény világnézet,
mindemél erősebb és a világ végéig fennmaradó örök források.*”

Ha csak ezt a három mondatot kaptuk volna vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv
lovassági tábornoktól, akkor is olyan szellemi és erkölcsi örökséget hagyott volna reánk, melynek
megőrzése és lehető fejlesztése legszentebb kötelességünk és büszke tisztünk.

Lehet, hogy a tényleges szolgálatból való kiválása a közvetlen kapcsolatot megszakította
közöttünk, de a hála és ragaszkodás acélszálai annál is inkább hozzánk kötik, mert rajtunk
kívül az egész honvédség, de a magyar nemzet is további alkotómunkát vár tőle. A búcsú
percében azt kívánja a hálás „Ludovika” akadémia minden tagja, hogy a magyarok Istenének
áldott keze irányítsa és kísérje még hosszú éveken át vitéz nemes kistoronyi Denk Gusztáv
lovassági tábornokot a gyümölcserlelő ősz derús sugárözönében.

*A nemzeti hadsereg bevonulása Budapestre 1919 november 16-án.
Mangsch Gyula szobrászművész domborműve a főpárat 1. emeletén.*

„A kőkök él: találkoznunk!”
(Arany János)

HALOTTAINK.

A nagy kaszás ezidén sem kimélt meg bennünket. Az Alma Mater 4 volt nagyműveltségű tanárát és 5 volt lelkes fiát ragadta el főlkén kegyetlen végzettségével. Elgondolkosva, lehatott fejlen, némán állunk meg néhány percére a napi munka fojtó lázában, hogy lerójuk a fájdalom s a kegyelet adóját azokkal szemben, akik a legszembetűnőbb hivatást választották és hűségesebb kitartással álltak a vártán, míg meg nem hallották az örökkévalóság hívójelét.

Vitéz nemes ADAM ENDRE ny. áll. ezredes.

† 1940. január 18-án, Debrecenben temették el január 21-én, 1918-tól 1922-ig szolgált a „Ludovika” akadémián mint századparancsnok, a gyakorlati szabályzat, a fegyvertan és lövésztan, a hivatal- és álláskötelök, valamint a tót nyelv hivatott tanára.

SONNECKER SÁNDOR ny. áll. ezredes.

† 1940. február 29-én, Március hó 2-án temették el Budapeston a Farkasréti temetőben. Kiváló felkészültségű, közszeretében álló tanára volt az akadémiának, 1910-től 1926-ig tanította a német, angol és francia nyelvet, de nyugállományba helyezése után is még sokáig kivette a részét a tisztképzés önzetlen és nemes munkájából.

HOLLÓ LASZLO akadémikus.

† 1940. március 18-án, Pár hónappal felavattása előtt ragadta el a kegyetlen végzet szeretetei köréből. Hosszú szenvedés osztályosa volt, míg 23 éves korában megváltotta szenvedéseitől a halál. Március 20-án temették Győrött a győrszigeti temető kápolnájából esendő, halkszavú, mélyérzű, fiatal bajtársunkat.

Vitéz nemes futásfalvi PÁL IMRE ny. áll. ezredes.

† 1940. április 8-án. A rákoskeresztúri katonai temetőben temették el április 10-én, 1930-tól 1932-ig működött az akadémián mint a testnevelés kivételes felkészültségű tanára.

DEMÉNY GEZA ny. áll. altábornagy.

† 1940. április 9-én. A kerpesúti út melletti temetőben helyezték örök nyugalomra április 11-én. Mint vk. ezredes 1920-tól 1921-ig tanította az akadémián a harcászatot és a hadseregszervezést. A nagy felkészültségű vezérkari tiszt és a kivételes nevelői érzékkel megáldott tanár példaképe volt.

Nemes rozváci ROZVÁCY LAJOS m. kir. hadnagy.

† 1940. április 15-én. Szolgálateljesítés közben gépkocsibaleset következtében, ifjú életének 25. évében érte el szomorú végzetét. Április 18-án temették el a Farkasréti temetőben bajtársainak, az 1. honvéd gépkocsizó dandár felderítő zászlóalj tisztikarának nagy részvete mellett. A „Ludovika” akadémiát 1936-ban végezte.

BÁNFALVY FERENC vk. százados.

† 1940. április 29-én. Szolgálateljesítés közben zuhanat le repülőgépről a mátyásföldi repülőterén. A rákoskeresztúri katonai temetőben helyezték örök nyugalomra május 1-én. A nyugtádsú, fiatal vezérkari tiszt a „Ludovika” akadémiát 1926-ban végezte.

HAMAR ANDRÁS főhadnagy.

Váratlan szerencsétlenség következtében halt meg a főhadnaggyá történt előléptetését követő napon, 1940. május 2-án, életének 27. évében. A tornaljai róm. kat. temetőben helyezték örök nyugalomra. A „Ludovika” akadémiát 1936-ban végezte. A Leventekőr hadtudományi osztályának örökös tagja volt.

Vitéz SZIRANYI GUIDO m. kir. hadnagy.

† 1940. július 6-án. Szolgálateljesítés közben kapott napozásból eredő szívinfarkus okozta tragikusan váratlan halálát. A rákoskeresztúri katonai temetőben temették el július 10-én nagy reményekre jogosított, mély hittel telített, fiatal bajtársunkat. A „Ludovika” akadémiát 1938-ban végezte.

Nemesrozdóczy Rozdóczy Lajos főlgys.

Hamar András főlgys.

Vitéz Szirányi Guidó főlgys.

SÍREMLÉKAVATÁS A HŐSÖK TEMETŐJÉBEN.

Csebi Pogány Jenő akadémikusnak, az 1919 június 24-i ludovikás ellenforradalom hősi halottjának porladó csontijait Budapest Székesfőváros Hősök Temetőjének Felügyelősége az akadémia kércsére 1940 június 15-én kihantoltatta és a X. ker. Új Köztemetőben a Hősök Temetője 6. számú sírhelytábla köröndjébe helyezte át. Az exhumálás szertartásán az akadémia tiszti és akadémikusi küldöttség képviselte.

A „Ludovika” akadémia további kezdeményezésére Budapest Székesfőváros támogatásával hamarosan elkészült a hős ludovikás új síremléke is. A gyönyörű rusz-kicai fehérmárványból készült, babérággal díszített emlékünnepélyes felavatása a rokonság, a „Ludovika” akadé-

mia nagy tiszti és akadémikusi küldöttsége, valamint a székesfőváros közönségének kegyeletes részvételével augusztus 15-én történt meg. Az akadémia és a székesfőváros koszorúját küldöttség helyezte el az új síremléken. Az akadémia koszorújának szalagját a hősöknek kijáró mélyeség tisztelet és hála szavai ékesítették.

A sírköavató beszédet *nemes Papp-Kökényesy László* százados, a „Ludovika” akadémia tanára mondotta. Nagyhatású beszédében a hősi kultusz jelentőségét hangzattatta, majd személyes élményeit elevenítette fel az ellenforradalom szomorú és mégis felemelő eseményeinek tanulságaival. Az új ludovikások a beszéd elhangzása után meghatva tiszteltek a számukra örökértékű életvetel és útírányt jelentő sírkö előtt.

*Csebi Pogány Jenő ahs. exhumálása,
1940 július 15.*

*Csebi Pogány Jenő ahs. új síremlékének felavatása,
1940 augusztus 15.*

*Koronknyai Ottó: Mátyás király Bécs előtt.
Eredetije a Szépművészeti Múzeum leltáryoként a nagyvárdai püspöki palotában.*

MÁTYÁS, A KATONAKIRÁLY. SZÜLETÉSÉNEK 500. ÉVFORDULÓJÁRA.

Irta: Dr. Matbia Károly, a „Ludovika” akadémia tanára.

A történelem évezredekben és évszázadokban méri az időt, s az ember, a történelem teremtő ura, egyben meghunyászkodó rabszolgája elgondolkozva áll meg a rohanó életforgatagban, amikor az ilyen nagylelkűségű évfordulón egy emberöltő történetét vizsgálhatja.

Alig 50 év az az emberöltő, amelyet legnagyobb katonakirályunk végigélt, de ez az emberöltő immár tízszer annyi idő, egy féllévezered óta: a magyar hadtörténelem messze világító fátylájára.

Kora — mint általában az igazi történelmi nagyságokat — nem értette meg Mátyást. Csak az abszolút hatalomra és a mindenekfelettlévő igazságra terekvő uralkodót látta benne, aki költséges hadjárataihoz kénytelen az állandó adóemelés eszközéhez folyamodni. „Erdély és Moldva felülik magokat — írja Zrínyi Miklós a Mátyás király életéről való emlékdésekben — a király szerencséjének ellen mernek rugni... Erdély adónak nagyságát veszi okul, de rosszul. Szükséges királynak az adó, főképen az olyan királynak, mint Mátyás volt!” A XVII. század legnagyobb magyarja tehát már sokkal tisztábban látja Mátyás törekvéseit. Két évszázad távlatában határozott körvonalakban bontakoznak ki előtte ennek a sokszínű uralkodó-, hadvezér- és embergyénésnek főjellemzői. A XX. század magyarja már azt is tudja, hogy Mátyás egyénisége uralkodói értékei mellett csodálatos keveréke a középkor kései lovagjának és a messzemenző szemmel szédítő távlatokat látó stratégának. Tanulhat tőle a legnagyobb ka-

tonai képességekkel rendelkező hadvezér, de a legkisebb egység fölött parancsnokló előjáró is. Mert isten-áldotta művésze volt a haderő megszervezésének és okoszerű felhasználásának, de ugyanakkor eszményi megszemélyesítője volt az előrelátó, erővel, emberismerettel megáldott bölés és igazságos előjárónak is.

A legtragikusabb megemérett a török elleni politikáját kísérte nyomon. Még Zrínyi is töprengve kérdezi magától: „*Ki lész tehát, aki átállathatja anyak okait, hogy sem ez a dicősegre termett király, tudván, hogy méltóbb hadakozása lehetne a török-pogány ellen, sőt inkább szükséges, mégis hátrabagyan aztat, sőt elszennyvedvén a nagy károkat... mégis inkább mene a német császárra.*” Legújabb történeti irodalmunk ezzel a problémával foglalkozva ünosúntalan célozgat arra, hogy kár volt Mátyásnak a nyugati hadműveleteket erőltetnie és a német-római császári korona után vágyakoznia, mert mindez halogató megoldásokra kényszerítette a török veszedelemmel szemben. Egyik-másik megállapítás odáig megy a találgatásokban, hogy talán a mohácsi katasztrófa is megmenekült volna az ország, ha Mátyás nyugat helyett dél felé tekint. Az kétségtelen, hogy minél nagyobb horderejű valamely elgondolás, annál kisebb tábor érti meg titkos rugóit, belső indítékait, távolabbi céljait. Kevesen tudják megeméreni azt is, hogy Mátyás nagy életművének kiteljesedését a történelmi erőknél is nagyobb hatalom: az idő akadályozta meg. Mint született hadvezér, jól tudta, hogy a törökkel szemben előbb-utóbb sorrakerülő sorsdöntő

Mátyás király kőszegi szobra.
Vitéz Székely Károly szobrászművész alkotása.

lüzdelem sikere érdekében először a *hátát* kell minden rendelkezésre álló módon biztosítani. Hadsereg, területtel, koronával, uralkodói és hadvezéri tekintéllyel kell fölkészülnie a nagy harcra. Nem ő tehetett róla, hogy a nagyonali elgondolás második részének megvalósításához nem maradt ideje. A nagyarányú történelmi színjáték befejező felvonása meg sem kezdődhetett. Rádobta a sors az örök magyar tragédia függönyét!

Pedig mily lenyűgözően szép és csillogó pompában fogant a kezdet! „*Fellesztették a dicőt és nagybátát hajlant!*” — írja maga Mátyás Galotti Marzióhoz intézett egyik levelében. Mi más ez, ha nem a nemzeti önbizalom és a történelmi tudat fölkeltése nagy idők előestéjén!

Mily megnyugtató és fölemelő a folytatás: a haderő teljesen korszerű megszervezése. *Baduario Sebastiano* velencei követ 1479-ből való jelentése Mátyás hadseregének akkori fogalmak szerint óriási megnövekedéséről számol be. De ezenkívül is minden a török elleni fölkészülés távolabbi céljait szolgálja! A jelentés szerint Mátyás hadereje 163.000 főből állott. A szárazföldi haderő létszáma keréken 148.000 fő volt (ebből kb. 16.000 fő alkotta a cseh, morva és sziléziai zsoldosokból álló „*fekete sereg*”-et). Az egész haderő legértékesebb elemét kétségenkívül a 46.000 főnyi magyar és székely csapatok alkották. Különösen a magyar nehéz lovasság és a székely könnyű lovasság, a székely íjások csapata volt értékes tartozéka ennek a kiválóan megszervezett seregnek. A gyalogság összeállítása cseh mintára történt ugyan, de fegyverzetük török hatást áru el. Itt is megnyilatkozik a török elleni készülődés távolabbi terve éppúgy, mint a 364 hajóból (közöttük 16 negyvennégyvezeső gályából) álló dunai hajóhad megszervezésében, amelyre ugyancsak a török elleni harcok során volt és még inkább lett volna

nagy szükség. Kár, hogy a tüzérség szerepét nem értékelte annyira, mint az már akkor is megérdemelte volna. Hábóruinak súlypontja a várharcon volt, mégis többre tartotta a régi rendszerű hajtógépeket, mint a korszerűbb és olasz mintára készült „lőveg”-eket.

Egészbenvéve megállapíthatjuk, hogy Mátyás szinte állandó katonai készenlétben élt. 29 hadiévét számlálhatunk össze 33 évig tartó uralkodása alatt. Nyilvánvalónak látszik, hogy mindez csak első felvonásnak készült a nagy történelmi színjátékhoz: örök időkre megalapozni egy nagyrhivatott nemzet európai helyzetét és történelmi súlyát. Egyszermindenkorra levenni a vállairól azt a keresztet, amelyet történelmi vezetése és a „művelt nyugat” érzéketlensége rakott rá. Lehetővé tenni számára a zavartalan művelődés eszközeinek megszerzését és kivívni számára az őt megillető helyet a nemzetek rangsorában. Mennyire másképp alakult volna az egész európai történelem, ha a kegyetlen idő nem zárja el a további tervek megvalósulásának lehetőségétől. A négy felvidéki hadjárat, a Frigyes császár elleni három hadjárat, a csehekkel és lengvelekkel viselt két hadjárat és a törökkel való végeles leszámolás előkészítésére szolgáló öt nagyobb és két kisebb török háború egész lefolyása mind az előbb elmondottakat látszik igazolni.

Nincs tréunk rá és nem is célunk e háborúkat részletesen ismertetni. „*Hadi tudományát és militaris disciplináját aki tudni akarja ennek a királynak, olvassa meg Pontinlust!*” — mondjuk mi is Zrínyivel. — „*A királyokban semminemű mesteriség nem oly szükséges, mint bene imperare, jól parancsolni. . . . .* Másik punctumot itt azt considerálm, hogy soha Mátyás király oly dolgokat végezte nem vott volna, ha ő rendtartást magában nem csinált volna és disciplinát; az nélkül a had nem had, hanem confusio!”

A „Ludovika” akadémia parkjában a Károlyi-fordulaton eszélelőbe állat 1918. őszén leöntött Mátyás-szobor.

Mátyás király kőszegi szobra. Tadrusz János világhírű alkotása.

Mátyás király szülőháza Kőszegért.

Egyet ezzel kapcsolatban magunk is megállapíthatunk: Mátyás föltélen bizonyossággal tudta, hogy a történelem szekeré mindig harci szekér volt a múltban és az lesz a jövőben is. Ezzel vívta ki a maga számára elsősorban a „katonakirály” tiszteletet parancsoló díszítő jelzőjét. De tudta azt is, hogy az uralkodó tiszte a haderő megszervezésén és vezetésén kívül „jeles kapitányok”, minden tekintetben megfelelő hadvezérek kiválasztása és nevelése. Nemcsak diplomatának, hanem hadvezéreinek kiválasztásában is egyedül a rátermettség és a hűség föltételeit kereste azokban, akiket magas polera emelt.

Mint katona az ókori Róma hadvezéreit tekintette példaképeinek, katonái íróit pedig mestereinek. „Ha a mi korunknak — mondta egyszer — csak századrészben volnának olyan katonái, amelyeket az óvilág mutat fel és ha ennek hadi képzettségéhez a miénk basonlítható volna, bizonyára nem nyert volna a török birodalom oly roppant kiterjedést”. Ugyanakkor megállapítja: „Senki sem lehet annyira eszelen, hogy magát, álljon bármilyen bajnok hírében, Hannibál vagy Nagy Sándor, Scipio vagy Julius Caesar fölé helyezni, sőt azokhoz még csak hasonlítni is merészelje.”

Történetíróink és hadtörténészeink szeretik más hadvezérekkel, *Napoleonnal, Betlen Gáborral, Zrínyi Miklóssal* összehasonlítni Mátyás királyt. Véleményünk szerint szükségtelen és fölösleges ez az összehasonlítás, mint ahogy Mátyás fentidézett kijelentésében maga is megállapítja. A lángész önmaga szab magának törvényt és nem tűr összehasonlítást. Más az, amikor *Napoleon* naplójában 300 esztendő távlatán át példaképül említi Mátyás királyt vagy amikor *Zrínyi Miklós* és *Betlen Gábor* behatóan tanulmányozzák és követésre méltónak találják elgondolásait. Ez az egyik lángész joga a másikkal kapcsolatban. A történetírásnak az a hivatása, hogy önmagában ítélje meg nagyjainknak a nemzet életével és fejlődésével kapcsolatos szerepét. A történetírás megállapítása ezen a ponton csak az lehet, hogy a magyar teremtészellem folytonosan változó, minden korban más-más alakot öltött megnyilatkozása történelmi nagyaink között is kevés egységben telje-

sedett ki a maga korának annyira tökéletes tükröként, mint Mátyás király uralkodói, katonai és emberi alakjában.

Féltzedév mult el immár születése óta, de a reménykedő magyar jelennek minden osztályos öntudattól csillogó szemmel tekint a mindegyre tisztuló ködben gomolygó jövőndöbe, valahányszor nagy királyának a nevével hallja.

Király, aki ízig-veéig katonajellem volt. A katonameger keresi olyan mohó életakarással a szellemi megújulás forrásait, hogy erőt nyerjen a harchoz, a halál gondolatának elviseléséhez. Ez hajtotta Mátyást is a maga kora művelődésbeli divatjának, a *renaissance* eszmekör célkitűzéseinek szolgálatára. Ez a nagy történelmi megújulás éppen ennek a nagy katonajellemnek az egységében keresztül lett nálunk a nemzeti élet újjászületésének forrása. Mátyás írói és költői: *Galeotti, Bonfini, Janus Pannonius* latinnyelvű munkáikkal a nemzeti történettudomány, szónoklat és költészet fejlődésének útját egyengették, mint ahogy Mátyás korának nemzeti öntudata is a római klasszikus történetírók szabadsághelméteiből és történelmi tudatából táplálkozott.

Kétségtelen, hogy maga Mátyás — elsősorban katonagyéniség lévén — nem tartotta egyetlen életforma-lehetőségnek a maga számára a humanizmus teljes kiélését. A *katona* és az *ember* örök harcának kiegyenlítését látta ez eszmekörben megvalósulni és ide menekült a folytonos harcok közben; itt, a humanizmus oltáránál, a könyvek birodalmában pihente ki katonaiéletének fáradalmait. A könyvek, a művelt emberek közelsége lelki szükséglet volt számára, amelynek üdítő hatását egész életén át sóvárgta. De az is bizonyos, hogy éppen ez és tényezők egységésformáló hatására lett az, amivé a történelem sodrában lennie kellett: a nemzeti állam s a nemzeti királyság sorsfordozó eszményének megalkotójává. Királlyá választásának győzelmes sikere politikai vonalon a *káros idegen* befolyástól mentette meg az országot, a magyar humanizmus diadalá pedig — amely ugyanakkor az ő nagyzerű elgondolásai révén lett élő valósággá — művelődési

vonalon a hasonlóképen *idegen, de áldásos* befolyás zslipjeit nyitotta meg a nemzet számára.

Jogosan vagyunk büszkéek ötszáz év múlva is Mátyás királyra: az igazságszerető uralkodóra, a meszetekintő diplomatára, a páratlan lendületű hadvezérré, költők és tudósok személfényére: hiszen az ő személyén keresztül tanulta meg az egész renaissance-Európa tisztelni a magyar *szellem, összes szomszédaink pedig a magyar kard* hódító erejét. A magyar történelem sohasem felejtí el neki, hogy ő volt a magyar birodalom eszményének legnagyobb álmódója, a magyar imperializmus utolsó nagy építőművésze. Mint uralkodó, mint hadvezér, mint ember egyaránt a legkiválóbbak közül való az egész akkori Európában.

Születésének félezerédes fordulóján ismét előtérbe került a Hunyadiak származásának kérdése. Annyi ma már bizonyos, hogy a család oláh eredetének hangoztatása nem volt egyéb felelőtlen mesénél. Zrinyi szerint: „*Bonifinus romaiktul s régi, türdököl Corvinusoktul hozza ki a genealógiát, el is bitem, hogy úgy vagyon; a magyar írók pedig nem egyeznek vele ebben, hanem hogy Zsigmond királytul való volna... Hunyadi Jánosnak fia Hunyadi Mátyás volt, s nem elég-e az? Mutasson ilyen apát s ilyen fiat nekem egy historicus, aki ezer esztendőre fonna fia nemé királynak genealógiáját!*” Mi együtt valljuk Zrinyivel: nagyon is elegendő mindez s ezzel a származás kérdését elintéztünk is vesszük. Ha bizonyos vonatkozásokban homály is fedt származásának kérdését, ha sirját vérvizataros történelmünk folyamán szét is szórták a barbár török hordák: ami születése és halála között volt, *drága magyar élete* a miénk visszavonhatatlanul! Azt nem veheti el tőlünk semmiféle történelmhamisítás, semmiféle nyílt vagy burkolt erőszak! Ez a nemzedék egy szívvel, egy lélekkel várja Hunyadi Mátyás korának palinenezist: a nemzeti műveltségének és katonai erejének újjáéledését, külpolitikai súlyának emelkedését, és jövendőjének, teljes feltámadásának biztos tudatában bizakodó reménykedéssel zengi a nagy katonakirályról fennmaradt emlékdalt:

„Nagy kékessége tisztességünknek,
Nagy bátorsága mi félelmünknek!”

Alakja legyőzhetetlen óriássá nőtt a történelem ködfátyolán keresztül kései követőinek szemében. Legnagyobb katonai sikerének színhelyén, *Bécsben* bekövetkezett halála óta biztos léptekkel megy az örökkévalóság útján felfelé.

A fejét már a legendák ezüstös felhői fogják körül. A végtelen idő, amely megakadályozta nagy életművének megvalósítását, elborítaná mindent beburkoló homályával, ha a történelem a félezerédes fordulón valótlan fénykévet nem vetne a mindegyre emelkedő alakra, hogy el ne tűnjön öröklötti eszmévé finomultan az éteri magasságokban, hűséges magyarjainak szeme elől.

Ne féltsük most már az időtől sem! Eltűnni nem fog a szemünk elől soha többé, csak mindig magasabba kerül, mindig távolabb lesz tőlünk, tehát mindig tisztábban áll előttünk mindaz, ami vele és általa történt!

Akadémikusok! Ne feledjétek soha, hogy az igazságos király, aki a kemény katona és a művelt ember tüneményesen szerencsés értékösszefonódása volt, mindig veletek lesz a sorsdöntő órákban, mikor „*lezug a harc a végekben!*” és történelmi hivatástokhoz méltó módon kell érvényesítenetek a magyarság teljes katonai és kulturális fölényét a bitorlókhal szemben.

Mátyás királynak is, szülővárosának, kincses Kolozsvárnak is, de Mátyás egész Magyarországának is magyarnak kell maradnia az idők végezetéig.

Higgyétek! Lássátok! Halljátok! Érezzeget!

Boldog félelemmel hallgassátok megváltást hirdető szavait!

Félezerédes távolból, a magyar múlt vérell és könnyel épített szentélyéből szól hozzátok.

Nem szobor többé, nem ember, nem király, nem történelem! Sokkal több mindezeknél: múlt és jövő, élet és halál, végezt és megdicsőülést, törvényt és evangélium!

Nézzeitek fűlfélé és bízza bízattok!

Mathias Rex megnyitotta a maga és sokat szenvedett nemzete számára az örökkévalóság kapuját.

Megérkezett a végtelenbe....

Bánsó Zoltán a/s. domborműve
a Mátyás király-tartományban.

A „LUDOVIKA” AKADÉMIA A KOLOZSVÁRI BEVONULÁSON

Irtá: Dr. Matfia Károly, a „Ludovika” akadémia tanára.

A forró nyárvégi éjszaka csodavárón sejtelmes csendjében lassan, szinte észrevétlenül megmozdult a magyar égbolt. Megelevenedett a Hadak útjának csillagmirádái, kifarult a királyhígió szent kapuja és Csaba királyfi elindult ősi napjének felszabadítására, hogy beválta évszázadok legendájának roppant ígérété. Pillanatok alatt végigszállott a nagy hír az ősi földön, amelyet huszongy siralmas esztendő keresztül idegen horda bitortól és pusztított.

Lássad és írjad, történelem!
Üszefonódott-e valaha ennyire sárgult lapjaidon csoda és valóság?
Ime: a két évvel ezelőtt elindult igazság a történelem ellenállhatatlan erőinek sodrában új állomáshoz érkezett.

Most lett igazán valósgá a „két ország ölelkezése”, nagy költőnk 92 év távol ködében érelődő gondolata:

„Es az idő eljött, bír nem hamar,
De nem is későn még, midőn
A szent imádság meghallgatva lőn,
Midőn egycé lett midő a két magyar!...”

Dobogó szívével leste, várta a sorsdöntő eseményekről szóló híradásokat az Alma Mater minden hí fia: vajjén megemlédők-e 1938. november 11-e, vajjén még részei lehetnek-e a bevonulás hatalmas élményének? Annyi bizonyos, hogy ennyire reménykedő örömmel nem vártak még soha szabadságról való behívót, mint a mi akadémikusaink 1940. szeptemberben!

Végre kézhez kapták a szerencsés kiválasztottak a nehezen várt parancsot s szeptember 10-én már boldog

izgalommal hallgatták az ismerős falak között a 26. számú Akadémikusai parancs szövegét:

„A honvédelmi miniszter úr Ó nagyméltósága rendelkezése folytán a „Ludovika” akadémia két szakasszal részt vesz a folyó hó 13-ai kolozsvári bevonuláson.

Mint két évvel ezelőtt a kassa bevonulás idején, most is abban a hitben tettem meg a bevonulási kapcsolatban előterjesztémet, hogy a ludovikák szellemben most sem fogok csalatkozni.

Technikai és egyéb gátló okok miatt ezúttal nem az egész akadémia, hanem csak egy gyalog lélszázad vehet részt a díszbevonuláson. A választás reaktok cért.

Bizom bennelek, hogy nagy katonakérdőnyünk szádecsoarában minden tekintetben méltó módon fogjátok képviselni a „Ludovika” akadémia katonái szellemét kifejezően a kivételes kiüntetésben részesültek, hogy résztvehetnek ezen a nagyjelentőségű, történelmi ünneptégen.

Bizonyára éretek és tudjátok mint kiválasztott akadémikusok, hogy a történelmi perekben minden résztvevő szemé rajtatok lesz.

Ebben a tudatban végezze mindenki a bevonulási kapcsolatos minden kötelességét!”

Ment is minden a legkatonásabb rendben, a legnagyobb odaadással. Másnap már meg is alakult a 3 akadémia 1 puskászszázadban. A „Ludovika” akadémiától 3 tiszti és 116 aks. 2 szakaszban, szakaszonként 1 golyóórával, a „Bolyai János” honvéd műszaki akadémiától 1 tiszti és 42 aks. 1 szakaszban, végül a „Horthy Miklós” honvéd repülőakadémiától 1 tiszti és 42 aks. ugyancsak 1 szakaszban alkotta az aks. századot. Az egész elvonuló századot a „Ludovika” akadémia egyik tisztje: Barlóczy József százados vezeti.

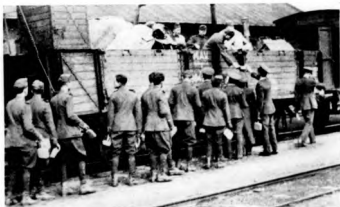
Képek a kolozsvári díszbevonulásról:
I.

Indulás a nyugati p. u.-ról.

A kolozsvári pályaudvar előtt.

Ebédkiosztás a kolozsvári pályaudvaron.

Sorakozó a megérkezés után a kolozsvári pályaudvaron.

Útban a díszmenet alakulófolyója.

*Megérkezés a szálláskörletbe.
(Kolozsvár, Wilson-u. 3.)*

*Képek a kolozsvári díszbevonulásról:
II.*

Közelég az akadémiai díszszázad.

Az akadémia parancsnoka a díszemelvényen.

Az akadémia zászlója a díszmenetben.

Mátyás király szülőháza előtt.

Hazaérkezés után az akadémia belső udvarán.

1940. szeptember 13. Az akadémia belső udvarán van a sorakozás. Innen indul 20 óra 15 perckor a század a nyugati pályaudvarra. A lovak, a mozgókonyha és a fogatolt jármű berakás után 22 óra 25 perckor indul a vonat a sok kipirult arcú, boldog akadémikussal — Kolozsvár felé.

1940. szeptember 14. Hajnalban, 5 óra 34 perckor érkezték a vonat *Biharkezesre*, a régi trianoni határra. Különösen hatottak a határállomás kihalt épületei a kora reggeli dermesztő csöndben. Révid félóra mult el csupán és már áthaladva a szűgyenhatáron, *Biharpáskón* áll meg vonatunk. Ameddig a szem ellát, drótkádályok, harcokész-árkok tömege mindenfelé! Távolabb a román erődövel körvonalai bontakoznak ki a párák ködében. Pár perc még és *Nagyváradon* vagyunk. Megdobban a szívünk a lögdögöszibe öltözött pályaudvaron a felszabadulás boldog örömeitől. Szent László városába érkezünk! Oda, ahol több mint 20 évig tilos volt magyarul érezni is. Most itt vagyunk a magyar honvédség tiszteletet parancsoló egyenruhájában. Ujjongó öröm tart fegva, amikor megpillantom a gyönyörű város drága magyar nevét az állomásépületen s a szibongó emberáradatban a magyar esendős és a magyar rendőr egyenruháját. Szembem az állomásépületet az ősi székesegyház tornyai is lögdögöszben üdvözölnek bennünket.

Valahol messze, a vonat elején könnyes örömmel küszködő hang kezd énekelni a Himnusz. Csakhamar tel lez az egész pályaudvar a fenséges hangokkal. Mind-egyre árad, száll tovább az ősi reggel ködpáris csillóságában étherien finom remegéssel, kimondhatatlanul boldog hozsánázással a történelem felmentő ítélete: „*Megbőnhölte már e nép a multat s jövendőt!*”

Vége az első nagy élménynek, indulunk tovább. A táj mindinkább a hegyvidék jellegét ölti magára, a vonat mellett futó *Körös* is mind keskenyebb szalag lesz és már a hegyi partok fehéren habzó vizére kezd emlékeztetni, mikor megérkezünk Erdély kapujához, a *Királybágyra*. Lassan fölzakad a ködfüggöny és mikor *Ciacsera* érünk, már teljes pompájában kibontakozik előttünk a bájos hegyország. Az állomás mellett fényfokkal beültetett, meredek hegyoldal. A hegyoldalon *Ády Endre* feleségének, *Bonczá Bertának* egykori kúriája. Nem messze az egyszerű háztól hivalkodó kastély körvonalai látszanak. *Goga Oktáziáné* lett az összeműlt után az irodalomtörténet nevezetességi birtok. Itt is temették el a híres román politikus. A kastély most özvegyének tulajdonában van. Elgondolkozom az idők változásán s alig veszem észre, máris *Bánffyhyadon* vagyunk. Pompázó népviseletben látok a remek kalotaszegi község népe az állomáson. Valami megkapóan ünnepléyes, magabizó nyugalom ömlik el raktuk, amint méltóságtejes modulatokba rejtik a minden átfogó öröm fojtogató érzéseit. *Magyaránálson* megismétlődik az előbbi kép.

Közeledünk Kolozsvár felé....

12 óra 20 perckor gőrdül be vonatunk a pompázó díszbe öltözött pályaudvarra. Itt vagyunk hát valóban kincses *Kolozsvárt*, szép Erdélyországunk fővárosában! Hála legyen érte a magyarok Istennek! — muzsikál mint ünnepi hangszó mindnyájunkban a lélek.

Kirakás után ebéd, majd zeneszóval vonul a század előkészített szállásra a régi Honvéd-utcaból nyíló Wilson-utcaiba, ahol a románok által elhagyott két új bérházban szálltoltat el az akadémikusokat *Kereses Béla* órnagy, a „Ludovika” akadémia szálláskészítő tiszteje. Berendezkedés után rövid sétá, tájékozódás a városban, majd 21 órakor takarodó.

1940. szeptember 13. Boris, esős reggelre ébredt az ujjongó izgalommal telített város. Még 8 órakor is ólmos esőfelhők futottak végig a látóhatáron. A zászló-és virágerdőbe borult Mátyás király-téren aggódó arcok kémlelik az eget. Már befutottak a m. kir. kormány, a felsőház, a képviselőház és a m. kir. honvédség tagjait hozó különvonatok, de a környékbeli falvakból, öt *Marosvásárhelyről* és a *Szekelyfaldról* is özönlik az ünneplő városba az emberáradat. Az állomásépülettel nem messze, a Horthy Miklós-út elején óriási diadalkapu. A magyar zászlók mellett a két hatalmas baráti nemzet lobogói, országgyűlési Kormányzónok képe mellett nagy aratáinknak, a Führernék és a Ducenak lombfűzérrel díszített képmásai láthatók a házak falán.

Mintha a Gondviselés egyetlen, parancsoló intése rezdült volna át az ég kárpitján, 9 órakor váratlannul kitisztult az ég. Frissen támadt nyugati szél ulti, hárja a felhőket. Az állhatatosan várakozó tömegen morajló megkönyebbülés fut végig: — Szeret minket az Isten mégis!

Féltízre egészen megtelnek a Mátyás király-téren felállított díszemlények. Feljéphetlenül festői két a színes, sujtásos díszmagyarokból, a honvédség egyenruhából s a hölgyek csipke- és bársonyruhákból össze tevődő, hullámzó színtáborítás. A Szent Mihály-templom 80 méteres, ég felé törő gót tornyának árnyéka borul a díszemlényen szorongó, büszkén mosolygó magyarokra.

Pontosan 10 óra 30 perckor óriási dőnés dördül bde a templomi ártárb: megérkezték a boldog Magyarország legelőb embere, hogy végigjálhassák a megvilított Erdély törhetetlen hűségének bizonygátelét. Felhangzik a Himnusz az emelvényekkel szemben elhelyezett, több énekkarból egyesített, óriási kórus ajánlat. A következő pillanatban már át is vette a megrázó dallamot a végtelennek tetsző sokaság. A menybitöz közben teljesen kiderült. Verőnyés napugár előtt körül Kormányzónok déleg alakjit.

Megkezdődik az ünnepeg. Miniszterelnökünk üdvözölő szavait is többször szakította félbe a túlfáradt lekedés, de emi erővel tört fel Kolozsvár népének lelke legmélyéből a 21 éven át visszafogott nemzeti ösztudat dr. gróf *Bethlen Györgynek*, az Erdélyben maradt magyarországi vezérének beszéde alatt:

„Jen sokat szenvedünk,
Egész Erdély kell nekünk!”

— züg végig a városom minden elsőpr erővel a felszakadt nemzeti fájdalom és a helyébe toltó mondatlan boldogság. Az erdélyi magyar nőknek, az egyházak képviselőinek, a tűzharcosoknak, az ifjúságnak, a földművelésnek, iparosoknak és a munkásságnak, a fájdalom és megaláztatások fontó tüzeiben teljesen ösztöret: *egész Erdélynek* üdvözlétet toltomszóitk ezután a szónokok.

Legfelőbb Hadurunk válaszbán Erdély visszatért országrészeit köszöntötte. A történelem ítélete s a jóvő ígérte rezgett a hangjában:

„A jelen öröme öszoelyik lelkenben a mult bánatával — mondotta — és feljemand benne a kérdés: hogyan is szakalbatott ránk, magyarokra ez a mérbetetlen szenvedés? ... Minket sorunk állított ide Kelet és Nyugat határmegyéjére, hazánk századokon át a romboló világtörténelem országúján állandó harcok színtere volt és miáltal Európa más, boldog népei kémszében gyarapodhattak és erősböhdettek, — a magyar örökös baraban vérezt, pusztult és jogyott.”

Együtt vallottuk a legelső magyar emberrel, hogy ezen a gyönyörű napon itt volt gondolatban minden magyar. Tizenhárom millió magyar szív egy ritmusra dobant és azokra a testvérekre gondolt, akik egyelőre még nem kerülhettek vissza az ezereves hazá kedvébe.

A lenyűgözött szép ünnepeg második fejezte a honvédség csapatainak díszmenete volt. Nem túloznunk egy cseppet sem, ha azt állítjuk, hogy ilyet nem látott ez az ország a boldog béke éveiben sem. A Szózat elhangzása után nemokára felült az Unió-utca felől *virtez János Gusztáv* altbornagy, a 2. honvéd hadserparancsnoka az egyik szolgálandárpáncsok tőrömmel és tőrésével, mögöttük a csajkászedt zenekara. Felhangzott a népszerű Erdélyi induló és káprázatosan szép díszmenetben vonultak el a Főmoltóság Úr előtt először a megszálló alakulatok, egyezkedtek, huszár-szótályok, tábori tüzérosztályok, utász- és hidász-szótályok, a vasútépítő ezred egyik zászlója, a páncéljűrműves csapatok könnyű és közepes harcokcsikkal, valamint páncélszékcsikkal, majd rövid szünet után a „Ludovika”, „Holsvai” és „Horthy” akadémiákból alakított pompás díszzászad következett. Már a tér sarkán felünk a „Ludovika” akadémia ősi zászlaja. Örösi lelkesedés ömlik szét a tömegben a nagyszerűen menetelő, deleg fiúk láttán. Fergeteges taps fogadja a jövőendő honvéd tisztokat, amint a kormányzó díszemlény elé érnek és végkiáltásukat egészen addig, amíg el nem tünnek a tér sarkán.

Az akadémiás zászad elvonulása után a Székelyföldről a nyár folyamán átszökött és már átkepzett alakulatok következnek, utának a légi erők alakulatai, köztük az ejtőernyős vadász-zászlójuk, mögöttük a gépkocsizó vegyharc-zászlójuk, majd a gépvontású tüzérosztály és a gépvontású nehéz tüzérosztály dübögő el az emelvények előtt. Pár pillanattal tartó döbönt evend fogadja a 21 cm-es közepes tarackos ütegeket és a 30.5 cm-es nehéz mozsár ütegeket, hogy azután ellenállhatatlan erővel törjön ki a mindent elárasztó lelkesedés. Már a lélekemléli gyűlés és gépvontás ütegek is elvonultak és még mindig tombol a hatalmas tömeg a lelkesedéstől. A váratlan meglepetés önfeléd ujongása ül az arcon. Zúgó éjlenés és taps vihar árad Közép-Európa kétségkívül legkorszerűbb felszerelt hadserge felé. Boldogan fellélekozó tekintetek simogatták végig a tovarülő jűrműveket. Nem esoda, hiszen a románok mindentéle hazugsággal igyekeztek lekicsinyelni a magyar hadserget erdélyi véreink előtt. Most megkapták a méltó feleletet hazug mesterkedéseikre!

A felejthetetlen díszmenet után még gráikig hullámzik a lelkes tömeg a Mátyás király-téren. Mi is sétára indulunk ebéd előtt, hogy élvezük felszabadult véreink szétáradó örömet. Amint a Mihály-templom főkapujához érünk, reg, nem látott, kedves ismerőt pillantunk meg. *Székelykorszakri Molnár Sándor* százados, az ismert katonaköltő veszik körül könnyes örömmel a *Környőről* beagyalogolt falujáék. Amint meglátnak bennünket, reszkő kézzel simogattni kezdik zubbonyunkat és sirva-nevetve kiáltják:

— *Edes jó magyar tiszt urak! Hát mégis csak sikerült a dolog! Hála annak a menyőnyő! Ez Esteinek!* — s omlanak a könnyek felérthatatlanul.

Magasságos Isten! Hát lehetséges ez? Hát ilyen magyar ünnepe is van? Elegendő 21 év szenvedés és nyírvire össze tud formi egy nép ledöntve évszázados társadalmi, formai és lelki korlátokat? — Hiszen akkor nincs még minden vesze! Hiszen akkor valóban „megvirrad még valaha!”

Nem merek mindjárt továbbmenni, mert nem látok a könnyeimtől.

Csak annyit hallok még, amit utánamkídtának: — *Köszönjük a megédálást!* — Elpirulva gondolkodom a meg nem érdemelt hállálkodáson... Bizony semmi a mi magyarságunk az övékéhez képest! Felszines, sekléves, nyúlás, az ő mély, velőgik háró, acélosan izzó magyar lelkek mellett. Nemcsak a földre, — erre a *mépre* is szükségünk volt, igen nagy szükségünk volt, hogy megistuljunk, fölemelkedjünk és elindulhassunk a második évezred felé!

Ebéd után hosszabb sétára indulok egypár akadémiával. Volt közegei növéndéimkel — akárcsak két évvel ezelőt Kassán — ismét a közegei intézet első Mátyás-napján tett fogadalomról beszélgetünk. Kassa után immár valóravált a fogadalom második része is. Három év sem mult el azóta és itt meneteltünk Kolozsvárt, Mátyás király városában.

Alig vesszük észre és már a házsörgárdi temető felső bejárata mellett vagyunk. Meghatva lépünk be a kapun a katonatemetőbe. Megdöbbenve pillantjuk meg a fel-dült, szétszórórt sírokat. A románok állítoág itt akarták alakítani a hősök temetőjét valami „nagyszabású” terv alapján. „Rendező” munkájukban — hál’Istennek — megakadályozta őket a törtélem.

Elgondolkozva megyünk tovább a lefelé vezető úton. A magyarság egyik szent helyén járunk! Azon a földön, amelyben *Apáczai Csere János, Szenci Molnár Albert, Aranygyákosú Székely Sándor, Kriza János, Brassai Sámuel, Bölöni Farkas Sándor, Barsay Domokos* alszúzik örök álmukban.

lassan alkonyodni kezd, mire megtaláljuk az erdélyi titkok nagy szerkesztésnek, az elő magyar történeti regényroának, *báró Jókai Miklósnak* és hűséges hitvesének, *báró Podmaniczky Juljának* a családi sírköpolnához vezető út mentén elhelyezett nyugóhelyét. Idegen földben nyugodott sokáig az clynomatás korában elhunyt nagy erdélyi bujdosó, de a nemzet kezelyete az idők változáttal hazahozhatta porladó csontjait és itt temette el a házsörgárdi temető hős öleiben hitvesével együtt.

Meghatva olvasuk a szeptemberi alkonyórt rő fényében a sírkő végzetesen időszerű sorait:

„Két szívnek porlad itten drága havma,
Két szívnek álma time teljesül!
Szabad hazában boldogan nyughatva
E drága földdel porok elvegyl.”

A nagy nap alkonyán ujjongó hozsannázás helyett itt, az ezreszentdős törtélemkel egyik sorosdótt titkát magábanrejtő sír előtt mondunk léleken csendes Te Deum-ot a magasságokban trónoló Mindenhatónak.

A temető alsó kapuján visszatérve a városba a piarista rendház, majd az egyetem főépülete előtt megyünk el. A Színház-utca sarkán az első magyar közhízházat keresem, amely a pesti Nemzeti Színházat évszázaddal megelőzve, Erdély rendelének az 1791-i országgyűlésen kimondott határozatára épült. A magyar művelődés ősi hajlékának helyén modern kollégiumot találok. A románok nem törődve az épület örösi művelődéstörténeti jelentőségével, lebontották a magyar kultúra végarát, hogy helyet adjanak a saját elgondolásuk alapján létesült építménynek.

Fájó szívvel megyünk tovább Mátyás király szülőháza felé. Megilletődve állunk meg a több, mint félézer éves épület előtt és büszke örömmel gondolunk születté-

sének 500. évfordulóján nagy katonakirályunkra. Az épületben mindössze néhány emléktárgyat őriznek Mátyás korából. Ezeket is megnézzük és megyünk vissza a térre. Még mindig óriási tömeg hullámszik mindenfelé, vig ének- és zeneszó zeng az egész városban, hiszen a mai napon ismét unió ment végbe Erdély fővárosában. A magyar lelkek elválaszthatatlan és oszthatatlan, mert örök időkre szőő uniója.

Néhányszor végigmegyünk mi is a felkes tömeg sorain, aztán szállásunk felé tartunk. Nemsokára fel kell készülnünk az indulásra.

1940 szeptember 16. Az új derekán, 1 óra 25 perckor indult vissza vonatunk. A felejthetetlen élmény édes terhével megrakva érkezünk 18 óra 30 perckor a nyugati pályaudvarra, ahonnan gyalogmenetben vonult be a század az akadémiára. 19 óra 30 perckor felhangzott az imához kürtjel a belső udvaron és végétért életünk második legszebb élménye. A díszszádra beosztott akadémikusok hazautaztak hátralevő szabadságuk letöltésére és csak október 1-én hallgatták végig a kolozsvári bevonulással kapcsolatban kiérdemelt díszretet magában foglaló 28. számú Akadémikusi parancsot:

„A Kormányzó Úr Ó Főméltósága a kolozsvári ünnepséggel kapcsolatban a csapatok magatartása és fellépése feletti teljes megelégedését fejezte ki.

A Honvédelmi Miniszter Úr Ó nagyméltósága, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke Ó nagyméltósága a f. b. 15-i kolozsvári ünnepségen elvonult csapatok fellépése, magatartása, felszerelésének állapota, valamint az ünnepség megszervezése feletti elismerését fejezte ki.

Akadémikusok! Legfelsőbb Hadurunk megelégedése, valamint legmagasabb előjáróink elismerése nektek is szól. Azoknak közületek, akik a Honvédelmi Miniszter Úr Ó nagyméltósága rendelete folytán résztvehettek a bárom tisztképző akadémiából öszéállított díszszádban.

Magam is végignéstem a felejthetetlen napon kipirult arcokat, kemény díszmeneteket, amellyel Legfelsőbb Hadurunk előtt elvonultatok.

Az ünnepségen résztvett minden tisztnek, akadémikusnak, altisztnak és legénységnek a szolgálat nevében díszretemet és köszönetemet fejezem ki.

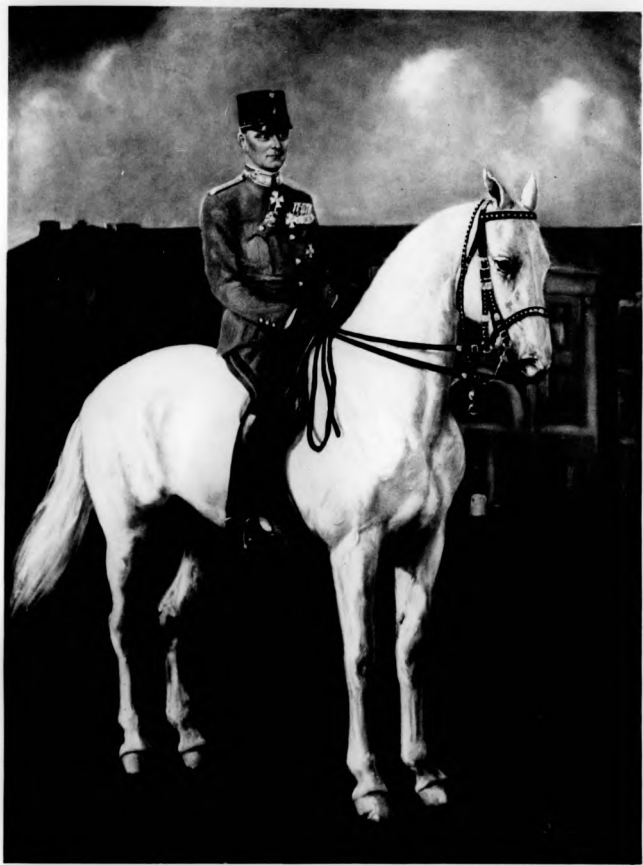
Biztos vagyok abban, hogy ennek a hazánk történelmében újabb fejezetet jelentő ünnepségnek a hatására még acélosabb akarattal, még kitartóbb munkával fogtok dolgozni a rátok váró és ezeréves hazánk teljes visszaállításán munkálkodó célok érdekében.”

Eddig volt. A krónikás ismét leteszi a tollat és azal a forró óhajtással tesz pontot beszámolójára, vajha nemsokára megírhatná ennek a tündökölő szép történetnek a harmadik fejezetét is.

Lehet, hogy hamarosan fordít egyet Klóó a történelem lapjain és elérkezünk — hamarabb, mint hinnők — a következő, talán nemsak aranybetűs, hanem vérral írott fejezethez is.

De tudjuk és ősi szent hitünkkel hisszük: akkor is velünk lesz a minden magyarok Istene!

*Vitéz nemes kispárnai FARKAS FERENC tábornok,
a „Ludovika” akadémiá parancsnoka.*

BÉNYEY ZOLTÁN százados, a Zrínyi-kör örökös tagjának olájfestménye.

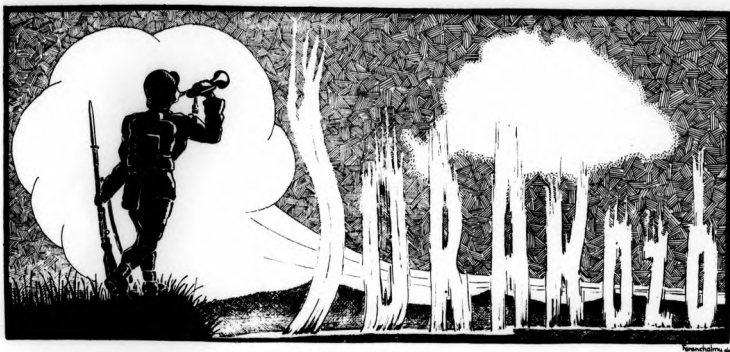
Jelenetek az aks. gyorscsoport nyári gyakorlatairól:

1940. július.

Jelenetek az aks. zászlóalj nyári gyakorlatairól: 1940. július.

LEVENTEKÖR – ZRÍNYI-KÖR. LUDOVIKÁS LEVENTE – LUDOVIKÁS ÉVKÖNYV.

A 18. születése napját ünneplő Leventekör ünnepi ajándékképpen új köntöst kapott Elnevezését az 1940/41. tanév elején megváltoztatta. Az akadémikusok katonai és nemzeti alapon álló szellemi továbbképzését szolgáló intézmény ugyanis az utóbbi években mind több és több félreértésnek lett okozójává.

A „*leveunte*” kifejezést ma már nemcsak a polgári, de a katonai közvélemény is a katonai előképzés céljait szolgáló leveunte=intézménnyel hozza kapcsolatba és így ez a szó ma már semmiképpen sem fejezi ki a katonai főiskolai színvonalon működő önképzőkör jellegét.

Érezte ezt a kör vezetősége már 1936 október 13-án is, amikor megállapítva, hogy a „*leveunte*” szó nem jelöli meg világosan a kör lényegét és céljait, javasolta a kör nevének megváltoztatását.

Ismert tény, hogy ez az elnevezés a kör megalakulásakor kihirdetett pályázat eredménye=kép jött létre. Akkor valóban keresve sem lehetett volna jobb kifejezést találni ennél a frissen hangzó, ősrégi magyar szónál. Azóta azonban a világ változott meg a szó körül és a nagyobb érdekerületre fonódó kifejezés egészen más fogalmi meghatározásként ment át a köztudatba. A helyzet a leveunte=intézménynek az első javaslat óta elmult 4 év alatt történt nagyarányú fejlődése révén a mi szempontunkból még bonyolultabb lett: a szó a katonai köztudatban ma már teljes mértékben a leveunte=intézmény fogalmának megjelölésére szorítkozik.

Nekünk, a kisebb létszámú és elszigeteltbb együttesnek kellett tehát engednünk. Ezért mondtunk le a kör eredeti elnevezéséről. Így lett a *Leventekör* elnevezésből a „*Ludovikás*”

akadémia Zrínyi-köre, a kör évenként kiadásra kerülő évkönyvének elnevezéséből pedig az eddigi *Ludovikás Levente* helyett: *Ludovikás Évkönyv*.

Csak a köntös új tehát, a célkitűzés a régi: a magyar katonasemény önzetlen szolgálata a tudomány, irodalom és művészet területén.

A *Zrínyi-Kör* elnevezést részben a *Vitézi Rend Zrínyi-Csoportjával* fennálló eszmei kapcsolatunk külső kifejezésének érdekében, részben pedig azért választottuk, mert véleményünk szerint történelmi nagyjaink közül egy sem vívta ki annyira a maga számára a kard és a toll közös jelképi használatához való jogot, mint *gróf Zrínyi Miklós*, a XVII. század katonái és irodalmi szempontból egyaránt legnagyobb magyarja.

Új nevet írtunk tehát zászlónkra, de a régi hittel, tüsszel és elszánt munkavágygal emeljük magasra, hogy azok is lássák, akik eddig nem állottak sorainkba. Lássák és kövessék az eszmét, amelyet fennen lobogva hirdet. Az a kis csapat pedig, amely eddig is híven kitartott az eszme mellett, hittel hiszem — hamarosan becsületet fog szerezni az új névnek is és addig nem enged a munka örök ritmusából, mindent magával ragadó erejéből, míg nagy Zrínyink önzetlen és a nemzet élete végéig időszerű eszméi az egész magyar katonai közvéleményben diadalra nem jutottak.

Dr. Matfia Károly.

Az akkori szimfonikus zenekar a Leventekör évzáró díszgyűlésén 1940. május 24.

Az aks. díszszázad a kolozsvári bevomlásán, 1940 szept. 15.

A HELYES AKADÉMIKUSI SZELLEM KIALAKÍTÁSA

Irta: Ráskay Pál akadémikus

Az emberi élet lökőerőit olyan ellentétek, melyek egész életünket végigkísérik. Erény és bűn, öröm és szomorúság, gyönyör és kín, alkotás és pihenés azok a pólusok, melyek között mint hatalmas feszültségű ív áramlik az élet. Ha megszűnnének ezek az ellentétek, megszűnnék a feszültség, megállna az áramlás, kihalna az élet. De ezek a rugóknak, mint tragikus megnyilvánulások, egyaránt ott lüktetnek az élet beérkezettjeinek és elbukottjainak lelke mélyén. A kavargó örvények fölé azonban kiegyensúlyozó hatalom von hidat, olyan erővel, hogy az az életáramlásnak irányt, szabályszerű mozgást ad. Ez a kiegyensúlyozó hatalom a szellem, mely minden eszlekedettünket és minden megmozdulásunkat hatalmas erővel irányítja. Az a szellem, mely nemcsak egynék életét, hanem népek, korok, történelmek, sőt egész világrendszerek kialakulását és fennmaradását parancsoló módon beteljesíti.

Beszélünk szorosabb értelemben alakulatok, intézmények, városok és még sok más minden szelleméről. De ismerünk tágabb értelemben faji-, kor- és nemzeti szellemet is. A mai, mindinkább nacionalista irányba eltoló világban legnagyobb fontossága talán az utóbbinak: a nemzeti szellemnek van. S mivel ma a nemzet léte és fejlődése elsősorban honvédsége, ez pedig tisztikara szellemétől függ, logikusan következnek az a tény, hogy helyesnek kell lennie a nemzeti eszmét szolgáló tisztképző akadémia szellemének is.

A jó akadémikus szellem kiépítésében két összetevő játszik szerepet. Először maga az *egyén*, másodsorban pedig a *közösség*, amelyben az *egyén* él. Az első feladat: mindenkinek úgy kell formálnia a maga egyéniségét, hogy aktív részese lehessen a jó közszellem kiépítésének. Közszellem azonban

nincs közösség nélkül. A kialakult és eslekvőképese egyéneket a közös cél érdekében egy közösségbe kell összefogni. A közösségnek viszont feladata, hogy egyéneinek értékeit a felszínen tartsa és képességeit kiaknázza a közszellem céljaira. Tehát mind a kettő: *egyén* és *közösség* egymásra vannak utalva. Jó közszellem nincs jó közösség nélkül, de jó közösség *sines értékes* egyének nélkül!

Vegyük először az *egyén* szerepét a közszellem kiépítésében.

1. Az akadémikus már döntő tényező ön maga kialakításában. A Mindenható szabad akaratot adott az embernek. Fel kell tehát használnia ezt a jogot a saját legjobb képességei és tudása szerint. Ez a tudás elsősorban az *erkölcsi önművelés* kell, hogy felépüljön. Az akadémián elsősorban a nagyvárosi élet bomlasztó és romlotterkölő „szelleméről” kell beszélnünk, mert ez gátolja legfőképpen az emelkedtebb erkölcsi kialakulását az *egyén* életében. Hány fiatal sors dől ki már a sorból, ha nem is mindig *testben*, hanem — ami még rosszabb — *lélekben*, egy meggondolatlan lépés miatt! Hány ambíció hullott már a mélysébe egy kielt, átdorbézolt, bárokban töltött ifjúság után! Vajon az a sok névtelen, de jelentős helyet betöltő ember léte nem e miatt foszlott-e szétjez virágzás idején? Vajon az a sok fiatalon ellobbant génusz szímot tudna-e adni, ha megkérdéznék: tiszta volt-e ifjúságuk? S vajon nem e miatt vet-e véget önkézzével életének az a fiatal akadémikus, akinek lényéből nemrégén még a fiatalosság vidámsága gyöngyözött? Ennek a lélekromboló folyamatnak a megállításáért szükséges, hogy az akadémikus előtt mindig ott lebegjen a tisztaság parancsolata. Ha ezt a kérdést abból a szemszögből vizsgáljuk, hogy az akadémikus a tisztí utánpótlás alánya és így nemcsak önmagának tartozik felelős-

séggel, megértjük, miért van szükség erkölcsi fölényre nemzeti, mégpedig magyar nemzeti szempontból.

2. A jó szellem kiépítéséhez az akadémikusnak az erkölcsi alapokon kívül *szellemi felkészültséggel* is rendelkeznie kell. Meg szeretném itt világítani is mi jellemzi ezt a szellemi fölényt ebben az értelemben. Egy szóval kifejezve az az erős *fejelem*, mely a munkást alárendelté a műnek, vagyis olyan szellemi kultúra, mely nemcsak a műnők épít, hanem a jövőendő nagy művét is jókálja. A szellemi kultúra tehát a nemzeti cél szolgálatában álljon. A szellem, melynek céljai ninesenek, alkothat nagyot pillanatnyilag, de nem építhet olyat, amit nemzedékek adhatnak egymásnak kézzől-kézre féltett kincs gyanánt. Ennek a kultúrának olyanná kell válnia, mint a méhek tudatalattij munkája, mely utódaik számára adja tovább a középkori építményekhez hasonló alkotásokat, míg a torony meg nem koronázza az épületet. Ismerék akadémikust, aki nagyzerű képességekkel rendelkezik, s tehetséggel a jó szándék is párosul, de munkája semmiféle célok szolgálatában nem áll. Elettengériás s képességei szétforgasolódnak, alkotásai tisztavirág-életűek. Pillanatalkotások helyett örökéletű nemzeti célok megvalósítására kell felkészülnünk. A szellemi kultúrát ezen keresztül kell magunkbaszívniunk.

Az eddigiekből látható, mi szükséges a szellem felkészüléséhez, de nem az a legfontosabb, *ami* szükséges, hanem az, *ahogyan* megszerzhető ez a kultúralfőny. Részletesen kiterüünk erre nem lehet, de annyit röviden megjegyezhetünk: az akadémikus kerülje a nagyváros bomlott és idegen fál légrékörtöl megemlévezett zűghelyeit, de igen használja ki ugyanakkor annak a tisztá, minden ízében magyar kultúrának az előnyeit, melyeket egyedül csak a nagyváros képes nyújtani. Színház, opera, könyvtárak, előadások nyitott kapukkal várnak az ország szellemi centrumában. Manapság pedig az ifjúság részére már oly nagyarányú kedvezményeket biztosítanak, hogy a kérdés anyagi szempontból sem okozhat gondot. Ha okozna is, az eredmény, mely előbb vagy utóbb, de megmutatkozik, nem ér fél semmiféle egyéb ellenértékkel. Az akadémikus ugyanis nemcsak szellemileg jól képzett emberré válik, hanem tisztá élvezethez is jut. Olyan élvezethez, mely az élet sáros, durva és csupán az ösztönös gyönyöröket szolgáló melségeiből az értelem szültabb régióit át fejlődve igaz értékeket egyesít magában a jó szellem kialakításához. Az ilyen embernek minden megnyilvánulása, tekintete és föleg beszéde egészen más, mint azoké, akik elálatiasodott, úgynevezett „felvilágosodott intelligenciájukkal”, azaz durva káromkodással vetik belső viláukat alárendeltjük elé. Irizatos az a mód, ahogy ezek a szerencsétlenek aliban a hiszemben, hogy teátlánytűk emelik, rendszeresen pusztítják és gyilkolják saját lelkeket. A megölt lélek után bomlának indul az egész organizmus. Pusztulásnak indul az egész környezet. Lártunk már világtörtélelmű példát, ahol az egyéni beszélők durvasága, elálatiasodott szabadsága ghangatos jelszók cégre alatt a tömeg gonosz indulatait szabadítja a világra, meg-

rontva az embert és darabokra törve a nemzetet. Ennek a szellemnek távol kell állnia az akadémikus szellemtől. Ennek az élvezethajszó akadémikusnak meg kell szűnie!

3. Az egyén részéről talán a legfontosabb tényező a szellem kialakításában az *eszmények szerepe* az akadémikus életben. Eszmény és ifjúság: ez két fogalom szorosan összefügg egymással. Addig nem voltunk igazán ifjak, míg eszményeink nem voltak és addig ifjak maradtunk, míg eszményeink lesznek. Az akadémikusok a magyar ifjúság legelső vonalát kell, hogy képezzék. Tehát kell, hogy olyan eszményeik legyenek, amelyeknek segítségével a lehetetlenséget kísérlék meg, hogy elérjék a lehetőt. Emberfelettiek akarjanak lenni, hogy közben igazán emberré váljanak. A tisztá elhivatás pályáján ne a megélhetés lehetősége és a pénzszerezés vágya vezesse őket, hanem a magasabb küldetés megérzése. Az egész nemzet megrendítő lehetőségeket, fölségek meglepetéseket vár tőlünk. Egyedül az eszmények mutatnak rá arra, hogy milyen eszközökkel teljesíthetjük ezt a küldetést.

Az erkölcsi és szellemi fölényre rendelkező egyén, aki ideáljai példáját követi, eszlekvözös részese lehet már annak a közösségnek, melynek szellemét ki kell építenie. Az egyén ettől a pillanattól kezdve mint önálló lény megszűnik és beleolvad a közösség ritmusaiba. A Föld, a Hold, a Mars s az összes égitestek mind önálló rendszerben élnek, de amit az egész világrészt nézzük, beleolvadnak a Kosmosz muicuzios pontosságú lükte-tésébe. Ha ez a nagy rendszer kihágná csak egy pillanatra is, hiába forogná körül, a Föld 24 óra alatt önmagát, hiába lövéné széjjel a Nap önműn fényét, amaz cél nélkül bolygona a világrűben, emez pedig lassan elveszítene tündöklését, mint a megholt test élete melegt. Ha a közösség csak egy pillanatra is kihágy, ha csak egy fél másodpercre nem követné küldetése parancsoló mozgását: egyénei szét hullának a semmiségre, hiába érvényesítenék saját őrökvésüket.

Tehát a *közösség* igen sok életenergiát tartalmaz, igen sok hasznos szerkört erő, de ugyanakkor tartalmazhat lélekrömbölő, irizatos erűt érvényeket is, melyek magukkal ráthathatnak a mélybe. Ezért az egyén mellett a környezetnek is vannak kötele-ségei. Miként állítsuk az egyént a köz szolgálatába, miként formáljuk a bennünk rejlő kaotikus erőket nemzetformáló, hatalmas gépezetté: ezt megmondani és megmutatni a közösség feladata.

Ha a közösség teljesíti ezt a feladatot, akkor az egyén és a köz érdekei tökéletes harmóniában olvadnak össze, mintahogy egy görög templom, vagy egy gör katodrális formájában millió kis részcskéknek meg máig is élő lánja fondótk egyve. A szellem ebből a harmóniából már magától szűleik és ebből az egymásrörökvésből kristoosodik ki célja is: a nemzeti ösztartásat gondolata. Ennek a gondolatnak itt az akadémia kell bennünk gyökert vernie, hogy azt később a nemzet legszélsőb rétegeibe beléneve általános érvényűvé, s mindenki előtt szinte kötelezővé, ezzel valósággal döntő fontosságú eszmévé tegyük.

A NEMZETI GONDOLAT ÉS A MODERN MAGYAR IRODALOM.

Irtá: vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus.

Az első világháború „egyet-földet rázó vihará” elült már és mindenütt romhalmazt hagyott hátra. A nehéz betegség átívelt országokat még sokáig emésztette a láz utórohama. A nagy felfordulás földszinre vetett minden szennyet. Kozmopolitizmus, internacionizmus, istentelenség jelszavainak undok hangversenye ivóltott az ég felé és a vezetőségemet mindenütt ugyanaz a kis csoport vitte. Láthatatlan, titokzatos kezek mozgatták a szálatokat mindenütt, hogy előkészítsék a talajt a teljes összomlás számára.

A nemzeti gondolat azonban, mely az elnyomás ideje alatt is elevenen élt, végre győzedelmeskedett. A forradalmak ideje hamarosan lejárt és helyett adott ismét a nemzeti ideáloknak.

Új idők új eszméje jött: a nacionalizmus.

A nagy eszmék azonban nem tudnak önmagukban népszerűekké válni. Szükségük van egy alacsonyabbfokú érzelme, melynek segítségével a tömegek részére is érthetőkké válnak. Az 1920-as évek Magyarországiában az érzelme, mely az új nacionalizmust előkészítette: az antiszemitizmus volt. Ennek hatása alatt vált ketté az irodalom jobb- és baloldali irányzata.

Ez az időszak az iránykeresés ideje. A jobboldali irodalom sokáig nem talál hangot. Ebben a pár évben tehát a baloldali irodalom lép a porondra, mint a századeleji polgári radikalizmus szellemének kifejlődése. A további évek során az egyszemélyi helyzet megváltozik: a baloldali irodalom hangja egyre halkul, hiszen mindig kisebb körhöz szól; a jobboldali viszont, mind jobban erősödik. Érdekes jelenség, hogy az új eszmék kitermelője többé már nem egészen a Csonkaország, a központja sem mindenben Budapest.

Az új, nemzeti szellem az elcsatolt országrészekben, pontosabban Erdélyben kezd kifejlődni. Az elnyomás, mely az új urak részéről érte az erdélyieket és az az elernyedés, melyet a csonka haza felé tekintve ott láttak, azt a felismerést váltotta ki belőlük, hogy önmagukon kívül senkiben sem bízhatnak, senkitől sem várhatnak segídelmet.

Ez a felismerés első indítóoka és rugója annak az erőfeszítésnek, melyet az erdélyiek szellemi életük függetlenítése és szabadsága érdekében tettek és tesznek. Az erdélyi szellemiség tudományos intézmények híján a kifejlődés lehetőségét az irodalomban, a lírá-

ban találta meg először. Mikor azonban íróik az *Erdélyi Szépművés Céhbe* tömörültek és így megértő kiadóhoz, tekintélyhez és ami a legfontosabb: világnézeti különbségeken felülálló, közös nemzeti eszmekörhöz jutottak, ettől az időtől kezdve az új erdélyi irodalmat legméltóbban képviselő műfaj: a regény lett.

Talán helyesebb volna így írnom: az új regény. Mert bár ezek a művek eszmék, kifejeződsém tekintetében újat nem adnak, a sorok között, a gondolatok szövevényeinek mélyéből a hazának, a „nemzetünk” olyan mélyebb, emberibb és magasabb felfogása csillan ki, amely mind szellemi irányzat, az egyetemes magyar nemzet életelveinek hivatott hordozója.

Talán csodálatosnak látszik mindez azok számára, akik modern irodalmunkat kívülről, felülről vizsgálják és abból az egyszemélyi eltolódásból, melyről az előbb szóltam, épp ezért nem látnak úgyszólván semmit. A fővárosban, szellemi éltünknek természetes középpontjában ugyanis egészen más szellem uralkodik. Ez a szellem nyomtá rá békét, egész irodalmunkra, ennek képviselői jelentették egyelőre a magyarságot a külföld előtt.

Regényirodalmunknak jó részét, színműirodalmunkat pedig teljes egészében ők tartották megszállva. Szorszon összeforvva közönségükkel, mindig együtt dolgozva a hozzájuk hasonló szellemű sajtóval, ennek az irányzatnak a képviselői évek óta fenn tudták tartani a látszatot a kívülről szemlélő előtt: a magyar irodalom az, aminek ők mutatják!

Ennek a kettősségnek igen mély, messze az irodalom határain túlmenő okai vannak. A probléma gyökerei a politikai életbe mélyülnek. Oda, ahol ma két világnézeti irány vívja elkeseredett harcát. Nemcsak Magyarország, hanem az egész világon dúl a harc a nacionalizmus és a liberalizmus között. Ez a harc jelzi egyúttal a magyar irodalom problémáját is.

A világnézeti harc tehát nálunk is áll. És itt a nemzeti eszmének sokkal nehezebb ellenfele akadt az ellentáborban, mint bármilyen más nemzetnél. A magyarság testén élősködő idegen, internacionális elem, sokkal nagyobb jölétet élvez, mint a nemzet egyéb rétegei, nem is szólvá a kisebbségi sorban lévőkről. Az anyagi megalapozottság következtében irodalmi

séggel, megértjük, miért van szükség erkölcsi fölényre nemzeti, mégpedig magyar nemzeti szempontból.

2. A jó szellem kiépítéséhez az akadémikusnak az erkölcsi alapon kívül *szellemi felkészültséggel* is rendelkeznie kell. Meg szeretném itt világítani: mi jellemzi ezt a szellemi fölényt ebben az értelemben. Egy szóval kifejezve az az erős *fegyelem*, mely a munkást alárendeli a műnek, vagyis olyan szellemi kultúra, mely nemcsak a műnek épít, hanem a jövőendő nagy művét is szolgálja. A szellemi kultúra tehát a nemzeti cél szolgáltatásban álljon. A szellem, melynek céljai nincsenek, alkatban nagyot pillanatnyilag, de nem építhet olyat, amit nemzedékek adhatnak egymásnak kézről-kézre feltett kincs gyarán. Ennek a kultúrának olyanná kell válnia, mint a méhek tudatalattí munkája, mely utódaik számára adja tovább a középkori építményekhez hasonló alkotásokat, míg a torony meg nem koronázza az épületet. Ismerék akadémistát, aki egyszerű képességekkel rendelkezik, s tehetséggel a jó szándék is párosul, de munkája semmiféle célok szolgáltatásban nem áll. Eletenergiája s képességei szétforgácsolódnak, alkotásai tisztavágy-életek. Pillanatkötések helyett örökéletű nemzeti célok megvalósítására kell felkészülnünk. A szellemi kultúrát ezen keresztül kell magunkba szívniunk.

Az eddigiekből látható, mi szükséges a szellemi felkészüléshez, de nem az a legfontosabb, *ami* szükséges, hanem az, *ahogyan* megszerezhető ez a kultúrfőlény. Részletesen ki térnünk erre nem lehet, de annyit röviden megjegyezhetünk: az akadémikus kerülje a nagyváros bomlott és idegen faj légkörétől megmértelyezett zűhelyeit, de igenis használja ki ugyanakkor annak a tisztá, minden ízben magyarkultúrának az előnyeit, melyeket egyedül csak a nagyváros képes nyújtani. Színház, opera, könyvtárak, előadások nyitott kapukkal várnak az ország szellemi centrumában. Manapság pedig az ifjúság részére már oly nagyarányú kedvezményeket biztosítanak, hogy a kérdés anyagi szempontból sem okozhat gondot. Ha okozna is, az eredmény, mely előbb vagy utóbb, de megmutatkozik, nem ér fel semmiféle egyéb ellenértékkel. Az akadémikus ugyanis nemcsak szellemileg jól képzett emberré válik, hanem tisztá élvezet is jut. Olyan élvezet, mely az élet sáros, durva és csupán az ösztönös gyönyöröket szolgáló mélységeiből az értelem tisztultabb régióin át fejlődve igaz értékeket egyesít magában a jó szellem kialakításához. Az ilyen embernek minden megnyilvánulása, tekintete és főleg beszéde egészen más, mint azoké, akik ellátatásodott, úgynevezett „felvilágosodott intelligenciájukkal”, azaz durva káromkodással vetik belső világotukat alárendeltjeik elé. Irtozatos az a mód, ahogy ezek a szerencsétlenek abban a hiszemben, hogy tekintélyüket emelik, rendszeresen pusztítják és gyilkolják saját lelkiüket. A megölt lélek után bomlásnak indul az egész organizmus. Pusztulásnak indul az egész köznevet. Látnuk már világtörténelmi példát, ahol az egyéni eszközök durvasága, ellátatásodott szabadsága hangzatos jelszók cégére alatt a tömeg gonosz indulatát szabadítja a világra, meg-

rontva az embert és darabokra törve a nemzetet. Ennek a szellemnek távol kell állnia az akadémikus szellemtől. Ennek az élvezetjárházo aknamunkánk meg kell szűnie!

3. Az egyén részéről talán a legfontosabb tényező a szellem kialakításában az *eszmények szerepe* az akadémikus életében. Eszmény és ifjúság: e két fogalom szorosan összefügg egymással. Addig nem voltunk igazán ifjak, míg eszményeink nem voltak és addig ifjak maradtunk, míg eszményeink lesznek. Az akadémikusok a magyar ifjúság legelső vonalát kell, hogy képezzék. Tehát kell, hogy olyan eszményiek legyenek, amelyeknek segítségével a lehetlenséget kísérlik meg, hogy elérjék a lehetőt. Emberfelettiek akarjanak lenni, hogy közben igazán emberré váljanak. A tisztí élethivatás pályáján ne a megélhetés lehetősége és a pénzszerezés vágya vezesse őket, hanem a magasabb küldetés megérzése. Az egész nemzet megrendítő lehetőségeket, fölsége meglepetéseket vár tőlünk. Egyedül az eszmények mutatnak rá arra, hogy milyen eszközökkel teljesíthetjük ezt a küldetést.

Az erkölcsi és szellemi fölényvel rendelkező egyén, aki ideáljai példáját követi, cselekvésének részese lehet már annak a közösségnek, melynek szellemét ki kell építenie. Az egyén ettől a pillanattól kezdve mint önálló lény megszűnik és beleolvad a közösség ritmusába. A Föld, a Hold, a Mars s az összes égitestek mind önálló rendszerben élnek, de amit az egész világrendszer nézünk, beolvadnak a Koszmosz minuciózus pontosságú lüktetésébe. Ha ez a nagy rendszer kihagyva csak egy pillanatra is, hiába forogná körül. A Föld 24 óra alatt önmagát, hiába lövélne a Nap önön fényét, amaz cél nélkül bolyongana a világűrben, emez pedig lassan elveszítené tündöklését, mint a megholt test élete melegt. Ha a közösség csak egy pillanatra is kihagy, ha csak egy fél másodpercre nem követné küldetésre parancsoló mozgását: egyéni széthullanának a semmibe, hiába érvényesítenék saját örökvésüket.

Tehát a *közösség* igen sok életenergiát tartalmaz, igen sok hasznos serkentő erőt, de ugyanakkor tartalmazhat lélekromboló, irtozatos erejű örvényeket is, melyek magukkal ránthatnak a mélybe. Ezért az egyén mellett a környezetnek is vannak kötelességei. Miként állítsuk az egyént a köz szolgáltatába, miként formáljuk a bennünk rejlő kaotikus erőket nemzetformáló, hatalmas gépezetté: ezt megmondani és megmutatni a közösség feladata.

Ha a közösség teljesíti ezt a feladatot, akkor az egyén és a köz érdekei tökéletes harmóniában olvadnak össze, mintahogy egy görög templom, vagy egy gót katedrális formájában millió kis részecskének még máig is élő lángra fonódik egyé. A szellem ebből a harmóniából már magától születik és ebből az egymásratörésvésből kristályosodik ki célja is a nemzeti ésszertartás gondolata. Ennek a gondolatnak itt az akadémian kell bennünk gyökereit vernie, hogy azt később a nemzet legszelebb részecskéibe belénevelve általános érvényűvé, s mindenki előtt szinte kötelezővé, ezzel valóssággal döntő fontosságú eszmévé tegyük.

A NEMZETI GONDOLAT ÉS A MODERN MAGYAR IRODALOM.

Irtá: vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus.

Az első világháború „éget-földet rázó vihara” elült már és mindenütt romhalmazt hagyott hátra. A nehéz betegség átívelt országokat még sokáig emésztette a láz utórohama. A nagy felfordulás föl-színre vetett minden szennyet. Kozmopolitizmus, internacionálizmus, isztentelenség jelszavainak undok hangversenye üvöltött az ég felé és a vezetőségjelmet mindenütt ugyanaz a kis csoport vitte. Láthatatlan, titokzatos kezek mozgatták a szálakat mindenütt, hogy előkészítsék a talajt a teljes összeomlás számára.

A nemzeti gondolat azonban, mely az elnyomás ideje alatt is elevenen élt, végre győzedelmeskedett. A forradalmak ideje hamarosan lejárt és helyét adott ismét a nemzeti ideáloknak.

Új idők új eszméje jött: a nacionalizmus.

A nagy eszmék azonban nem tudnak önmagukban népszerűekké válni. Szükségük van egy alacsonyabbfokú érzelme, melynek segítségével a tömegek részére is érthetőkké válnak. Az 1920-as évek Magyarországában ez az érzelme, mely az új nacionalizmust előkészítette: az antiszemitizmus volt. Ennek hatása alatt vált ketté az irodalom jobb- és baloldali irányzata.

Ez az időszak az iránykeresés ideje. A jobboldali irodalom sokáig nem talál hangot. Ebben a pár évben tehát a baloldali irodalom lép a porondra, mint a századeleji polgári radikalizmus szellemének kifejlődése. A további évek során az egyensúlyi helyzet megváltozik: a baloldali irodalom hangja egyre halkul, hiszen mindig kisebb körhöz szól; a jobboldali viszont, mind jobban erősödik. Érdekes jelenség, hogy az új eszmék kitermelője többé már nem egészen a Csonkaország, a központja sem mindenben Budapest.

Az új, nemzeti szellem az eslatotl országgrészekben, pontosabban Erdélyben kezd kifejlődni. Az elnyomás, mely az új urak részéről érte az erdélyieket és az az elernyedés, melyet a csonka haza felé tekintve ott láttak, azt a felismerést váltotta ki belőlük, hogy önmagukon kívül senkiben sem bízhatnak, senkitől sem várhatnak segídelmet.

Ez a felismerés első indítóoka és rugója annak az erőfeszítésnek, melyet az erdélyiek szellemi életük függetlenítése és szabadsága érdekében tettek és tesznek. Az erdélyi szellemiség tudományos intézmények híján a kifejlődés lehetősége az irodalomban, a lírá-

ban találta meg először. Mikor azonban íróik az *Erdélyi Szépművés Céhbe* tömörültek és így megértő kiadóhoz, tekintélyhez és ami a legfontosabb: világnemzeti különbségeken felülmúló, közös nemzeti eszmekörhöz jutottak, ettől az időtől kezdve az új erdélyi irodalmat legméltóbban képviselő műfaj: a regény lett.

Talán helyesebb volna így írnom: az új regény. Mert bár ezek a művek eszmék, kifejezőmód tekintetében újat nem adnak, a sorok között, a gondolatok szövevényeinek mélyéből a hazának, a „nemzetinek” olyan mélyebb, emberibb és magasabb felfogása csillan ki, amely mint szellemi irányzat, az egyetemes magyar nemzet életelveinek hivatott hordozója.

Talán csodálatosnak látszik mindez azok számára, akik modern irodalmunkat kívülről, felülről vizsgálják és abból az egyensúlyi eltolódásból, melyről az előbb szóltam, épp ezért nem látnak úgyszólván semmit. A fővárosban, szellemi életünknek természetes középpontjában ugyanis egészen más szellem uralkodik. Ez a szellem nyomta rá bélyegét egész irodalmunkra, ennek képviselői jelentették egyelőre a magyarságot a külföld előtt.

Regényirodalmunknak jó részét, színműirodalmunkat pedig teljes egészében ők tartották megszállva. Szorosan összeforrasztva közönségükkel, mindig együtt dolgozva a hozzájuk hasonló szellemű sajtóval, ennek az irányzatnak a képviselői évek óta fenn tudták tartani a látszatot a kívülről szemlélő előtt: a magyar irodalom az, aminek ők mutatják!

Ennek a kettősségnek igen mély, messze az irodalom határain túlmenő okai vannak. A probléma gyökerei a politikai életbe mélyülnek. Oda, ahol ma két világnemzeti irány vívja elkeseredett harcát. Nemcsak Magyarországban, hanem az egész világon dúl a harc a nacionalizmus és a liberálizmus között. Ez a harc jelzi egyúttal a magyar irodalom problémáját is.

A világnemzeti harc tehát nálunk is áll. És itt a nemzeti eszmének sokkal nehezebb ellenfelet akadt az ellentáborban, mint bármilyen más nemzetnél. A magyarság testén élősködő idegen, internacionális elem, sokkal nagyobb jólétet élvez, mint a nemzet egyéb rétegei, nem is szólva a kisebbségi sorban lévőkről. Az anyagi megalapozottság következtében irodalmi

működésük lehetőségei sokkal nagyobbak voltak, eszméiket jobban tudták terjeszteni nemcsak a tiszta irodalom, hanem annak kiegészítői, a napi sajtó, folyóiratok és kritikai művek útján is.

Azt, hogy nemzeti irányú irodalmunk mégis él és az „egyensúlyi helyzet megváltozásáról” beszélhetünk, a *nemzeti gondolatnak* köszönhetjük.

Irodalmunk nemzeti irányzatú része akkor, amikor anyagi eszközök híján, rabsorsban vergődve, elnyomva, minden anyagi szemponttól elvonatkoztatva teljes erejével a magyarságnak még érintetlen, nemzeti szellemű rétegeihez fordul, és nem feledkezik meg a nemzet törzsét alkotó, magasabb intelligenciájú középosztály szellemi irányításáról sem, — biztos alapokra épít.

Megérti az új időknek új eszméit, amikor gazdasági és politikai érdekeken felülemelkedve ráismer a népi tömegekben rejlő végtelen energiataralókra, szeretettel és megértéssel ad hangot a magyarság időszerű problémáinak és kiéptíti azt a magasabbrendű szellemi önellátást, amely nem szorul importeszmékre,

hanem saját magából merített erővel és hivatástudattal munkálkodik a nemzet jövőjének kiépítésén.

Nagy vonásokban átfutottunk a háború utáni évek irodalmán.

Az út, amelyen jártunk, nem volt mindenütt síma. Sötét éjtszakában világító csillagként a *nemzeti gondolat* vezetett bennünket ideig. Most úgy érezzük: felértünk a tetőre.

Erdély egy részének és szellemi központjának visszatérése óriási lehetőségeket tárhat fel az irodalom megyéjén a nemzeti gondolat számára.

Széles látóhatár tárul szemünk elé, lábunk alatt szinte a végtelenbe fut az út.

Kezünk imára kulesolódik.

Itt, mult és jövő határán új, kemény harcok kezdetén tiszta szívvel és erős lélekkel állunk meg egy pillanatra.

Belsőleges fohászt mondunk és már indulunk is tovább.

Az idő szekere dübörögve gördül velünk előre a szebb magyar jövő felé.

A CSAPATTISZT NEMZETNEVELÉSI FELADATAI.

Irta: Csató Egon akadémikus.

A történelem nagy versenyében csak azok a nemzetek állják meg helyüket, amelyek alkalmazkodni tudnak az új követelményekhez. A nemzetnek fejlődésre képesnek kell lennie. Fejlődésre azonban csak egységes nemzet képes. A nemzetet akkor mondhatjuk egységnek, ha a társadalmi rétegek összhangban vannak egymással és az egyes rétegek között nincs nagyobb mérvű szellemi különbség. A társadalomban vannak vezetők és vezetettek. Elképzeltetlen, hogy a vezetők jól tudjanak vezetni, ha a vezetettek nem értik meg a vezetést. Ha nem ismerik fel a vezetők szándékait, nem tudják őket követni sem.

A nemzet számára tehát biztosítani kell a fejlődést, a nemzetet nevelni kell. Korszerű műveltség megszerzéséhez csak alapot adhat az iskola, ez egymagában nem elegendő. Amint az egyszer bevettett föld parlagon marad, ha nem művelik tovább, elvisz az iskola által adott alap is, ha állandó nevelés nélkül marad a nemzet. A nemzetnevelést az államhatáronak kell végeznie és irányítania. Így a nemzetnevelés nagy része kormányzati kérdés. Ma azonban, amikor az elmúlt idők mulasztásait is helyre kell hoznunk, a nemzet értelmiségének egy tagja sem zárkozhat el a nevelés munkájában való részvétel elől. Ne feledkezzünk meg tehát kötelességünk pontos teljesítéséről, mert a legszekélyebb mulasztás is a legálysúlyosabb terhekért rója az utáunk jövő nemzedékre.

A nemzetnevelés nincs időköz, korhoz kötve: a belsőül a sírig tart. Hiszen a célja: minél tökéletesebb egyedeket teremteni a nemzet számára. Ennek a nagy munkának, — amely tulajdonképpen mindenkire kötelező nemzetvédelmi szolgálat, — országlánrcza a csapattiszti illeti. A katonaság az a műhely, ahol az ifjúság életének alakulására döntő hatással ismeretek, tapasztalatok, érzelmek és elhatározások érlelődnek. A társadalom minden rétege a katonaság keze alá kerül. Így, megvan a lehetőség az egységes társadalom kialakításának, ha a csapattiszt mint nevelő ugyanazzal a szellemmel tölti el az alacsonyabb szellemi színvonalú népszólyát, mint az értelmiségét.

A nemzetnevelő munka célja: a) a nemzettagok általános embéri, és sajátos nemzeti műveltségben való részvételének egyéni hivatásuk, feladataik kiteljesítésére való előkészítés, b) a nemzet önrendelkező szolgálatára való előkészítés.

Ezek azok a nagy feladatok, amelyek a csapattisztre hárulnak. Részletfeladat rendezet meg s ha az ember nem akar elveszni a kérdések tömkelegében, bizonyos csoportosításokra kényszerül. Vizsgáljuk meg tehát a társadalmi nem-

zetnevelés főbb módjait, melyek egyúttal a részletkérdésekben vezetésül is szolgálnak. A sorrend nem lehet ércikelési, mert a feladatok egyaránt fontosok és eredményes nemzetnevelésül egyiket sem hagyhatjuk ki. Feltehetően szükséges:

1. Az értelmi nevelés.
2. Az erkölcsi nevelés.
3. A szociális nevelés.
4. A testnevelés.

Az *értelme nevelése* terén a lényeg a szellemi önállóság kiépítésében rejlik. Önálló gondolkozásra kell nevelni az egyént. Meg kell tanítani a helyes gondolatfűzésre. Helyes gondolkodás nélkül nincs értelem. Az értelem pedig az életküzdőlelem leghatalmasabb fegyvere. Az ember értelmével multa felül az állatot, az értelem játszott döntő szerepet a fajták fennmaradásánál és az értelem arat diadalt ma is a népek nagy versenyében. Szélesövegű világnézetek harcában, politikai küzdelemben, a ponyvafundalom és zűgűzűzés propagandafertőjében ember legyen a talpán, aki eligazodik. Csak az maradhat meg a helyes úton, akinek gondolkodása önálló, egyszerű, tiszta és világos. De nemcsak a béke létküzdőlemben van szükségünk az értelemre, nagy jelentősége van háborúban is. Fejlett harceszközök, fejlett harcéljárás erős próbára teszik a csatórt értelmét. Leleményesség, találékonyság a döntő minden helyzetben. Harcmódozunk a legmesszebbmért önállóságot követel meg mindenkirtől. De nehez is lenne vállalkozó szellemről beszélni alacsony szellemi színvonal mellett. A csapattiszt elsősorban természetesen a harcélképűst tartja szem előtt s a lehetőséghez mérten tér csak ki a mindennapi életben szükséges dolgokra.

A katonai szolgálatnak legfőbb alapja a fegyelem. Egyenlő-e vajjon a fegyelem a kérelhetetlen szigorral? Egyenlő-e az állandó megfélemlítéssel vagy a félelemből fakadó, vak engedelmességgel? Semmi esetre sem. Durvasággal csak ideig-óráig tartó eredményt lehet elérni. Ilyen fegyelemre nincs semmi szükségünk, mert ez csak addig tart, míg a parancsnok személyes befolyása érvényesül. Harcban, mikor a halálfélelem, az életösztön kiragadja az embereket a parancsnok kezéből, felbomlik az ifjegyelem. A nagy gépezet csak akkor működik, ha a legapróbb szeg is engedelmeskedik a nagyobb alkarrétek parancsainak. Ha a kis szeg ellenszűg, kiugrik a rendből, nehezen megy tovább a gépezet, de feltétlen eltűri a szeg.

Amint a fegyelem csak akkor ér valamit, ha öntudatosan, saját elhatározásunkból vagyunk fegyelmektetők, az értelem nevelése is csak úgy lesz hatásos, ha magunk műveljük

magunkat. Az értelemi nevelés terén a csapatpattist legfontosabb feladata az önművelésre való nevelés. Az előbb már beszéltem arról, hogy mindenkit önállóságra kell nevelnünk. Aki immáig másról teszi a gondolatokat, a tetteket, sohasem áll meg a maga lábán. Fegyűnk meg az iskolában, hivatalokban: vannak emberek, akik folyton másokat lesnek. Látnák mások sikerét és utánozni szeretnék őket. De ami jó volt egyszer az egyiknek, nem lesz már jó másodszor a másiknak. Állandó sikertelenség hovatovább elégedetlenséghez, lázadáshoz vezet. Az ilyen emberre az élet kimondja a köznyelven feltett *„könyörtelnek találhatatlan”* feladatot. A csapatpattist egyik elsőrendű feladata, hogy az értelemi nevelés kapcsán valóságilag hiányérzetet keltsen alárendeltjeiben ezen a területen. A hiányérzet kíváncsiságot, a kíváncsiság vágyat hoz magával. Új ismeretanyag új hiányérzettel jár, új vágyak követelik a kielégítést és az értelem nem nyugszik, míg a saját érveivel ki nem erősösközi az eredményt. Az emberi élet megindul, hogy keresen, találjon, csodálkozik, alkotson. A tiszt egyensége az Istentől kapott lendület útját, adjon új cselekedet, hogy kárba ne vesszen az erő, s a munkateljesítmény a lehető legnagyobb legyen.

A társadalmi nemzetnevelésnek egyik feladata a tehetségek felkarolása, vezetek képzése. Faluvezetők, egyesületi vezetők kiválogatása nehéz, de fontos feladat. A csapatpattist feléles az értelem, hogy a magyarság számára a legkisebb érték se vesszen el. Szabályzatunk szerint mindenki köteles tehetségét, képességét kiaknázni (I. R. 8. p.). Mind a tudását a szolgálat érdekében állítani. (I. R. 7. p.). A csapatpattist látta meg a tehetséget, szemleje ki a vezetésre hivatottakat, ezeket támogatja, mert munkájuk a szolgálat és a köz javára érvényesül. Harcba, rohamra, a tüzésérség és géppuskák vezényvartáiban a rátermett rajparancsnokok viszik előre az állt egységeket. A vezetés rohamban hiányozhatatlan. Vezetés nélkül sohol sem lehet eredményt elérni. Itt is a csapatpattistnek kell vigyáznia, hogy a vezetés az arra hivatottak, rátermettek kezébe jusson. De nemcsak a fegyveres erő számára kell kiválasztani a tehetségesebbet, hanem a társadalmi élet későbbi vezetőit is itt kell egységes alappal ellátnunk. Erős nemzeti öntudatot, a magyar fajta fanatikus szeretetét itt kell beolvasnunk a leendő vezetőkbe. Fel kell tértésztetni a harcás szellemet, a vállalkozást, a katonai gondolkodást. Ha kellő alappal ellátott, erős vezető egységeket nagyobb számban bocsátunk ki a polgári életbe, hatalmas eredményeket érünk el a társadalmi nemzetnevelés terén. Ezek a vezetők apró szellemi központok lesznek a környezetük számára. Így lassan át lehet gyúrti, alakítani a közfelfogást. Kialakulhat az egységes magyar szellem, magyar nemzeti világlátás.

A sok társadalmi és katonai nevelési feladat mellett alkalmazkudni a hétköznapi életben szükséges ismereteket is oktassunk kell. A legénység ügyes-bajos dolgaival legelőször a hadnagy úrhoz fordul, mert ő képviseli számára a mindentudó zsemleszt, aki mindent megnyugtatóan el tud intézni. Különleges kérdelmek a hadnagy úr a „szaktanácsadója”. A hadnagy úrnak kell új törvényeket, rendelkezéseket magyaráznia, értelmeznie előadnia a mozdony, gépjármű járművek működését, felvilágosított adnia a repülőgépről, rádióról, s technikai vívmányairól, természetudományi kérdésekről. A honvédelem, történelem, földrajz, társadalomtudomány, gazdasági kérdések, egészségügy, stb. számtalan kérdést kell egy-egy pillanattal rögzíteni a nevelendő nemzet számára. Erre a célra rengeteg alkalom adódik a csapatnál. Az eredmény a csapatpattist ügyességével arányosan mutatkozik. (Rádó, könyvtár, tábortűz, piknik, kihelyezésben a nevezetéseket ismeretese, színelőadás, mozi, stb.)

Az értelem nevelése mellett egyenrangú feladata a csapatpattistnek az *erkölyi nevelés*, a lélek művelése, ami az értelemi és kedélyvilág nemestésében nyilvánul meg. Az ember lélkét, értelemvilágát építi meg kell munkálnunk, nint az értelem. A csapatpattist fontos feladata, hogy a magasbhi-

rendű érzelmeket kifejezesse és ápolja. Elethivatása betölésében érdeklésen feltelesen szükség van mindenkinél az érzelmeire. Értelemi motivumok nélkül az élet örökös kintadás, nyg és teher lenne. Az ember kedélyvilágát az érzelmei alakítják, a kedélyvilág pedig befolyásolja az egyén életét. Arra kell tehát törekednünk, hogy a nemesebb érzelmeket juttassuk utaloma.

„A honvéd erkölyössége mint kötelességérzetnek, büszkeségnek és megbízhatóságának támasza, a szolgálat szempontjából nagy jelentőségű.” (Sz. Sz. I. R. 22. p.) Ime, a Szolgálati Szabályzat is megköveteli a honvédtől az erkölyi szilmet, a tisztért ezen az alapon épül a kötelességérzet, büszg, fegyelm, hazugszeret, bajtársiasság, öntelenség, igazságérzet, tisztelő, bizalom, jóakarát gyönyörű példái. *„A honvéd fellene és életmódja feddhetetlen legyen.”* (Sz. Sz. I. R. 21. p.) A jellemnevelés legyen állandó és az erkölyi törvények szigorú megtartására irányuljon. Viszont az erkölyi fogatkozásoktól, melyek „elvonják az embert hivatásbeli kötelességeitől”, ki kell küszöböltünk. Diadalmaszkodunk kell a rosszakarat, érzés, dac, gőg, bizalmatlanság, stb. felett. Sok rossz szokás ellen kell felvennünk a küzdelmet. Ide tartozik a káromkodás, trágár beszéd is. A káromkodás durva felkeltre való. Durvaságra nemcsak szűgünk nincs. Nagy tévedés lenne a durvaságot összetévesztetni a katonás élet keményességével. Ahol a katonaiét durvaságot hangsúlyozták, ott célatlan erkölyrombolás folyik!

Szolgálati Szabályzatunk (2. §.) a vallásos érzelmei fejlesztését szintén a csapatpattist condjára bizza. *Mert: „tisztelti és ápolni kell azokat az életet, amelyek az ember kötelességének szigorú feljogására ontzotok, az élet viszonyaitagat között támogatják, bátorságot élveztek, a cselekvény megnyugtató, a babilon pedig vigaszt nyújtanak.”* (Sz. Sz. I. R. 12. p.) Ovakodunk a külsőlegtektől! Nem a gépus ima, hanem a szívbeli fakadó, róvid fohász száll fel az Alkotó trónusához. Kell a külsőleg is, de a szív mindáig mozog a lélek mely hite tünik el. A hitlere való nevelés kétségtevelnül a legnehezebb feladatok közé tartozik. Egyetlen nevelési mód: a személyes példa. Elhez azonban nem elég, hogy a zászlólat tiszt vezesse a templomba. Milven szép lenne, ha vasárnap a század tisztikara a legénységgel együtt menne a templomba! Az előleléteket nem azzal kell kimutatnunk, hogy valaki a délutóni ártólkodókia és a helyi szokás szerint megfelfelé késsével a deli muszáret sétál el. Különösen vidéken mindan szem a tisztikara irányul. Hozgán beszél majd a hadnagy úr a legénységnek istentelenföldről, ha tudják róla, hogy minden hónapban csak egyszer meg templomba, amikor éppen kirendelik. A vallásos érzés ápolásához a hősi kultusz is hozzátartozik. Hősies emléktárlók, hitör-ságra, emléktárlók elviselésére kell a honvédtet nevelnünk. A példák egyikük a magyar történelemből. A nagy magyar hősök emléke mindadig él a nép kegyelében, meg a nép magyarnak érzi magát. Ne feledjük, hogy a nép annyit ér, amennyire tisztelni tudja őeit, mert ezzel ömagát becüli meg.

A társadalmi nemzetnevelés fontos feladata a *szociális nevelés*. A nagy technikai, gazdasági, politikai, stb. fejlődés az egyes társadalmi osztályokat élesen elkülönítve, messze elválasztotta egymástól. Egyes társadalmi osztály hatalmas szellemi és anyagi föltörve teretk szerez, más osztályok ottállyak ki vannak szolgáltattva az erőszakban. A köz-erköly hátterébe szorultálással végtelen harc venne kezdődte, ha valami módon nem sikerülne az egyensúly létrehozni. A gyengébbek védelmére a legfelsőbb szövetkezés, az állam hivatott. Az államnak kell biztosítania az egyes osztályok közt a kiegyenlítő szerepet. Az ellentéteket feltétlenül ki kell küszöböltünk a csapatnál és a társadalomból. Az államrendszer gozassék. Mindenkit közzön munkára kell nevelnünk. Kis erő csak kis munkát tud élvezni, de ha a sok kis erő összefegyik, az erdő erő hatalmas feladatok megoldására képes. A magyar ember kedveli a kollektív feladatokat. Aratókó-

a részgazda, bandagazda vezetésével csoportokba verődve jár munka után. Az ösztönzatorzára és bajtársiasságra épül a kollektív munka, mely mindig többet tud felmutatni az egyéni akcióknál.

A szociális gondozás keretébe tartozik a családvédelem is. A családvédelem kormányzati kérdés, de a szellemi családvédelem kialakításából ki kell venni a részét minden nemestevőnek. Mire a honvédtel teljes önállóságra neveljük, nem szabad a családával kapcsolatát elveszítetnie. A család a társadalom alapegysége, elmi sejtje. A társadalom a család áll vagy bukik, a családi élet tisztaságára a honvédtel tudatosan kell vezetnünk. Ugyanakkor rá kell mutatnunk arra is, hogy az élete családja életében gyökerezik. Semmiféle más közösséggel nem tud úgy elhelyezkedni, mint a családban. Adjunk tiszta képet neki a helyes családi életéről. Ébredjen fel benne a vágy, hogy kétféle ós is családor alaphitasson és boldog életet élhessen. Józan felfogás a családi életben józan nemzedéket nevel és a nemzet új, megbízható erőkké gyarapodik.

A társadalmi nemzetnevelés másik nagy feladata a *testnevelés*. Katonamezertet kell nevelünk. Az állam a fegyverés erejével út. Minél jobban a fegyverés erő, annál nagyobb lehet útni. A fegyverés erő mindenkére számot tart. Az emberanyag nem lehet puhány. *„A népszerűség és a társadalmat bírja ki tartással kell a honvédek szívébe, tudván, hogy azok a harcok életében gyakran elkerülhetetlenek.”* (Sz. Sz. I. R. 10. p.) A katonai hivatás egészséges és erőteljes tested kiván. (9. p.) Rendszeres testneveléssel kell biztosítanunk a tömegek számára a testedzést, hogy szervezeteik megerősítessék, kell erőre és testi ügyességre tessenek szert. Kímálgató egyéni sportteljesítmények jelleme a magyar sport világhírére, de honvédelmi szempontból ez magában nem elég. A hazának edzett tömegekre van szüksége. Atlageredmény-javulás kell. Az egyéni sporteredmények csak bemutatkozó legyenek az életerős nemzet fizikai teljesítőképességéből.

A beteg ember kiesik a közös munkából. S a betegségét gyógyítani nagyon nehéz. Határos csak a megelőző egészségvédelem lesz. Az egészségvédelmi szolgálat országos megszervezése már folyamatban van (zöldkeresztes mozgalom). A leghatásosabb eszköz a helyes propaganda. Előbe az egészségügyi propagandába kell bekapcsolódnia a csapattiszteknél. Iskolázni kell az egészséges életmód és a tisztaság alapelveit (szappan használata, fogmosás, fül tisztítása, külön fejezetben a lábápolás, stb.). A népet meg kell barátkoztatni az orvosokkal. Fel kell hívni a figyelmet a betegségeknek való magukatásra (azonnal jelenteni, őszintén elmondani mindent, nyugalmat, stb.). Alaphitán a csapattiszt legyen az egészségügy terén is valóságos ezermester.

Befejezésül vizsgáljuk meg röviden azokat a követelményeket, amelyek a nevelő munka előfeltételei:

Az első követelmény a *széleskörű tudás*. Alapos számszámmeret elengedhetetlen. Hogyan tudná valaki azt oktatni, amire nem ért? De számszámmeret még nem elég! A csapattiszteknél oly általános műveltséggel kell rendelkeznie, mely feltétlen biztosságot ad az élet bármely kérdésében. Beszajkózt könyvek, szabályzatok mit sem érnek. Az értelem főnyelvének szöveg nélkül is átadnia kell. Usen főnyelvre viszont csak állandó, gondolkodó munkával tehetünk szert.

A másik követelmény a *nevelésre váró nép alapos ismerete*. Amint az egyént csak akkor tudom nevelni, ha tökéletesen ismerem, a nemzet neveléséhez is csak akkor foghatok, ha teljesen tisztában vagyok vele. Meg kell ismerünk a magyar lelket, jellemet, a végtelen térség és időhöz szokott gondolkodást, néprajzi sajátosságokat, faji tulajdonságokat (hibák és erények), a magyar nyelvet, művészetet, történelmet, földrajzot, jogot, a magyar társadalmi élet szervezeti, a társadalom rétegzettségét, a gazdasági helyzetet, stb. stb. És ha ezeket alapos elmélyüléssel útján teljesen magunkévá tettük, megkedzhetjük a nemzetnevelést.

Végül a harmadik, egyben a legsúlyosabb követelmény a *személyes példaadás*. Ha valaki vizet prédikál és bort iszik, senki sem fogja meghallgatni. Egyáltalában nem kell prédikálni: cselekedni kell! A csapattiszt legyen a harcos férfi, a tökéletes honvéd mintaképe. A csapattiszt az eszmény, akirez hasonló szeretne csak lenni minden magyar honvéd. A csapattiszt élete tehát csak mintaszerű lehet.

Fiatal, magyar csapattiszteket! Írjatek-e magatokon rajongó katonáitok büszke tekintetét? Tudjátok-e, hogy egy harcos nemzet minden reményesége ti vagytok? Írjatek-e a felelősséget nemzetek jövőjéért? Fel vagytok-e készülvé a nagy munkára? Hiszem, hogy megállítjátok helyeteket! Vezetéseitek népképet az „ezeréves magyar utakon”, új magyar életre, a régi, nagy hazában!

Isten áldása kísérje szent munkátokat, hogy nemzetünk egybeforrva érhesse el az igazságot, szép, magyar jövődőt!

A „Ludovika” akadémia menetelői.

a) Az aks. zászlóalj menetelője:

1. *Horthy Miklós, sejt, haj, azt írta a levélbe!*
1. Hogy a honvédtel mindig menjén előre!
Mert a honvédbakánák, sejt, ünne pária,
A hazának, sejt, haj, a legjobb katonája.
2. *Gyalog megyek én, de mindenhová elérek,*
Mindenfelé járnak magyar legények!
Megmutatjuk, ki a legény a gáton,
Magyar honvéd, sejt, haj, legelő a világon.

b) Az aks. gyorscsapat menetelője:

1. *Horthy Miklós táborába” két szál majoránna,*
Egy szép barna magyar buszár, sejt, lovat karolyozza.
2. *Ne karolyozz, magyar buszár, mert leesél róla,*
Núnsen itt a te édesanyád, sejt, aki megírta.
3. *Ne sírasson engem senki, jól ültem a lóra,*
Sem lépésbe-de sem vágtába”, sejt, le nem esem róla.
4. *Mert a buszárt a nyeregbe Isten teremtette,*
Mint a rozsmarint a jó földbe, sejt, maga ültette.

c) Az aks. tüzezőosztály menetelője:

1. *Keressék a, nem lelik a keresztelőlevelet,*
Seni a bíró, sem a jegyző nem találja a nevezet,
Majd megtalálja azt Horthy Miklós a várba”,
Mikor engem besoroztat a tüzezek osztályába.
2. *Horthy Miklós bánatába” kísétál a Dunaparra,*
Ráborul a vaskorlára: hová lett a szép hazáját
Visszaszerzi azt a magyar tüzezt újra,
Tizenötös ágyúgolyó lesz a győzelemnek útja!

(Mindhárom menetelőt Kodály Zoltán gyűjtötte 1916-ban, Kassán. — Dallamuk megjelent *Bárdos Lajos*: 101 magyar népdal c. gyűjteményében. L. a 6., 28. és 98. sz. dallamokat!)

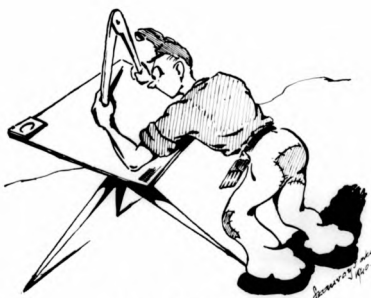
Nemes esztelneki Szacsvay Imre akadémikus karikatúrái.

„Húzd meg!”

„Most! Jó!”

Készülök a „koppintás”

Nemes esztelneki Szacsvay Imre akadémikus karikatúrái.

Hajnalban, délben, este.

„Halló kőbor cigány, halló kőbor cigány! . . .”

Bücsüssék.

Képek az I. évfolyam műszaki gyakorlatairól. Óbudai sziget, 1940. augusztus.

PILLANATFELVÉTELEK A NYÁRI GVAKORLATOKRÓL.

VESZPRÉM-JUTAS, 1940 JÚLIUS.

Az akadémikus zászlóalj egyik csoportja nagy kedvvel, még több elszánttsággal a szó valódi értelmében szinte „átvágta” magát a sűrű erdőn s így történt, hogy kissé szétszórtan, megtépázva, meglehetősen rendetlen ruházatban lépett ki az erdőből.

Régi katonaszóval, hogy ha előljáró tűnik fel a látóhatáron, a katonáknak meg kell szólalni a látóhatáron, a katonáknak meg kell szólalni a látóhatáron, a katonáknak meg kell szólalni a látóhatáron.

Most is ez történt. Az erdőből kilépve, a csoport parancsnoka a távoli dombtetőn egy nagyobb és töle jobbra-balra egy-egy kisebb alakot lát. Szentül azt hitte, hogy az akadémia parancsnoka és két segédszázadot vezényel.

Par pillanat az egész, a csoport együtt van, kiké megigazítja a sapkáit, ránt egyet-kettőt a zubbonyán, a jellegzetes alkormányos a derék tájkáin és az ezt kísérő gerincesavaras sem marad el. Most már a nadrág is megigazított, — folytathatják a menetet.

A három alak mozdulatlanul áll a dombtetőn. A csoport továbbmenetel és csak akkor enged fel a nagy összedettségéből, amikor a dombhoz közelebb érve, egyik felismeri, hogy bizony parancsnokuk helyett a veszprémi fajszi kálvária feszülte, a két segédszázad helyett pedig a latrok szemlélik némán fegyverzett, katonás előnyomulásukat.

V. F.

HAJMÁSKÉR, 1940 JÚLIUS.

Megnyű haza Hajmáskérre....

A félérvárcsurgói telepért mérő sártenger. Óvatosan körülnézek. Tulajdonképpen nem volna szabad, mert a „Lóra!” vezényléső elhanyagolása óta meg nem volt „Pihenjen!” a többször is álmus szemmel, de kihűzött felületes, mozdulatlanul ülnek a lovon. A sárgáspiros háztetőkre felkapaszkodott nap csak félarcukat világítja meg, a lövegek ijesztő árnyéka mint nyolc fekete barázdá húzódik egymás mellett. Most felhangzik az elhnyított „Létecépést indooooooo!” vezényléső, a parancsnoki szakasz huszonöt lövege egyszerre dőreledni. A tegnap gondosan letisztított és jókarba helyezett kerekek torogni kezdenek, hogy félperce leforzása alatt ismét telerakódjanak sárral.

Megnyű haza Hajmáskérre....

Már elhagytuk Oskút is. A kapaszkodónál a kezelő nyújtogatják nyakukat. A mellétük lovagló lövege vezető a tapasztalattal bontatásával mutogat: — Az az E. 1. épület torony!... Ne az Öreg Futónét nézzed, ott hiába keresed! —

Valóban ott az E. 1. töle jobbra az erdővel borított *Bérbegy*. Tavaly fogatolt hegyrajzával másztuk meg. Emlékszem, akkor határozottan el, hogy Kecskemétre fogok pályázni. Itt balra, — igen, ez volt az a terület, amelyet tavaly bemértünk fél vonás pontossággal. Mert „a tűzértisz 100 vonással tévedhet, de fél vonással soha!”

Már a juhalkóknál vagyunk, közeledik a külső tábor. Itt mindjárt rövid pihenő lesz. A löveget az a szerzőmzomat letisztítjuk, ruházatunkat megigazítjuk, hogy rendezek legyünk, amikor bevonulunk a táborba.

Mert *bazamegyünk* Hajmáskérre....

G. G.

BALATONKENESE, 1940 AUGUSZTUS.

Zúgva, dohogva álltak meg gépkocsijaink a balatonkenesesi községháza előtt. Terepfelveteli gyakorlatra jöttünk ebbe a kies balatonparti községbe. Kiváncsan néztünk körül ezen a helyen, amely három héttig otthonunk lesz. Néhány gyermek és egy ténny bámult csak utánunk, amit leugráltunk a gépkocsijkól és elindultunk berendezkedni szállásainkra. A balatonparti vendéglőben érkezünk. Még zene és napisütés is járt ehhez a fenyűréshöz. Délutánra már teljesen berendezkedtünk, jöhetett a terepfelveteli gyakorlathoz szükséges anyag beszerzése. Kissé megilletődve bámultuk a soha sem látott, titokzatos jóságokat. Volt ott mindenféle. Hosszú, hegyes körzők, hatalmas táblák, háromlábú asztalok és napernyők. Az én tetszésemet különösen egy farska szekrény nyerte meg. Egészén olyan volt, mint az ókori frigszekrény. A százas úr azt mondta, hogy az a „terepfelveteli gyakorlat lelke” és szeretettel simította végig. (A következő napon aztán én vittem ki a terepre. Mondhatom: súlyos egy lélek volt!)

Másnap reggel kivonultunk a terepre rajztábláinkkal, a „frigszekrényvel” és a napernyőkkel egyetemben. Mindenkinek kiosztották a felvetelre kerülő tereprézt. Nagy gyönyörűséggel néztük a Balaton pompás vidékét. Később azután megeredt az eső, kinyitottuk az ernyőket és aljra huztunk. Azonban — úgy látszik — nem eslekedtünk helyesen, mert a százas úr becukkatta az ernyőket, — no meg azokat is, akik kinyitották.

Halad a munka, megszerden érjük a „terepvezető”. Rendre sorakoznak már rajztábláinkon a terep fontos pontjai. Gyönyörű ez a Balatonpart, csak azt találom,

hogy kissé sok fontos pontja van. Este ismerkedési est volt a parti vendéglőben. Megismerkedtünk Kenese lakóival. Hajnalig húzta talpunk alá a csigány. Hűdés, nincs jobb dolog a világon, mint a terepfelvételei gyakorlat.

Már majdnem készen vannak a rajzok. Délélőtrükkent a terepen dolgozunk, délután pedig a szálláson rajzolunk, utána fürdés. Ma délfelőt kissé lemaradtam a többiekkel visszafelé jövet. Egy öreg néni megállított a község elején és így szól hozzám: — Ugyan lakom, fess meg le a né unokámat is! — Mikor szótlan felvilágosítottam, hogy mi nem vagyunk fésők, nem akarta elhinni.

— Iszen látom, hogy piktorok maguk, a fésőktőlblája is ott van a hátán. — Végül, hogy megnyugtossam, megígértem, hogy majd bevezetem a rajz szélbe az unokáit is, mondjuk valamire horhos mellé.

Elkészültek a rajzok, Gyönyörűség nézni őket. Mindenki sajnálta, hogy amint elkészültek, már el is vették tőlünk. Nagyon a szívinkhöz nőttek! Külömben már ízig-veíg „topografusok” vagyunk. Még társaságban is ilyen műszavakkal dobálódzunk, mint: teodolit, pont-elelta, stb.

A gyakorlat vége felé körüljártuk a Balatont. Egész napos geológiai tanulmányokat tettünk és minden szép helyen megálltunk. Nekem különösen Badaesony és Tapolca környéke tetszett. Gyönyörű terepdomok vannak ott. Iszen is arra teremtette, hogy az ember felvázolja őket.

No, de ennek is vége lett. Összesomogoltunk és most itt állunk az állomásán. Három hétig voltunk itt, de szívinkbe zártuk a terepfelvételeket, Kenesét és az egész Balatont. Pestre megyünk, a szabadság előtt állunk, de mégis nehezen vándorok el ettől a szép helytől. És most nem akarok rossz lelkiismerettel otthagyni minét. Be kell vallanom egy zörnnyű bűnömöt a százasod úrnak. A rajzomból egy hegygerincet elszakítottam. De ígértem: jóváteszem. Legközelebb kettőt rajzolok helyette és ráadul még egy kúpot is, csak egyszer, csak még egyszer menjünk terepfelvételei gyakorlatra.

T. J.

ÓBUDA, 1940 AUGUSZTUS.

Felzállt a pára, a felkelő nap sugarai bevilágítják az aks-i hálókörleletet.

— Fbészort! Urak keljete fel!

Mi az, talán rossz helyen járunk? Urak? Ja, persze, most már értem, hiszen az óbudai szigetén vagyunk műszaki gyakorlaton és ninesnek — felsőbbévesek.

Kezdődik a munka. Ma a ladikák művészetét fogjuk elsajátítani. Unalmas, de annál hosszabb vakvezetés következik. Mindenki únja már. Vonz a víz benünket, csónakáznai szeretnek. Végre itt a felszabadulás! Elindul az első ladik, Irány fölfelé! Két könnyed lökés és már visz a ladik a szabad Dunán. Egészen jól halad, csak egy hirta van, hogy lefelé, pedig igazán olyan jól megy az evezés. A partról érdes hang: — Fölfelé, nem lefelé!

Mennék, — de hogyan? Három akadémikus egyedül egy kis csónakban a nagy Dunán. Az idő milik, a ladik — „csurog”. Ez a két mondat mindent megmagyaráz. A csónakban három csáky, két evező, egy merőkanál és mégis — „vízi a víz lefelé”. Megfeszülnek az izmok. Szégyenben nem maradhatunk. Erős el-

határozás és a megkezdett munkát befejezzük. Egy egész méter haladtak már előre és nem visszafelé! Ez is nagy eredmény! Mindenki tanácsot ad, utasít, veszcskizik, végül engedelmeknek kell. Nagy az izgelyeked, csurog a verejtek, „lajzálalni” nem lehet. Nem ellenőrzékek, de a Duna sodra minden megtakarított húzást eláru. Közéleg a túlsó part, lesz itt még partrazállás. A nehezezn már túljutottak. — Elő a csákyát, avval gyorsabban megy! — Nyúl is utána két izmos kar; bár ne nyult volna. Forogson kezd a ladik és még véletlenül sines két másodperc — néf tovább menetirányban. — Sebaj! — szól az egyik — csak egy erős lökés kell ide a faráról. — A szót tett követte. Erős lökés, nagy kihajlás, majd megnagyobbo csobbanás. Ring a kis ladik a nagy Duna közepén, két akadémikus-sal és sok evezővel a hátán. Ugy hat méterrel távolabb pedig szíjog a harmadik a sok lenyelt víztől és úszik, ki tudja merre? A ladik menteni szeretne, de nem megy. Fáradt már, az úszó menekülni szeretne, de nem megy. Rémekek lát, a víz sodra erős, a part még messze van. Jajkiáltás, vége mindennek! De mégsem! Beverte a térédat az anyaföldbe és a metnőladi majdnem elvázolta. — Megmenekült, övé az élet... Félorla mulatja a parton áll a három bajtárs, most már verajetek egymás vállait, nevetgélnek, végül megszólal a „hөгítőörót”. — Hiszen ez semmi sem volt, csak egy jó kis csónakkirándulás.

Hömpölyög az ár és mi küzdünk ellene, mert felfelé törekszünk. Nagy céljaink vannak, az avatás csak az „élő vizek forrásainál” érhet bennünket, amikor már özödelmeskedtünk a szennyes hullámok felett. Minden elmulasztott evezőscsapás az örvények felé fog húzni lenünket. O hányzort úszunk az árral, hányszor bújnuk a feleletlenes nyirkos homályból! Nem nézünk, hát minek a munka, még meg sem dicsérnek érte! Nem a szemtek, hanem magunknak dolgozunk! Jó tisztek akarunk lenni? Akarjuk, hát leszünk is! De akarjuk a munkát, szeressük a küzdelmet, mert csak így állunk meg a viharban, csak így nem sodor el az áradat. Mindent megteszünk, ami tőlünk telik és talán mégis vízbeesünk néha. Csapások éretek. Iszen adja őket, hogy még jobban megacélozódik két karunk és még jobban tudjunk harcolni eszényeinkért. Obuda... Hajóráj sziget... ki tudja, talán már sohasem találkozunk, de szívbem mindig élni fogsz, mert megmutattad: mi a köteletség, megmutattad: hogyan úszik életünk ladikja a végtelen életvizeken.

F. G.

KOLOZSVÁR, 1940 SZEPTEMBER 15.

A diszfelvonulás izgatott hangulata fúti az utcákat. A csapatok végelélküli oszlopai úgy ömlenek egymásba és válnak szíjtel a rendezői akaratnak engedelmekvede, mint testüinkben a vér.

Az akadémia diszszáada a jövő indulóit kopogja a kövezeten. Coordultig tele a szívünk az eró és a viszontlátás érzésével. Nem is a lábunk víz bennünket a felállítási helyre, hanem a sorfallat alkotók izzó szeretete hajt egyik szempártól a másikig.

Bakancsunk ütömesen koppan. Egyetlen óriási szív, egyetlen óriási harang szava gyűrűdik tovább az ünneplők kelékben. Minden szem fényes, minden szív kitáru a nagy percekben.

Kolozsvár lelkesedése nem elszánt viharzásban nyilvánul meg. Sokkal mélyebb jelentőségű annál. Erdély főzefögója ez a mai nap a honvédséget. A férfiak ízsai méltósággal, csak katona által ízlelhető és ritartással merednek szoborrá. Nines rekedt üvöltés. Oly

hallgatag csodálattal veszik körül menetelő századunkat, mintha a Messiás születését várják.

Így érkezünk meg a fellátlási helyre. Még két óránk van hátra. Megoldjuk a sisakszíjunkt és beszéd-beleegyünk a körülállókkkal. Én is nekitámasztom a cserkoszorús zászlót az egyik kapualjnak.

Pihenő közben vidáman szemlélom a színes képet, mert sok nézője akad a „magyar zászló”-nak. Hirtelen egy feketébe öltözött anyóka tör utat magának. Egy sötét sem szól senkihez, egyenesen a zászló felé tipeg. Munkában elfáradt lábát huszonkét év bánata hajtja. Odaérve könnyezve simogatja a zászlót, rövidlátóan közel hajol a selyemhez. Először féltékeny nyúl hozzá, nem akar hinni a szemének.

Uram Isten! — Magyar zászló, — igaz magyar zászló — s nem kell rejtgetni, szabadon csókolhatja

a napsugár és szabadon lengetheti a szél — suttyogja maga elé. De még nem biztos a dolgában. Nem szokta meg, hogy a szuronyos vitézek ilyen féltő gonddal ölelik magukhoz a testvért. Azelőtt a korbács járt együtt a szuronyal. Kedves rebbenéssel fordítja felém az arcát. Színté kérdezi: — „Szabad-e?” Nem tudok válaszolni, csak bólintok. Idegen uralom alatt megösvült feje rácsuklik a lobogóra. Sírva csókolgatja és kimondhatatlan gyöngédséggel gyűrögeti a kezében. Az anya jászíki így gyermeke kezével.

Torkunkban dobog a szívünk. Az a csók Erdély csókja. Az anyóka maga a munkában megőregedett, lezségyenedett Erdélyország. Valamennyien érezzük: ez a csendes ünneplés volt a legméltóbb és legszebb megnyilatkozása e történelmi napon az örök és oszthatatlan Erdélynek. B. Gy.

...Kelt Budapesten...

Irtta: vitéz OSVÁTH TIBOR akadémikus.

*Kedves Barátom! Jó ismeretlen!
Mai lecelem kelt Budapesten ...*

*Budapest ... Fénylő nagy világváros ...
Ismerhetetlen, örök talányos,
Tűtököt rejtő, százaruc kristály
Fényt meg nem törő oldala nincs már ...
Atlátni többé nem lehet rajta,
A bán, a bánat, úgy lecsiszolta ...*

*Egy szögletéből én e kristálynak
Elmondom, amit szemem látnak ...*

*Budapest csillog, Budapest oly szép!
Mesekastélyként jelragyogó kép,
Pestnél talán nincs szebb a világon,
Aranyba foglalt tündéri álom! ...
De ha megcsillan a víz tükörén
Alig egy perc tán s már tűnik a fény! ...
A csillogásnak külszíne alatt,
Hadakoznak a vad ember-balak,
Mint ahogy a rét friss pásztija zöld,
Alatta mégis feketé a föld,
Fent világos, lent sötét Budapest,
Boldog lehetsz, csak a felszínt keresed! ...
Mert aki mélyre, kutatón lenéz
Meglátja, hogy az élet mily nehez!
Hogy szárazza lesz a falat kenyér,
Míg szegény gyermek ajkából élet!
Hogy sehol sincs oly dermesztő hideg,
Mint amilyenek Pesten a szívek ...
... En nem tudom, hogy nálatok más-é,
De Budapestben mindenünk másé.
E nagy városban minden csak üzet
Élet, tisztaság, erőny, becsület ...
E nagy városban, Pesten a könnyek
Megrendelésre, parancsra jönnek ...
Elpusztul minden, remény sincsen már
A járadt ember megváltást sem vár ...
Tüdőt elfojtó, lélekre káros,
Órnás tömegsír: ez a nagyváros.*

*És mégis élünk, mégis megvagyunk
Csak néha száll el egy-egy sóhajunk,
Csak néha keres utat a lélek:
„Erdemes élni, hat ez is élet!”
Gorombaságot és füstöt nyelni
Ne árjón napfény, boldogság semmi!
Ha utat tör a lázadó lélek,
Villámcsapásként arra eszmélek,
Hogy ezt a várost, mely szülöm nekem,
Füstben, bánatban, mégis szeretem! ...*

*Kedves Barátom! Fogadj szót nekem,
Maradj örökre szülőföldeden!
Akárbóvá mégy, mindig ott maradj,
Véres szívedből egy égő darab!
Tengeren, földön, határokon át,
Hallod mindig a szülőföld szavát ...*

*Tavaszi eső boldog idején
Felcsap a sár a szelek kerekén,
Nálatok mindig a csemzét ér,
De a nedves föld bő termést igér.
Mennyire másképp van ez minálunk!
Mi az utakra nagyon vigyázzunk.
Az utca tiszta — a lélek sáros,
Körmeyektől nedves. Ilyen a város!*

*Maradj csak otthon, maradj magyarom
Vér- és verejétkázott ugaron!
Szántsd a földet, arass gabonát,
De ha tebeted ne bagyd el hazád! ...
Máshol nem béget ballagó júnnyaj,
Pesten rohanó gépkocsi dudáj,
Mi reggel, este mindig rohanunk,
Folyton korbácsolt rabszolgák vagyunk ...
De ... ragaszkodunk az útékekhez
Zajos, kegyetlen, mostoha Pesthez.
Mert ezt a várost, mely szülöm nekem,
Füstben, bánatban nagyon szeretem ...
Este a Dunán, ha kigyúl a fény,
Feléled újra a hit, a remény ...
Fejem lebotam, ha eljön az est,
S álmodom rólad fénylő Budapest! ...*

*Reggeli köd a Dunán.
Köthely Walter akadémikus felvétele.*

*Budapest télen.
Gál Jenő akadémikus felvétele.*

*Régi dicsőségünk.
Kautny Károly akadémikus felvétele.*

GONDOLATOK A MAI CSAPATELETRŐL.

Írta: Szőnyi Miklós hadnagy, a Zrínyi-kör örökös tagja.

Másfél évvel ezelőtt, mikor felavattak, telve a „Ludovika” akadémiában magambaszívoit idealizussal, valahogy egészen másféleképpen képzeltem el a csapatéletert, mint akárcsak a jelentkeztéstől számított két hét múlva is. És azóta egyre több lesz ezen a téren a tapasztalat s azt hiszem, hogy még újabb másfél év múlva is akad újság a számomra.

A csapatéletrrel kapcsolatban most csak azokra a dolgokra gondolok, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy valakinek a munkája eredményes is, zökkenőmentes is lehessen. Arra célok itt, hogy mi szabad és mi nem a fiatal tisztnek, hogyan zajlik le a tisztgyűlés, egy-egy gyakorlat, milyen az egymás közötti érintkezésmód, a kiképzés menete, milyen feladatok elé kerül a fiatal tiszt, hol lehet elrontani, vagy megalapozni a pályáját. Nem érinti ez természetesen a lelkes, kötelességtudó munkát, ami mindenek az alapja, csak arról szeretnék egy-két gondolatot elmondani, ami ezenkívül mint kellék szerepel a megindulásnál. Azt a nagy célt akarja szolgálni ez a pár igénytelen sor, amelyet a katonai revelés már régen feladatai közé iktatott: közelebb hozni a csapatot a tisztképző akadémiákhoz. Meg kell látnunk, hogy az elméleti és gyakorlati tudáson kívül, a nagy elveken és gondolatokon túl is van valami, ami szükséges a mindennapi élethez.

Talán mindjárt a *jelentkezésen* kezdhettük. Az egyik magasrangú úr, aki a fiatal tiszteket a bemutatkozáson kívül alig látja, állapította meg:

— Ugy látszik az idei évfolyam sokkal jobb, mint a pár év előtti. Akiik ma nálam jelentkezni voltak, mind ragyogó kesztyűben jöttek, míg akkor valamelyik már eléggé piszkosot húzott. Igaz, hogy lehetett már a harmincadik vízfejé, de én még sem tudok szőbdallni azokkal, akik nem tudnak tiszta kesztyűvel jönni. Inkább mossa ki közben a kesztyűjét és jöjjön három nappal később!

Kiképzésnél vagy gyakorlaton sokszor megcsik, hogy az *előjáró* alig idősebb, mint az *alárendelt* s jaj annak, aki nem tud különbséget tenni a szolgál-

lat és szolgálaton kívüli helyzet között. Bár erre éppen a ludovikás élet a legjobb iskola, mégis előfordult, (vagy talán csak a legendák világában élt), hogy a felavatott tiszt így jelentkezett hadnagy századparancsnokánál:

— Kérek szépen, hozzád osztottak be, én leszek a te aláosztosistad.

Persze, most aztán jött a meglepetés, amikor a századparancsnok egészen más hangnemben folytatta...

De menjünk ki a gyakorlóútrér!

Igen sokan az újonnan felavatottak közül mindjárt lovasított beosztásba kerülnek. Így hát a gyakorlóútrér is lovon mehetnek, amit bizony, akik sok évi gyaloglás után jutottak föl a ló hátára, nem mindig nyelnek le megjegyzés nélkülül. Főleg, ha a kiképzés folyama alatt valaki körülvágatja a gyakorlóútreret.

— Persze inkább vágatják, minthogy a kiképzéssel törődnek. — hallottam egyszer. S egy-egy ilyen megjegyzés sokáig elkísérheti az embert. A ló általában nagyon kényes kérdés. Századparancsnokom már a második napon figyelmeztetett:

— Nálunk a ló nem sporteszköz, hanem közlekedési alkalmatlóság; hordeszék.

Egyik legnagyobb bűn a csapatéletben, ha valaki alatt a ló lesántul, vagy feltörik. (Nem beszélve arról, ha kölönlőn-lő volt és a századparancsnok járhat miatta gyalog!).

Pontoság! Mikor az első tisztgyűlésre szóló parancsot megkaptam, elhatároztam, hogy pontos leszek, sőt mint legfiatalabb, elsőnek akartam ott lenni. Oda is értem vagy negyed órával a kitűzött idő előtt. Nagv volt azonban a csodálkozásom, mikor a tisztikarnak a zömét együtt láttam. Viszont alig akadt olyan eset, hogyha valaki nagyritkán elkésett, az ne egészen fiatal tiszt lett volna. S míg az ember eljut egy tisztgyűlésre, annyi minden sokszor történni, hogy mégis igen jó az a sokszor meggyűlölt „előértartás”.

Öntevékenység: Ezt bizony nagyon meg kell szokni az akadémiai évek után. A legtöbbször nincs támasz, nincs tanácsadó és nem mindig akad előljáró, aki határozott parancsot adna mindenre. A legénység pedig ott áll és nincs idő a habozásra. Itt aztán az az általános elv, hogy inkább többet, mint kevesebbet. S ha valakinél a „mit és hogyan” eldöntésénél a kritika helyesen működik, csak nyerhet ezzel az élvel.

Ügykezelés: talán a legfájdóbb pontja az egész szolgálatnak. Mikor jelentkeztem a századparancsnokomnál, azzal fogadtott, hogy miután most kerültem ki az akadémiáról, bizonyára nagyszerűen tudom az ügykezelés új szabályait, tehát mi sem természetesebb, mint hogy az egész iroda vezetése ezentúl az én kötelességem lesz. De ugyancsak melg munka volt, amíg beletanultam, mert ha tudtam is a Szolgálati jegy, meg a Jegyzőkönyvek, stb. szerkesztését, nem ismertem az ügymenet *lelkét*. Az írások eleinte sokkal többet tudott, mint én, mert tudta, hogy mit kell a levelező-könyvbe írni, mi a postázásnak a módja, mit hogyan kell elintézni, vettemezni, stb. Nem beszélve arról, hogy mikor a zászlóaljiroda vezetését bízta rám mint zászlóalj-segédísztre, bizony sokáig kellett tanulmányoznom, hogy mi milyen könyvbe, előjegyzésbe kerül, hogyan kell megszerkeszteni ezt, vagy azt a beadványt, l'imutatást, névjegyzéket, hányféle iktatás van, mi az a kiadványozás, és hogy történik. Nem tudtam a zászlóalj bekezervezését, bármilyen jól meg is tanultam a hadseregszervezést, csak felületesen tudtam, hogy mi a dolga az anyagi tisztnak, a visszamaradó különítményparancsnoknak, a pénztári ellenzárosnak és hogy a pénzkezelésen kívül még mi minden tartozik a gazdasági hivatal főnökéhez, végül, hogy az ezreden belül milyen különleges beosztások vannak, stb., ami bizony az ügymenet szempontjából mind eléggé fontos.

Üjdonság volt számomra az M ügymenet. Nem végigélni, hanem előkészíteni. Halvány fogalmam lehetett csupán a mozgósítás lefolyásáról, amikor egy hét alatt el kellett készítenem három alakulat mozgósítási clómunkálatait. Persze nemcsak én részesültem ilyen csapatiskolában!

Nem szóbeszéd az, hogy a fiatal tiszt nagyon elfoglalt ember. Amit eddig elmondtam, az mind

csak a szolgálatnak a kelleke. Van aztán egy másik világ, legalább is megkövetelik, hogy legyen: a *társadalmi élet*. Igen gyakoriak a bajtársi vacsorák, ebédek, sörözések, kisebb összejövetelek, esetleg a nőtlen tisztek egymás között is rendeznek „teákat” s bizony nagyon jó, ha az ember itt is, ott is megjelenik. Hogy társadhatatlan táncos, jó társalgó, sot mindig jökevü ember legyen a títai tiszt, az elemi követelmény.

Sajnos, a szolgálaton kívüli élethez tartozik nálunk a *sport* is. Sajnos, mert megkövetelhetné a szolgálat is, hiszen így jótórnám semmi idő nem marad rá. A csapatéletben a sport szinte fényűzés, pedig talán jobban is föl lehetne karolni. Hiszen ha valaki komolyabb eredményt ér el valamelyik sportágban, igen gyümölcsöző hatását látja nemcsak a munkabírását és kedélyét illetőleg, hanem mind előljárót, mind alárendeltjei megbecsülésében is.

De nemcsak ilyen hasznossági szempontokat vegyünk bonckés alá. Van ezenkívül a csapatéletnek sokkal szebb része és tere is: ez a *legénységgel való foglalkozás*. Téll képe: hideg, hófúvásos idő, kivomulás. A szakasparancsnok gondolt egyet és hirtelen elhatározással hócsatát rendez. Pillanatok alatt fölmelegsznek, meghógolyózzák a hadnagy urat, akit azonban a saít csapata megvédelmez. Diadalmasan megverik az ellenséget — és még napok múltán is arról beszélnek, hogy is volt az, amikor a hadnagy úrral hócsatáztak... A tekintélyt pedig nem ilyenkor kell féltetni!

Egy-egy elejtett jó szó, megjegyzés kimondhatatlan hálat tud kiváltani a legénységből, de persze azért hálatlanok mindig akadnak. Így a legcélzértlenebb hállára építeni valamit, hiszen az ügy mindig ott fizet, ahol az ember éppen nem várja.

A legénységgel való bánásmód ügyis az a terület, ahol mindenki a hajlamainak, belső tulajdonságainak megfelelően érvényesül; itt nincs újság a fiatal tiszt számára, hiszen ez az a szép hivatássterület, amelyre tulajdonképpen kezdettől fogva készült s ahol csak a személyesen átélt tapasztalattal tudja hasznosítani. A csapatnál a tiszt majdnem állandóan új, meg új feladatok elé kerül, a megoldást mindig meghozza maga a helyzet, csak erről a három dologról ne feledkezzünk meg soha:

jökevü, munka, akarás!

Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor aks. álmolom-metszete

Képek az akadémia életéből

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága 20 éves országlásának emlékkünnpe. 1940. március 1.

H. Wester svéd kir. őrnagy, katonái attasé látogatása az akadémiaán. 1940. március 8.

*Díszmenet a hősi halált halt tisztek emlékműve előtt.
1940. május 26.*

*A Ludovikás ellenfordulatom emlékkünnpe.
1940. június 23.*

HOGYAN KÉSZÜLJÜNK AZ AKADÉMIAÁN NEMZET-NEVELŐI HIVATÁSUNKRA?

Ira: Földi Gábor akadémikus.

Kevés élethivatás van napjainkban, amely olyan súlyos felelősséget jelentene egész nemzeti jövőnk szempontjából, mint a csapattiszét. Az az óriási fontosságú munkakör, amelynek felavatásunk után valamennyien osztályosai leszünk, ebben az egy szóban azonosítottul: *kiképzés*. Mennyi minden fér bele ebbe az egy szóba! Az a távoli elképzelés, amely szerint a kezünk alá kerülő magyar fiúkból hadrafogható katonákat kell nevelnünk, csak halvány körvonalakban jelzi ennek a sorsdöntő munkának igazi jelentőségét.

Kétségtelen, hogy csak úgy tudunk szembenézni a hivatásunkkal együttjáró, minden képezetet felülmúló felelősséggel, ha tervszerűen készülünk már az akadémia padosoraiban erre a gyönyörű, de mondhatatlanul nehéz és kényes élethivatásra. Valóságos munkatervet kell már most kidolgoznunk, hogy ha célhoz érünk és megkezdjük a honvédó magyar eszményi típusának kialakítását a ránkibizott harmincegyéneány emberrel, határozott lépésekkel menetelhesünk az első pillanattól kezdve az eszményi magasságok felé. Ezeket az eszményi magasságokat talán sohasem tudjuk elérni, mégis azt valljuk: becsületen ember az, aki meg nem próbálja!

Bevonulnak az újoncok, megkapjuk első szakaszunkat. Honvédó magyarokat kell belőlük faragnunk, hogy a hazának derek harcos katonái és becsületesen dolgozó állampolgárai legyenek. Ha lelkiismeretesen végezzük el az akadémiát, kis gyakorlat után katonai ismeretekre, azt hiszem kiválóan tudjuk oktanni legénységünket. Ennek az ismeretanyagának a birtokában minden honvéd nemcsak jó katonája, hanem megbízható polgára is lesz hazánkban. A csapattiszti élethivatásnak azonban más feladata is van. Nemzetet kell nevelnünk, a népi műveltséget kell felemlenünk magasabb színvonalra, erényekben gazdagabb életemóra kell szoktatnunk alárendeltjeinket. Erre a hivatásra nem készülhetünk eléggé lelkiismeretesen. Adni csak az tud, akinek van, nevelni csak az tud, aki elért az ismereteknek és az erkölcsi értékeknek arra a fokára, ahol már nemcsak gyűjteni, hanem kisugározni is lehet. Nem ismerjük eléggé fajtánkat, nem látjuk eléggé hibáinkat és így nem szokathatjuk le róluik legénységünket sem. Készülnünk kell, olvasással, állandó önműveléssel, hogy adhasunk, hogy embereket emelhesünk fel, mert erre teszünk hitet, ez lesz a kötelességünk egy életen át.

Mi lesz hát voltaképpen a hivatásunk a nemzetnevelés terén? Mindenütt nevelnünk kell, ahol hibákat látunk, ahol munkánknak eredménye lehet, ahol a legkisebb jelét is látjuk a fejlődésnek. Az iskolai műveltség felújítása, a családi élet tisztaságának hangsúlyozása, egészséges életmód, okos szórakozások, — ezek azok a tényezők, amelyeknek a segítségével elindulhatunk hivatásunk betöltése felé.

Egészen természetes, hogy először saját magunk számára kell ezeket a tényezőket kiépítenünk, ha eredmény akarunk elérni. Nem végtelmenül és kenetellenes rétori remekművekre gondolok a módszeres eljárással kapcsolatban. A figyelem gyors fáradsága miatt hosszú előadásokkal sohasem érjük el a várt eredményt és ezért rövid, tízperces megbeszélésekre, kiképzés közben lejtett megjegyzésekre, oktató példák felhasználására, történetek elbeszélésére kell szorítkoznunk. Kiképzés közben beszélgetünk legénységünkkel, érdeklődünk sorsuk iránt, kikérdezzük őket bajairól és közben önkénytelenül is nevelünk. A nőtlen tiszt azt is megteheti, különösen gyakorlatokon, hogy velük együtt ebédel, mindig más csoporttal. Ilyenkor mindig megnyílik a lélek rejtelmes zárja. Ilyenkor kerülhet sor az előbb említett megbeszélésekre és egyben saját hibáinkat, a kiképzés hézagait is meg fogjuk találni. Előre kidolgozott tervek nélkül, a legénységre szinte tudat alatt hatva érünk el ilyenkor észrevétlenül is komoly eredményeket. A fődolog az, hogy mindenkifelelt emberséges, igazságos, kemény, de szeretetteljes bánásmóddal bizalmat keltsünk a magunk személye iránt, mert e nélkül nemhogy segítenénk, de sokat romlathatunk is. Ezenkívül nagyon súlyt kell helyezniük a személyes jó példára, mert ennek hiányában kárba vesztett munka erkölcsös és egészséges életmódra, családi életrel prédikálni.

Vizsgáljuk meg már most röviden az előbb felsorolt tényezőket:

1. *Az iskolai műveltség felújítása.* A tapasztalat azt mutatja, hogy az egyszerűbb emberek az iskola 4 vagy 6 osztályában tanultak néhány év alatt elfelejtik, mert nem élnek benn ezekben a tárgyakban. A nemzet művelődésének érdekei viszont megkövetelik, hogy a legfontosabb tárgyak: a számolás, a kifogástalan írás, földrajz, történelem, stb. megmaradjanak minden ember emlékezetében. A katonaság az utolsó alkalom, ahol még felújíthatjuk az iskolában tanultakat. Adjunk minél több alkalmat arra, hogy a kiképzés során foglalkozhasson a legénység ezekkel a kérdésekkel és a saját hatáskörükben is segítsük elő ezen a téren a folytonos fejlődést.

2. *Családi élet.* Rá kell mutatnunk minden alkalommal egyik legégetőbb problémánkra, az egykérre. Részletesen ki kell fejtenünk, mi a kötelessége a családnak a nemzettel szemben. Országunk erősségét, hatalmát a magyarság száma szabja meg, Kevesen voltak, ezért tett bennünket csúfá Trianon. Ha nem eszmélünk fel, újra végzetünk felé rohanunk. A házasság előtti józan megfontolás, az orvosi vizsgálat, a családi élet tisztasága, a neki bajok elkerülése, mind olyan kérdések, amelyekről állandóan beszélünk kell legénységünk előtt.

3. *Egészséges életmódra való nevelés.* A legénységgel való bánásmód nagy élettanulmányokat köve-

tel. Ezeket mindenképpen el kell végeznünk, de hasznosításukhoz is értenünk kell. Mindamellelt egyéb feladataink is vannak. Meg kell győznünk legénységünket a gyermeknevelés fontosságáról. A jövő katonáját és állampolgárját besejtetes munkáinkkal, igaz hazafiához mérő lelkiismerettel ök hívják életre, ök nevelik és ezért nemzetünknek óriási felelősséggel tartoznak. Allandóan tördödni kell a gyermekkel, vigyázni kell, hogy csak jó hatások érhesek; a jellem, a természet nem magától, hanem nagyrésztben a környezet hatására alakul. Mindenkinek kötelessége, hogy derék hazafiakat adjon nemzetének. Szólunk nekik ezzel kapcsolatban, persze a legénység egyszerű nyelven, az eugénikáról is. Meg kell kedveltetnünk a zöldkeresztes mozgalmat, bizalmat kell keltenünk az újabb kor szociális intézményei iránt. A bornak fiatal korban erősen romboló, butító hatását, a gyermekégségtagt, a korán végzett nehéz testi munka hátrányait és még sok idegavó problémát fogunk megvilágítani katonáink előtt, ha ki akarjuk használni azt a hatalmas nemzetvelő hivatást, amit a tisztai ranggal együtt ránk bízta.

Ha bejárunk néhány magyar falut, vagy elolvassuk egy-két falukutató könyvet, elszörnyedünk a siralmas állapotoktól. Hogyan kivihathjuk, hogy egészséges legyen a jövő társadalm, ha a magyarság egyrésze a tudóversz meglégyában nevelkedik? A földes, vizes, sötét szobákban sokszor nyolcan tizen és azozanak, a tisztaságnak a legelmebb követelményeit sem ismerve. Erkezősük értéketlen, egyáltalában nem tápláló és semmiképpen sem elég, a szervezet egészséges fejlődéséhez. Új hazat nem építhetünk, több fizetést senkinek sem adhatunk és megis a segítés hatalmas eszköze van a kezünkben: a *nevelés*, főképpen ennek első fázisa: a *szoikatás*. A tisztasághoz, a szellőztetéshez, a tápláló étterekben gazdagabb étkezéshez, rendezettebb, tervszerűbb életmódhoz nincs szükség sok pénzre, ezek megvalósíthatók a ránevelés segítségével is.

Hazánkban hál Istennek mindegyre jobban terjed a vezetett, irányított gazdálkodás. Ennek a segítségével az állam egyetemes érdekei is könnyebben figyelembe vehetők és a gazdák is rendszerint jobb keresethez jutnak. Sajnos azonban talon nagy a bizalmatlanság. A gazdakörök megalapítását féltik, gyanakvással fogadják, pedig az tulajdonképpen érdekvédelmi közösség. Meg kell magyaroznunk mindkét intézmény szükségességét. Meg kell győznünk legénységünket, hogy ne csak deádpárnák korára nézzen vissza, hanem a fejlődést, haladást is kísérije figyelemmel. Az iparos teyge meg a kötelességét mindig, minden körülmények között, de ne hagyja magát kiuzsorítani. Szövetkezzék, érdekeinek védelmére! Ébresszünk kedvet az önállósításához, a gazdasági pályákhoz. Hangsúlyozzuk, hogy mindenkinek dolgon és tanulnia kell szinte megállás nélkül, mert csak így tud fejlődni, képét tartani a kor követelményeivel, újat adni önmagának és nemzetének.

4. *Okos szórakozások*. Nagy szükségünk van arra, hogy egyszerűbb társadalmunk egészséges, okos szórakozásokhoz jusson. A csapatnál meg kell mindenkinek tanulnia az egészséges időtöltés művészetét

is. Legénységi otthonokat kell létesítenünk, ahol pedig megvannak, fejlesztünk, csinostatunk. Ezek az otthonok biztosítják katonáink pihenését, szellemi fejlődését. Munka után mindenki megérdemli a nyugalmat, de azt ne a pániklás igénye keresse, hanem a sportpályán, uszodában, a játékszatal mellett, vagy a szabad levegőn, könyvvel a kezében. Szórakozási, pihenési alkalomról mindig gondoskodnunk kell. Könyvtár, rádió, játék- és sporteszközök elengedhetetlenül szükségesek a lakományban. Meg kell kedveltetnünk ezeket az intézményeket legénységünkkel. Állítsák fel otthon is a sportpályát, kaszinót, rádióval és játékokkal. Vigyük el katonáinkat kirándulni, nézzük meg a környék nevezetességét. Így megtanulják és megszokják az egészséges szórakozás módjait. Ilyen irányú munkáinkkal nagy szolgálatot tehetünk az egyszerűbb néposztályoknak.

Nemzetet kell nevelnünk, ez lesz egyik legfontosabb hivatásunk. Nagyon sok ezen a téren a megoldásra váró feladat, egy részét talán meg sem tudjuk valósítani, de meg kell kísérlelnünk, mert kötelességünk. Akkor tettünk eleget kötelességünknek, ha avval a tudattal hajtuk le mindmenny fejtünk, hogy igyekeztünk mindent megtenni a nagy cél érdekében. Kemények voltunk, hogy neveljünk, de nem azért, hogy megöljük a lelket. Közvetlenek, kedvesek voltunk, hogy lelket nemestünk, de nem azért, hogy felegymlen romboljunk.

Nagy hivatás, készülünk kell rá. Az előbb fel sorolt kérdésekhez csak akkor nyúlhatunk, ha mi magunk már kiártuk az önevelés kemény iskoláit, mert megfelelő tapasztalat és tudás hián többet ártunk, mint használunk. Rövid az időnk, sok a teennivalónk, de mégis szakítanunk kell időt a készülésre, mert a magyar tisztnek mindig hivatása magaslátán kell állania.

Tudom, hogy mindössze csak pár gondolatot adtam, a többiit azonban az egyéni tapasztalat fogja megadni, ha átérzzük, hogy az egyenruhával nemzetvelő hivatást is vállaltunk és ha tudjuk, hogy mi a kötelességünk ezekben a sorsdöntő napokban Istenünk, hazánk és embertársaink színe előtt.

Vitéz nemes nagyságtól Rázt Tibor ahs fotolum-metszete.

„Nem írt anyuka . . . .”

Akadálypályán.

„Jön már apuka!”

Vitéz Magyar Lajos akadémikus képei.

Szent Borbála-himnusz.

(Mentes Mihály.)

MATHIA KÁROLY.

Maestoso

TENOR II

BASSUS II

ORGONA

mp

rit.

p

E-rőslelkü szűz, ma

hozzád já ru lunk, s hó-dolva köszöntünk té- ged

f

Kin- ből, gyászból, vé- res ha-lál- ból

Kinos, só-tét gyászból, rettentő ha-lál- ból

p

született magyar tü- zé- rek. Nem gyilkolás, nem rablás a harcunk, e le- tet s jövendői vedünk.

f Vil - lám - tü - zet az á - gyú - ink - nak adj é - gő - lel - ket mi - né - künk És leszünk tüzes égvil -
 Villámlo tüzet adj hát mindenágyúink nak

mf

f lá ma, zú gó i té let, szent ha - rag, *ff* El - é - günk magunk is a *p* tűz - ben, *f* de ha zánk es küszünk:

1. *ff* meg - na - rad! És 2. *ff* meg - ma - rad!

Hatalód árán, a villám tüzező
 Varsádt hí szent, óvak élet,
 Hatalmezőn életörlyő:
 Védője minden tüzezők.

Nevében állunk az ágyúink mellett.
 Segyts meg, esengve kérünk:
 Erőt, kitartást, égi áldást,
 Adj bátor szívet minékünk!

Es leszünk tüzes éj villáma,
 Zúgó ítélet, szent barag,
 Elégünk magunk is a tűzben,
 De bázánk - esküszünk - megmarad!

Jelenetek az aks. tüzérsztály nyári gyakorlatairól: 1940. július.

AKADÉMIAI ÉLET

HADNAGYAVATÁS.

1940. JÚLIUS 4.

A történelmi idők lázában a különleges helyzet parancsolta szükség és Legfeljebb Hadurunk hívó szava ezidén másfél hónappal korábban szólította a III. évfolyam akadémikusait a zászlók alá, mint az eddig szokásában volt.

1940. július 4-én 10 h-kor ünnepélyes istentiszteletet vezettek be az avatási ünnepségeket. A róm. kat. ünnepélyes szentmisét dr. Ház László tábort püspök mondta. A szentmise alatt a felavatásra kerülő hadnagykok énekkara énekel. A protestáns istentiszteletet útiész nemes bátorkezesi Kiss Sándor esperes, az akadémia prot. lelkésze tartotta.

Istentiszteletet után — a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a szokásos sorrend felcserélődött, — avatási próba volt a nagyréten, majd 12 h-kor díszbezd az aksi-étermekben.

16 h-kor történt a díszteremben a hadnagyi kinevezésekről és az ifjú hadnagykok csapattest-beosztásáról szóló kormányzói kézirat kihirdetése, valamint az akadémia elvégzéséről szóló oklevelek átadása.

17 h-kor kezdődött a nagyréten a hadnagyatavítás. Pontosan 17 h-kor érkezett a Kormányzó Úr O Főméltóság képviselője: útiész Littay András altábornagy, a min. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese. A Himnusz hangját mellett haladt el az avatásra kerülő hadnagykok és a nyári kihelyezésről berendelt aksi-küldött-ség arcvonala előtt.

A fogadás után útiész nemes kibarnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, a „Ludovika” akadémia parancsnoka mondta el a történelmi idők súlyához méltó búcsúbeszédét:

„Három évi kemény és kitartó munka után LEGFELJEBB HADURUNK idő előtt díszített fel Benneteket az áhított arany-csillaggal és a tisztí kardbajtjal.

Ez az ünnepélyes óra önképzéteket legyen Mindnyájatoknak arra a bátorra, mellyel hadnagykok és a nonnez iránt viseltetni kötelesek vagytok.

Az akadémián megtanítottunk Benneteket a katonai tudományok minden törvényére és igazságára, kifejlesztettük Benneteket a fanatikus magyar lap- és hazaszeretetet. Harcos szellemben nevelkedtetek és most rendkívüli időkben komoly felelősséget, nehez és küzdelem-

teljes pályá kezdetén álltok, amely önmegtagadást és a férfias akaratot teljes megfeszítést kívánja Tőletek.

Ne feledjétek, hogy az itt töltött idő mindössze az edzés időszaka volt, az igazi munka számotokra csak most kezdődik. Ez a munka amennyire nehéz, annyira jellemelő és magasztos is. Mert mi lehet magasztosabb annál, hogy életünket és vérünket a régi hata visszacszerzésére szenteljük?

A gondatlan ifjúságnak a mai nappal vége. Mától kezdve a Ti utatok is a kemény, göröngyös magyar út. Tisztek, vezetők és nevelők vagytok!

Vezetétek és neveljétek tehát szívvel, szeretettel és sok megértéssel a derék magyar katonát harcos szellemben, magyar hitben és mély nemzeti öntudatban, hogy őket is az Isten keze által megson örök és szent hata-rokhoz 1000 éven át őrtálló magyar katona szelleme és harcos érénye irányítsa a kötelességéret és felelősség-tudat útjain!

A szent magyar határok, hegryek, folyók, sík-ágok földrajzi fogalmát át kell eszményesítenünk, hogy a megismeréssel együtt a hazaszeretet legszentebb tartozéka váljanak.

Az alap ebből a hagyományos magyar élni-és küzdelemakará, mely itt a Kárpátok övezte földön eddig is megtartott bennünket. Most semét közel állunk ahhoz, hogy a megérett zászló becsületét újra helyreállítsuk. Fattal zászlócsétek kellenek és ezek Ti vagytok. Legfeljebb Hadurunk bizalmát mi sem jelenti ékezeben, mut-Logy a zászlót a Ti kezezebe adta. Vigyétek azt büszkén, jemen lobogtatva a régi határoky!

De vigyétek magatokkal az itt belétek szótt férfias és friss szellemet is, amelyben meg erősítőt most le-tendő esküetök!

Az eskü a katonaa egyenes sája, melyet sokszor ke-reztes az ármány örcvénye és letréteni igyekszik az arra hialadót. Ne térjétek le az egyenes ártól soha, ragazkod-jatok hozzá szent tüzével és lelkesedéssel!

Az eskü önképzéteket Benneteket az évszázados ősi jalakra, erre a hagyományos nagyrétre és arra, hogy mindenkor a szerint éltek, amint itt esküvel megfogad-tátok!

Búcsúzáslal szokásomboz híven utolsó parancsomként rendeltem Nektek, hogy kemény, elszánt, de a drága magyar vértel okszerien szabdalkodó harcsook legyetek, his a történelmet imét kardunkkal írjuk, de a mellett atyai nevelők, korszerű képzőpök és megértő lelket zezetök az előkészítés idején.

Ebbez segítsen Benneteket a magyarok Istene!

A mélyhatású beszéd elhangzása után az emelvnyre viszik az akadémiá zászkláját. Az eskütétel követezik. Bényey Zoltán szárados, az akadémiá első segédtszije olvassa az eskümnit. Mint szent fogadalom, harsna fel szvai nyomán az eskü és száll titokzatosan észkara, keletre, délre, mindenütt a vérel szerzett, vérel öröztó zerezés határokig.

Ezután nemes Csáthy Dénes rangidős hadnagy búcsúzott el beszédében az Alma Materétől és fejezte ki hódolatát a Kormányzó Ur O Főméltósága képviseelője előtt:

„Alig májfélt éve éltük át előzőr — mondotta — itt, ezen a történelmi nagyréten a hadnagyzatás lélekbenmarkoló ünnepszégét. Az akkori évjolyamelső a magyar tarczaz katonáinak nevezte évjolyamát. Ha ez igaz, akkor mi a magyar nyár katonái vagyunk. A termés megértett az aratásra s már csak a kemény férfikarok dolga, hogy a rengek ledőljenek s a szzeb jöccend erőforrásarcú vdljanak. Boldogan rohanunk az aratók köze. A kaszánk éles, az izmunk acélos és sziczinékt bazánk iránti úzó rajongásunk pezsdíti munkára.

Első jobászunk a magyarok Istébebe szálljon! Uram! Köszönjük Neked a meg nem érdemelt kegyelmet, hogy mindjárt életünk hajnalán a legmagasztosabb feladattal timentettél ki bennünket. Benned gyökerező töhberetén hitünk biztos záloga feladatunkat úgy oldjuk meg, hogy azzal nemzetünk boldogulását szolgáljuk.

Második gondolatunk Magyarországt Főméltóságú Kormányzójához. Legfelsőbb Haduransághoz száll.

Váratlanul hívött a tettec mezejére, a legnagyobb kincset, a drága magyar vért bizva kezecnkre. Boldog örömmel és ragaszkodással lesük paransait és bizsük,

hogy bizalmával nem hiába timentett ki bennünket. Be fogjuk bizonyítani, hogy nem vagyunk sídnyhabok az előző századok magyarainál. Be fogjuk bizonyítani, hogy nemzetünk méltó az újabb ezredétre. Vele leszünk a harcban s ha Isten úgy akarja, Vele leszünk az újabb ezredév építő munkájánál is, mely biztosítja minden magyarnek az igazságosabb, emberibb, boldogabb életet.

Bajtársaim! Mi vagyunk most rettetget hadseregünk legfiatalabb tsizije. Előjáróink tapasztalata és bölcséze vezet bennünket a győzelem felé, de ennek a nagyszerű rohanásnak a mi fiatalágunk tüze adjon lendületet! Gyalogosaink céltudatos előretörése, gyorscsapataink elszánt rohanása, tüzeinek romboló tüze rohanjon le minden akadályt! Jaj annak, aki valaha is magyar vért orvott, vagy magyar rögöt bitorolt! A gyermekekémben belénkégett fájdalom és gyűlölet s jegyzereink megalkuvást nem ismerő ereje biztosítja majd, hogy ez meggyiszer meg ne történesék. Ezután nem jöhet újabb Trianon! Nem bizunk el magunkat, hanem tovább is ort állunk az ezeréves határokon. Ilyen nagyszerű események kösözében ősi akadémiánk jelmondata is nagyobb súllyal esik latha. Az időszereg erejével nyugtassa meg nemzetünket és rettense meg ellenégeinket, midőn kardot rántva egy szívevel, egy lélekkel kiáltjuk: „A Hazáért mindhalálig!”

A lendületes szavak nyomán kirántott kardok pengéjének esengése mellett dörögtek a szónok után a ludovikás jelmondatot az immár felavatott hadnagykok.

A Kormányzó Ur O Főméltósága képviseelője szólt ezután az ifjú hadnagykokhoz. Bizalom és elszánt küzdelemre való buzdítás szállt szvai nyomán a fiatal katonalekbebe a Legfelsőbb Hadúr ünnete kapcsán.

Mivel az akadémiikus alakulatok helyett a rendkívüli időpontban történt avatás miatt csak kislétszámú aks-i küldöttség vett részt az avatáson, a szokásos díszmenet elmaradt s az egyes fegyveremek eszmenyépeinek szobrait koszorúzták meg befejezést a honvédség legfiatalabb tsizije.

Dr. M. K.

Simonyi-önlékverseny. Díjzárás. 1940. május 2.

A Simonyi-önlékverseny közönsége. 1940. május 2.

*Hadnagy-
avatás*

1940.
július 4.

*Vitéz Littyay András gyftk., a Kormányzó Úr Ó Főméltósága képviselője
beszél a felavatott hadnagyokhoz.*

A kinevezési rendelet kibirdetése.

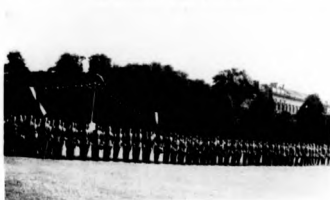
A kinevezési okmányok átadása.

Az eskümintá felolvasása.

Megbívott előkelőségek az avatáson.

Eskü.

„A hazáért mindhalálig!”

A „Ludovika” akadémiát 1889-ben végzették 50 éves találkozója, 1939 november 5.

LUDOVIKÁS TALÁLKOZÓK.

Öt alkalommal tárta ki az elmúlt tanévben az Alma Mater kapuit, hogy viszontlássa és keblére ölelje hosszú évek múltán régi, hű fiait.

1939. november 5-én az 1889., 1894., 1909., 1914., 1924. és 1929. években végzettek gyűltek össze 50., 45., 40., 30., 25., 15. és 10. éves találkozóra. 1939. november 18-án az 1904-ben végzettek tartották 35. éves találkozójukat, 1939. december 9-én az 1912-ben végzeteket hívta össze az akadémia parancsnoka, mint évfolyamtársai rangidőse találkozóra, 1940. április 20-án az 1905-ben végzetek 35. éves találkozója volt, végül 1940. augusztus 18-án az 1900-ban ezen a napon felavatottak rendezték 40. éves találkozójukat az akadémián.

Az ünnepelő évfolyamokat minden alkalommal küldöttség fogadta a feldíszített előcsarnokban, a legidősebb évfolyamokat *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes, akadémia-parancsnok várta üdvözlő beszéddel a díszteremben. A felavatási csoportképek megtekintése után istentiszteleteken vettek részt a jubilánsok. 1939. november 18-án *dr. Hász István* tábori püspök, a többi találkozó napokon pedig az akadémia lelkeséi üdvözölték az istentiszteletek keretében az akadémia emlékezni jött hűséges fiait. A róm. kat. istentiszteleteken minden alkalommal az aks. énekkar működött közre.

Az 1889-ben felavatott és 1939. november 5-én 50. éves találkozóra egybegyűltek névsora:

Benefai Bacsák Pál ny. áll. ezredes, *Benicz László* ny. áll. ezredes, *Kapustyák Károly* ny. áll. altábornagy, *vitéz Nagy Pál* ny. áll. altábornagy, *Segesváry Ödön* ny. áll. százados és *Ujjfalussy Miklós* ny. áll. százados.

A 7 ünnepelő évfolyam nevében *Kapustyák Károly* ny. áll. altábornagy hódoló táviratot küldött a Kormányzó Úr Ó Főméltóságához. A Legfelsőbb Hadúr főhadsegéde a következő választ juttatta el a távirat küldőjéhez:

Van szerencsém Nagyméltóságod nagybecsű tudomására hozni, hogy a „Ludovika” akadémia 1889., 1894., 1899., 1909., 1914., 1924. és 1929. években felavatott halगतóinak Jolyó évi november hó 5-én az ősi Alma Mater-ben rendezett találkozásjáról előterjesztett hódoló üdvözlőt a Kormányzó Úr Ó Főméltóságának bemutatam.

A Kormányzó Úr Ó Főméltóságára jöleső érzesel kegyeskedett azt jogadni és elrendelni méltóztatott, hogy Nagyméltóságodnak, továbbá a találkozóon résztvevő tisztetek koszorút és szíveslyes üdvözlőt juttasson.

Vitéz Keresztes-Fischer altábornagy, főhadsegéd.

A jubilánsok az istentiszteletek után megkoszorúzták az akadémia emlékműveit. A Hősök folyosóján *vitéz Hellebronth Vilmos* vk. ezredes (1914. ok-

tóberi évfolyam), az ellenforradalmi emlékoszlopnál *Hatz Ottó* vk. százados (1924. évfolyam), a Ludovika-szobornál *vitěz Štvoý Kálmán* ny. áll. altábornagy (1899. évfolyam), végül a világháborúban hősi halált halt tisztek emlékművénél *vitěz Fábry Dániel* tábornok (1909. évfolyam) helyezte el rövid beszéd kíséretében az emlékezés koszorúját.

1939. november 18-án, az 1904-ben végzett évfolyam 35. éves találkozóján *vitěz nemes dálnokfalvi Bartha Károly tábornagynagy*, honvédelmi miniszter is megjelent. Az évfolyamot volt tanáraik közül *Bozó Pál* ny. áll. ezredes és *Szentkeresztbegyí Kratochvíl Károly* ny. áll. altábornagy tisztelték meg megjelenésükkel. Az évfolyam tagjai közül többek között megjelentek: *vitěz nemes nagylaki Rátz Jenő* gytkb., volt honvédelmi miniszter, *Bangha Imre*, *vitěz Kiss Kálmán*, *vitěz Zách Emil*, *vitěz Zákány Győző* és *Zelenka Zoltán* ny. áll. altábornagyk, *vitěz Baló Zoltán* ny. áll. ezredes, *Nelky Jenő* rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, stb.

1940. április hó 20-án az 1905-ben felavatottak rendezték 35. éves találkozójukat. Ebből az évfolyamból került ki a mai honvédség vezetőinek jórésze: *vitěz nemes nagybaczoni Nagy Vilmos* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, az 1. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitěz Győrffy-Benyel Sándor* altábor-

nagy, a H. M. katonai főcsoport főnöke, *vitěz Litay András* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélő, *vitěz Jány Gusztáv* m. kir. titkos tanácsos, altábornagy, a 2. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitěz Gorondy-Novák Elemé* altábornagy, a 3. honvéd hadsereg parancsnoka, *vitěz Zay Odón* tábornok, stb.

Az évfolyam volt tanárai közül a következők jelentek meg az eseményszámba menő ünnepségen: *Szentkeresztbegyí Kratochvíl Károly* ny. áll. altábornagy, *Bozó Pál* ny. áll. tábornok, *Pogány Géza* ny. áll. ezredes, *Berthy László* ny. áll. ezredes és *nemes Jarkasfalvi Farkas Géza* cs. és kir. kamarás, ny. áll. alezredes.

Az 1900. augusztus 18-án felavatott évfolyam 40. éves találkozóját az avatás évfordulóján tartotta. Az ünnepségek a szokásos sorrendben folytak le. Az évfolyam tagjai közül többek között a következők jelentek meg: *vitěz nemes rubinczerti Rapaich Richárd* ny. áll. ltbk., *vitěz Lipcsy Márton* ny. áll. altábornagy, *vitěz Módly Zoltán* ny. áll. altábornagy, *nemes dormándi Dormándy Géza*, *Dobokay Béla*, *vitěz nemes szarvaskendi és óvári Sibir Sándor*, *nemes nagybaczoni Nagy Béla* és *vitěz Báthory-Szűts Sándor* ny. áll. tábornokok.

Az 1905-ben végzett évfolyam a Ludovika-szobor előtt.
1940. április 20.

Az 1905-ben végzett évfolyam a hősök f-fjogóján.
1940. április 20.

Ludovikás találkozóik:

*Az 1894-es évfolyam 45 éves találkozója.
1939. november 5.*

Vitéz Tabry Dániel tth. az 1909-os évf. nevében beszél a bósi balált vált tisztek emlékműve előtt.

*Az 1924-es évfolyam 15 éves találkozója.
1939. november 5.*

Az 1929-es évfolyam 10 éves találkozója.

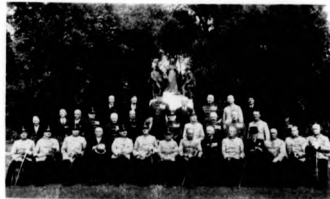
*A H. M. úr megérkezik az 1904-es évf. találkozására.
1939. december 18.*

Az 1904-es évfolyam 35 éves találkozója.

Az 1912-es évfolyam találkozója. 1939. december 9.

Az 1900-as évfolyam 40 éves találkozója. 1940. aug. 18.

Az 1940 március 15-iki szindarab szereplői.

ÜNNEPSÉGEINK. I. AKADÉMIAI ÜNNEPSÉGEK.

1939. október 6. Az októberi gyakorlati időszakra Budapestten maradt gyorssport és az aks. tüzérsztyály az aradi vértanúk ünnepén gyász-istentiszteletken vett részt, majd 10 h-kor az akadémia parkjában kegyeleli váltófutó versenyt rendezett. A versenyt a 2. aks. ütég csapata nyerte. A befutók a következő sorrendben értek célba: *vitéz Major István* aks. 2. ütég, *Báboldy János* aks. 1. ütég, *Szosa Pál* aks. hu. század. Mindhármán egy-egy koszorút helyeztek el a világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékművénél. Az emlékbeszédet *Estelheky Béla* III. évf. aks. (kp. szd.) mondta:

— *Damianich, a bősztizenhármak egyike, halála előtt néhány órával ezt az imát vetette papírra: „Mindentelát Isten! Nemsokára szind előtt leszünk. Te ismered szívünket és terekevényeket: add, hogy Magyarországot jobban, boldogabb jövőre szaradjon!” — Bajtársaim! A mi életünknek ugyanaz, amiről ők az életüket áldták. Itekben imáink jótékál erre készülünk. Harcba, a jövőnd magyar barátság pedíg önmagunk odadobásával ugyanezért fogunk barcolni. Ennek zálogául helyeztük el most koszorúkat bősnek lábainál.*

A rövid, de nagyhatású beszéd után a jelenlévők élénkelek a Himnuszra.

1939. november 10. A magyarlakta Felvidék hazatérésének első évfordulóját ünnepeltük ezen a napon az esti filmelőadás keretében, a vívóteremben. A Rákóczi-üdvö elhangzása után *Báboldy János* III. évf. aks. mondta el ünnepi beszédét:

— *Soha nem voltunk annyira büszkék magvar szelvényre, — monostok jelték a kassai bevonulás napján elszakított városok törtéleli bőséget és a magyarban-szédébe zuttal hibámat. De nem azért gyáltunk itt ma össze, hogy a mi szép emlékeim elábrándozzunk, hanem azért, hogy ezt merítsünk a ránk várakozó küzdelmekhez. Ha azt akarjuk, hogy a kassai szép napok megis-*

metlődjenek, dolgozzunk is érte! Sokszor nehezebb becsületesen, kitartóan, önfeldolgozón élni a haza szent eszméjének szolgálatában, mint meglátni érte! —

A megkapó beszéd után tárogoztások következtek, majd *vitéz Mindszenty János* I. évf. aks. szavalt a el hatáson *vitéz Somogyváry Gyula*: *Kassa énekel* című költeményét. Befelejeztül az „*Eszak felé*” című film bemutatása következett.

1939. november 16. A nemzeti hadsereg bevonulásának 20. évfordulóján ünnepélyes istentisztelet volt az akadémia kápolnájában és imatermben. Az istentisztelet keretében az akadémia lelkeszei méltatták a nap jelentőségét.

1939. december 5. *Vitéz Mártonffy László* százados rendezésében ezidén először volt a díszteremben Mikulás-est tisztünk és altsztyink gyermekei részére. Az ügyesen megrendezett Mikulás-est nagy örömet váltott ki a meglejnt gyermekek lelkéből.

1939. december 6. A Kormányzó Úr O Főméltósága legmagasabb névünnepe ezidén is ünnepélyes istentisztelettel kezdődött 9 h-kor az akadémia kápolnájában és imatermben. A róm. kat. istentiszteleten az aks. énekkar és a szimfonikus zenekar szerepelt és többek között *Háydn*: *Teremtés* című oratóriumából a dicsőség himnuszát adta elő. Az istentisztelet után az aks-i és legénységi alakulatok kivonultak a nagyrétre. Itt az akadémia parancsnok úr nagyhatású beszéde után először az I. évf. akadémikusaink eskütétele történt meg, majd a Felvidéki Emlékérem átadása azoknak a tiszteknek, akadémikusoknak, altsztyeknek és legénységnek, akik az akadémia parancsnok úr parancsnoksága alatt csapatkötelékben vonultak be 1938. november 11-én Kassára. Ezt követően történt meg a legmagasabb helyről érkezett kitüntetések átadása. *Vitéz Kovács Gyula* vk. ezredes és úr, *vitéz Mosonyi Sándor* esperes a Magyar Erdemrend tisztikeresztjét, *vitéz Szarka István* alezredes és Gálos-

Jay Ede százados a Magyar Érdemrend lovagkeresztjét, *nemes deszéri Bacsó László* alezredes az újolagos Kornányszófi *Diszérő Elismerés, Bényey Zoltán* százados és *vitéz Mártonffy László* főhadnagy pedig a Kornányszófi *Diszérő Elismerés* látható jelét, végül *Gáday Béla* ny. tisztviselő a Magyar Arany Érdemkeresztet vette át az akadémiaparancsnok úr kezéből. *Csáky Béla* ny. tisztviselő egybeként ugyancsak az elmult tanévben, 1940. május 9-én kapta meg az egyik legtrikább kitüntetését: a 35 évi hú szolgálatért kijáró díszermét.

A kitüntetések átadása után az ünnepség befejeződött a kivonult alakulatok díszmenetben vonulatak az akadémiaparancsnok úr előtt.

13-hor a tisztj ékezőben és az akadémiaküsi éterekben díszelő. Mivel az akadémiaparancsnok úr a tábornoki kar díszelőjén részt vevő, a tisztikar díszelőjén *vitéz Madaras Béla* ezredes köszöntötte fel legfeljebb Hadurukat. Az akadémiaküsi díszelőjén az osztályparancsnokok, a legénység ebedjén pedig a különírtéparancsnokok mondták felkőszöntőt.

1940. január 24. Ezen a napon leplezte le az aks. tüzerosztály a szárnyépület II. emeletén létesített hős folyosón elhelyezett tüzer hős emlékművet (*Csorba Géza*: Hegyi tüzerek hős emlékműve, *Lugeti Miklós*: Hős halált halt magyar tüzerek emlékműve és a hátoldalon lévő dombormű) másolatát. Az akadémiaparancsnok úr megérkezése után a Magyar Hírszegek hangjai mellett hullott le a zászlófelvonás az emlékműről. Ezután az aks. tüzerosztály szavalókórusa *Petőfi Sándor*: *Csatadai című költeményét* adta elő. Ezt követően *vitéz Prónay Walter* alezredes, az aks. tüzerosztály parancsnoka ismertette a tüzer hős folyosó megalkotásának történetét, majd *nemes alsódráskői Moray Zoltán* őrnagy, a 2. aks. úttag parancsnoka emlékezett meg a Kárpátok hős tüzeréről. O helyzetre el beszéde végén a tisztikar koszorúját az emlékművek előtt. A tüzer aks-ok és tanfolyamhallgatók koszorúját *Szentistván József* III. évf. aks. helyzete el nagyhátús beszéd kíséretében.

— *Mi leszünk —* mondotta többek között — *a magyar ököiben a csont, hogy nagyot szíjhatson vele a magyar öserő azokra, akik még mindig kétségbe merészelik venni az ezeréves határokhöz való jogukat.*

Bánbity János III. évf. aks. szavalta el ezután *Petőfi Sándor*: *Magyarok! Itene* című költeményét majd *vitéz nemes kibarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes úr zárószavai után a tüzerakadémikus önéckara önkélt el befejezősül a Szózatot.

1940. február 23. Mátyás király születésének 500. évfordulóján a Leventekör irodalmi csoportja rendez gyűlés keretében áldozott nagy katonakirályunk, a magyar humanizmus királyi alakja emlékének.

1940. március 1. Legfeljebb Hadurunk kormányzóvá választásának 20. éves fordulóján ünnepélyes istentisztelet keretében adunk hálát a Mindenhatónak, amiért zó nehez, magyar esztendőn keresztül megvotta a Kormányzó Ur O Főmoltóságát minden bajtól és megtartotta e sokat szenvedett nemzet számára. Az istentisztelet után a belső udvaron sorakoztak fel az akadémiaküsi alakulatok. A Himnusz elnéklése után *vitéz nemes kibarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes, akadémiaparancsnok úr mondtta az ünnepi megemlékezés a történelmi fontosságú jubileumról, majd leplezte *Mangoch Csula* szobrászművésznék a nemzeti hadereje 1939. évi bevonulását ábrázoló és a főépület I. emeleti folyosóján elhelyezett domborművét.

Ugyanezen a napon *vitéz Magyaray Andor* ezredes vezetésével 6 akadémiaküsi jelent meg O Főmoltósága előtt a m. kir. honvédség küldöttségében, a királyi várban, a

Kormányzó Ur O Főmoltóságának az örömmünet alkal-mából felajánlott díszkar ünnepélyes átadásán.

1940. március 15. A magyar szabadság ünnepén nagyszabású ünnepély rendezett a Leventekör irodalmi, valamint ének- és zeneosztálya az akadémiaküsi díszelőjén. A 11-hor kezdődő műsor első számúként az alsó ének- és zenekar előadta a Szózatot, majd *vitéz Mind-zenty János* I. évf. akadémiaküsi szavalta el *Szabolcska Mibály*: A hazaszeretetről című, mélyen átérték költeményét. A következő szám Bizet: *Carmin* című operájának nyitánya volt az aks. szimfonikus zenekar kifogálatlanul kidolgozott előadásában. Az ünnepi beszédet *Bánbity János* III. évf. aks. az irodalmi csoport csoportvezető akadémiaküsi mondta. Mély gondolatokból szőtt beszédének szövegét az alábbiakban közöljük:

— *Ezt a napot a század eleje óta minden ébren megemlépi a magyar nemzet. A letportnak, meghaltnak, elvezettnek vélt és újra feljutandó magyar szabadság napja ez. Minden nemzetnek szüksége van ezekre az ün-neplékre, ezekre a történelmi visszafallatásokra. Mert egy nemzet csak akkor lehet erős és egyenes, ha egy-egy önének, há-cének, hagyományának tisztelőiben és megbecsülőiben.*

Eddig is kigyúlt az arunk, felillant a szemünk a büszkeségtől, a lelkesedéstől ezen a napon, de ma száze-szorta büszkébbeknek, szívesen lelkesebbeknek kell len-nünk, mert a mai március 15-e más éjtordalót is jelent. Ma egy ének annak, hogy a magyar honvédek hűségben, tölben, várban, börtönében megkezdtek Kárpátalja megszállását.

1848. március 15-ének hősei, harcosai nem ismer-nük, csak a legendákban és a történelemből. De a tavaszi 15-arcus hővett ismerjük. A mai nemezedek az. Mi csügnek azok, — mostani magyarok.

Ez is azt bizonyítja, hogy a történelem nem más, mint az események megismétlődése más korban és más körülmények között. Eddig — akárcsak 1848-ban — azt hitték rólnak, hogy szegények, gyengék, halottak, tebe-rettettek vagyunk.

De most is, — mint száz évvel ezelőtt — belekál-lettunk a sötét magyar ötszakába: „Alpra magyar! Tu a bazar!”

Es a magyar mind a két esetben megértette az idők szavát. Felment ökléről lepatottgata a bilmesek és szét-ütött maga körül. Meguntatta, hogy el és eléggé erős abbor, hogy számottevő tényező legyen Európa történe-mének alakulójában.

Kosztub Lajos mondta a szabadsághar előtt: „Egy-égséssé kell tenni a nemzet! Egyégség. Es az, az egy-ég — erő.”

1848-ban is szükségünk volt az egyégre, de most százezorta inkább. Akkor is egyégség volt a magyar nem-zet, most is az. Annak kell lennie. Mert csak akkor üt-letünk erőset, ha mindnyájan egyszerre ütünk.

Batárak! Az egyégségre kívül van meg egy éb-ber nagyon kövöltő tulajdonag, amelyet bele kell az-celnünk ömagunkba és kövöltő ártandélténke is. Ta azt akarjuk, hogy a világ mostani zűrzavarában, jorga-tagában és zajában meghallják a maroknyi magyarosá-kiáltását és követelését. Es ez: az áldozatkészség.

Katonánk nem lehet nagyobb bűne előttünk, mint az önzés. Katona nem lehet az, akire ezt a szót komo-dják, hogy önző.

Ezt az egy szót ki kell törölnünk a magyar katoná szótárából.

Nekünk, akik nevelésre, emberek vezetésére besze-lünk, az áldozatkészség, az önzetlenség kell beleve-lnünk minden egyes magyar katonába. Meg kell tarta-nunk arra, hogy akkor, amikor a legnagyobb ártandé-lyba.

*A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legmagasabb névünnepeének
megünneplése:*

Mikulás-est az akadémián a tisztek és altisztek gyermekei részére 1939. december 5.

A tiszti kitüntetések átadása 1939. december 6.

A Felvidéki Emlékrem kiosztása. 1939. december 6.

Az I. főfogyam esküdtétele. 1939. december 6.

Az aks. zászlóalj díszmenete. 1939. december 6.

ról van szó, akkor ő nem Kis Péter, vagy Nagy János, nem földesúr, vagy paraszt, gyárigazgató vagy munkás, háztulajdonos, vagy zsellér, aki a földjét, a gyárát vagy a házát félti, hanem csak egy: magyar honvéd, magyar katonája, aki szembenézés és gondolkodás nélkül a baza oldalára teszi mindenesét, legdrágább kincsét, az életét is.

Kell-e nekünk ehhez szebb példa, mint a magyar szabadságharc?

Magyarország küzdelme az ókori Karthago heroikus küzdelméhez volt hasonló. A nők éhszereiket, a templomok harangjait, a parasztok egyetlen lovakát, a köldökük utolsó fillárját hozták a baza oldalára. És mind egyikük arcán szent tűz, magasztos lelkéséds és buzgóretet lángja égett.

Csak így volt lehetséges, hogy semmiből hadsereget, győzelmes hadsereget tudtunk előállítani. És miért? Mert egységes volt a magyarság és áldozatkész.

Ezt most is el kell érniünk!

Ez a háborúra való felkészülés: lelki és lelkészletlen a nemzetet a háborúra. Mert a háborút meg lehet nyerni, csak el lehet veszíteni már éveztedekkel a háború ki törése előtt is.

A mubi csatát már elvezette a nemzet akkor, amikor nem állt egységesen királyja mögött. A mohácsi csatát akkor vezették el, amikor Mátyás halála után elvezették az ő reformját, hadsereget szervezleztettek. Most a magyarság nem állt akkor erélyes, okos, önálló aralkodó. Nekik olyan kellett, aki alatt ok uralkodnak. Aki alatt mindenki azt teszi, ami neki tetszik.

A világháborút is elvezették már a huszadik század elején, amikor a nyugatos, dekadens irányzat betört hazánkba, amikor a pacifista országrombolás utat talált egységes lelkebe és ledöntött abban mindent, ami szent. Előszörban a katonaszeményt. Ezért vezették el a háborút.

Nem voltunk eléggé erősek lelkiileg a háborúhoz. Mert ami a bős magyar katonák meg tudtak halni szemrehézés nélkül a legnagyobb pokolban, addig idebaza nem tudtak lemondani a kényelemről, nem tudtak nélkülözni és nem tudtak éhezni. Emly áldozatot sem tudtak hozni a hazáért!

Bajtársaim! Öcséim — még mielőtt elfoglaltak volnát ezt a földet — szent pecsétet, vérszerződésvel fogadtuk meg, hogy úi és vezéreltek is, mindig, mindenből és minden körülmények között egyek maradnak.

Sokszor megvettük ezt a vérszerződést. És váltahányzor megszegtük, keményen megvettüink érte! Pedig hosszú évek éven át hányzor ismételtük meg szóval, fogadkozással!

Mubi pusztánál, Mohácsnál, Szigetvárnál, Egernél, Dregey alatt, Buda ostrománál, Kápolnánál, Nagyszombennél, Brassónál, ez és ezer magyar ember vére ömlött össze sorsdöntő vérszerződésben, egyetlen hatalmas vérfolyóba. De amit öcséim kupából ittak meg saját véruket szentesíték gyánútól, addig ut ez a föld, a magyar rog, a baza földje szíva magába és peccelté meg vérszerződésünket.

Ezek a vérszerződések — Bajtársaim — hárho szerződések voltak. Magyar katonák, magyar férfiak kötötték egymással és a magyar földdel, amely felvonta azt. Ez a vérszerződés köt minket ehhez a földhöz. Ezért őr a vérem és ezért szent öblöje a kezünk most, mert tisztáink meg darabját rabolták el tőlünk.

Bajtársaim! Tavalé elvégeztünk munkánk egy részét. De a magyar eddig nem végeztük, most sem végezték felmunkát. Most a szabadság, a felszabadulás ünnepe: fogadjuk Petőfi, Irinyi, Vasvári és a többi márciusi ifjak emlékének, hogy elvégezzék a munka másik felét is.

Megvalósítjuk a most is időszerű márciusi tiszteket pont utolsó követelését: Az ünneí Erdélyvel!

De addig, Bajtársaim — nem lehetünk nyugodtak. Nem halgatgatjuk félteni több millió testvérünk jalköltőit és szerződőt. Nem nevelhetünk, nem mutatgatunk nem ökeletünk akkor, amikor több milliónyian vannak olyanok, akiknek nemhogy énekelniük vagy mulatniuk, de beszélniük sem szabad magyarul. Itt cselekedni kell!

Es ha elvégeztük kötelességünket, akkor nyugodtan. tiszta lelkiismerettel pihenhetünk meg és mondhatjuk a múlt század nagy költőjének, Vörösmartyknak szavacat:

„Előtünk egy nemzetek sorsa áll.

Ha azt kívánják a nély sáll yedésből,

S a szellenbarcok tiszta sugaránál

Olyan magára tettük, mint lebet,

Mondhatjuk, tércen ösenk poróhoz:

Köszönjük élet, áldomásidat,

Ez jó mulatság, féljünkünk volt.”

A lelkes, ünnepi hangulatos árszó beszéd elhangzása után a Leventekör irodalmi csoportjának tagjai előadták Dr. Mathia Károly főtanár: Március című, 2 részöl álló jelenetét. Petőfi Sándort Papp István III. évf. akadémikus, Jókai Mórt Vitányi Attila III. évf. akadémikus, Klauzál Gábot Tuzson István III. évf. akadémikus, alkotónak. A darabon Vitányi Attila III. évf. akadémikus rendezte, a Pálvax-kávéház díszletét pedig vezéremos nagylaki Rátz Tibor III. évf. akadémikus tervezte. Befezésül a Jenő főherceg-indulóit játszotta el az akadémikus szimfionikus zenekar.

1916. május 26. A világháborúban elesett hősök emléknapiát ünnepeztük május utolsó vasárnapján. Ezen a napon avattuk fel a hősök folyóján elhelyezett 8 új emléktáblát, az 1852-ben az akadémia belső udvarán vértanúhalált halt 3 hőselkü magyar hazafi emléktábláit, az előcsarnokban az akadémia történetének főbb mozzanatait tartalmazó márványtáblát, végül a főpület I. emeletén elhelyezett ellenforradalmi festményeket és fényképeket. A felavatás után 8 h 5 1-kor ünnepléves üzenet-híretek voltak, majd 10-kor a világháborúban hősi halált halt magyar tiszteknek az akadémia parkjában felállított emlékműve előtt hódolt az akadémia.

Fogadjátis után Faragó István III. évf. akadémikus a következő emlékbeszédet mondotta:

„A monda szent Athenben a földből merlette erőt. Válahányzor harcat, küzdelmek közben lába a földhöz ért, új erőt kapott és friss lendülettel vetette magát a küzdelembe.

Bajtársak! Minden népnek, mely barcolni tud, mind népnek, mely barcolni akar, van ilyen erőforrása, melyhez vissza-visszatérhet erőt meríteni. S ez az erőt adó forrás: a hősök emléke.

Boldog, mert ezeken a hősöknél a példája tartalmat, lendületet visz a nemzet életébe s mert ez a példa a nemzeti szellemnek minden háborúságában biztos támasza.

Olyan időket élünk, melyek minden eddignél keményebb és jokoztottabb bősieséget követelnek a nemzettel. De ne engedjük, hogy erünk legbiztosabb forrásától, harcaink legfőbb eszményétől az önsz és a felelősséget hátráa elácsolítson bennünket. Jaj annak a nemzetnek, amely bősiet nem tisztel!

Ezekkel a gondolatokkal jöttünk most is, mint minden éven ehhez az emléknaphoz, melynek kü- és bronz-tömegével a Ti lelketek árát jelképez, hős balált hat ludovikusi bajtársak.

Színes szavak, koszorúk és virágok nem fejezhetik ki olyan híven hálánkat és tiszteletünket irántuk, hőseink, mint a hozzátok legnépszerűbb fogadalom és megemlékezés.

Vállaljuk és ígérjük, hogy amely percben a haza üdve, nemzetünk jóléte és népünk érdeke megkívánja, gondolkodás és mérlegelés babozás nélkül vesszük kezünkbe a megszentelt zászlót, mint Ti egykor!

Vállaljuk és ígérjük, hogy bármilyen feladatok várnak bennünket, bármilyen veszedelmeket kell is megismernünk, inkább megtérünk hozzátok, az anyaföldbe, mintsem hogy méltatlansággal szennyezzük be emléketeket; ezt a bronzbaöntött szent emlékezetet!

Magyar hősök, példás ludovikás bajtársak! A Ti cselekedet és halálotok példája vezessen bennünket a magyar igazság felé vezető útonkora!

A mélyhatású beszéd elhangzása után Faragó akadémikus elhelyezte az akadémia koszorúját a hősi emlékmű talapzatán, majd a kivonult akadémikusi és legénységi alakulatok díszmenetben vonultak el az akadémiaparanescnok úr előtt.

1940. június 18. A Kormányzó Ur Ó Főméltósága születése napját ezidén is háláadó istentisztelettel és díszszóval ünnepelték meg. A gyakorlati időszakra előírt kihelyezésen lévő akadémikusok tegyvermenként külön-külön ünnepelték meg a napot, míg az akadémian ez éppen itt tartozkodó honvéd középiskolai növendékek ünnepelték. Ok énekeltek az ünnepélyes istentiszteleten is.

1940. június 23. Az 1919. június 24-i ludovikás ellenforradalom 21. évfordulóját ünnepelték ezen a napon. A „Júniusi Bajtársak Szövetsége” ellenforradalmi emlékünneper rendezett az akadémian az ellenforradalmi emlékmű előtt. Az ünnepséget istentiszteletet előzték meg. A róm. kat. szentmisét az ellenforradalomban tevékenyen részt vett, ősz vitéz *Dr. Mándoky Sándor* ny. áll. táborni főesperes mondotta. Az ünnep szónoka *Dr. Altenbörger Gyula* egyetemi tanár volt, aki megrázó élményesztő beszéde után meköszorította az emlékművet. Utána még 12 egyesület és intézmény, köztük a m. kir. honvédség és a „Ludovika” akadémia is koszorút helyezett az ellenforradalmi hősök emlékművére.

A megjelent előkelőségek soraiban a következőket láttuk: özv. *Lemberkovicz Jenőné*, özv. *Csebi Pogány Kornélné*, vitéz *Bayer Ferencné*, nemes *bonyhádi Perczel Olivérné*, vitéz *Kozma Ferenc* ny. áll. altábornagy, vitéz *Zákány Győző* ny. áll. tábornok, vitéz *Bayer Ferenc* ny. áll. tábornok, a Júniusi Bajtársak Szövetségének ügyvezető elnöke, *nemes bonyhádi Perczel Olivér* tábornok, a m. kir. államrendőrség küldöttségének élén: nemes *szenteslékeli Mészáros László* rendőrfőtanácsos, Budapest székesfővárosi közönsége nevében: *dr. vitéz Bárány László* székesfővárosi főjegyző, sbb.

A megjelentek az ünnepség után megtekintették a főépület I. emeletén elhelyezett és az ellenforradalomba vonatkozó festményeket, fényképeket és a Kormányzó Ur Ó Főméltósága bevonulását ábrázoló művészi domborművet.

*Borbála-est,
1919. december 3.*

*Az aks. páncélfűrműves század barchesest akadályversenye
1940. május 20.*

*Az aks. páncélfűrműves század motorkerékpár ügyességi
versenye. 1940. május 20.*

II. FEGYVERNEMI ÜNNEPSÉGEK. SZENT LÁSZLÓ-ÜNNEPÉLY. (1940.)

A m. kir. honvéd „Ludovika” akadémia gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusai 1940. évi június hó 27-én a gyakorlati kihelyezés helyén Jutason, az akkori komoly időkűhöz illően szerény keretek között, de annál bensőségesebb komolysággal ünnepelték meg a gyalogság eszményképének, Szent László királynak névnapját.

Az ugyancsak gyakorlati kihelyezésen lévő testvérfegyvernek, valamint a jutasi csapataltisztképző iskola tisztikarát, altszűzjeit és legénységét szeretettel hívta meg a gyalogság erre az alkalomra. Az ünnepélyt 10 órakor vallásfelekezetek szerinti istentiszteletek előzték meg. A róm. kat. istentiszteleten *Esztergályi Dénes* 2. szd. II. évf.-beli aks. vallásos elmélyüléssel előadott hegedűszámmal szerepelt.

Istentiszteletük után 11 órakor a jutasi altsztképző iskola fenyoakkal beültetett kertjében, a következő műsorral zajlott le az ünnepség:

1. Szent László-induló. *Vitéz Szabó János és Böszörményi Árpád* 1. szd.-beli III. évf. aks-ok szerzeménye. Előadta az aks. zótisztelet énekkara.

2. Ünnepi beszéd. Elmondta *Zentay Ferenc* 1. szd.-beli III. évf. aks.

3. *Vitéz Rózsás József* örnagy: „Honvédroham”

című költeményét szavalta *vitéz Bánáthy Béla* 1. szd.-beli III. évf. aks.

4. *Dr. Mathia Károly főtanár Szent László-himnuszát* énekelte az aks. zótisztelet énekkara.

12 órakor díszébd volt a meghívott testvér fegyvernek és csapataltisztképző iskola küldöttségének részvételével.

A komoly időkűhöz mérten szerény keretek között megtartott ünnepség szép és felemelő volt. Az egyes műsorszámok a gyalogságtól és a testvér fegyvernektől származó vendégek legnagyobb tetszését nyerték el.

Talán éppen ez a nehéz viszonyok és szerény keretek között megtartott ünnepség volt alkalmas arra, hogy a gyalogság harcos erejét és az ünnepség erkölcsi jelentőségét még jobban kidomborítsa.

Az ünnepség komoly értékű műsorának összeállítása, betanítása és zavartalan lebonyolítása *Báthly Nándor* százasos mindenre kiterjedő, alapos munkájának, igazai gyalogság szemléltető áthatott, kimagasló hozzájárulásának gyümölcse.

A gyalogság kiképzésű aks-ok erős akarással, szabadiidejükét feláldozva, vállaltva dolgoztak az ünnepség sikere érdekében.

Fazekas Géza százasos.

SIMONYI-EMLEKVERSENY. (1940.)

Az akadémikus huszár század 1940. május 2-án ünnepelte a lovasság egyik eszményképének, Simonyi ezredesnek emlékét.

Az ünnepségek reggel 8 órakor istentisztelettel kezdődtek, melynek végén *nemes Mihály István* százados megkoszorúta a lovasság védőszentjének, Szent Györgynek a kápolnában elhelyezett képét.

Ezt követte a hagyományos „*Simonyi-emlékverseny*”, mely a multtól eltérően ezidén nem a terepen, hanem a nyitott lovardában díjgratálás keretében zajlott le.

A II. évf. aks-ok díjgratálásánál a legjobb eredményt *Terstszánszky Géza* aks. érte el Takaros nevű lován. Második *Detrich* aks. az Istók I.-en, míg a harmadik helyen *lovag Abibash* aks. végzett Ambrus nevű lován.

Ezután a III. évf. aks-ok 120-as díjgratálása következett. Az összevetésben is hibátlan *Sónyi Walter* aks. érte el a legjobb eredményt Huba nevű lován. Második *gróf Königsegg* aks. az Irányon, harmadik helyen *Kállay* aks. végzett Pardon nevű lován.

A lovasmérkőzést bírta *Kende, Meczner, vitéz Marjay* és *Fluck* I. éves akadémikusok voltizsálása fejezte be. Úgyes és szép gyakorlataikkal nagy tetszést arattak.

A rövid kiképzési idő nehéz feladat elé állította az akadémikusokat, akik lendületes lovasszemléltető

és győzniakarástól áthatva készültek erre a lovasmérkőzésre és szép lovaglásukkal kiérdemelték a nagyszámú közönség őszinte elismerését nemcsak maguk, hanem kiváló oktatójuk *Mészáros Zoltán* százados számára is.

12 óra 30 perckor kezdődött a „Simonyi-díszébd” az akadémia tisztiféldőjében. Ezt megelőzően osztotta ki az akadémiaparancsnok úr a helyezettnek a tiszteletdíjakat. Az ébd folyamán elsőnek *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes úr, a „Ludovika” akadémia parancsnoka ürtette poharát a Kormányzó Úr O. Főméltósága egészségégre. Ezután *vitéz Magyar Andor* ezredes úr emlékeztetett meg Simonyi öbesteréről. Végül *lovag Flandorff Tamás* mint a rangban legidősebb huszár akadémikus mondotta el „Simonyi-serlegbeszédét”.

„*Bármennyire változék is meg a hadviselés, — mondotta Flandorff aks. — bármilyen gyilkos fegyverek kerüljenek is a kizótérre, a győzelmet sohasem ezek fogják megbosztani, hanem az a tőrheterlen és elszánt lovasszellem, amely nagy eszményképünk, rajongott öbesterünk alakjából árad felénk.*”

Az ünnepi ébd után még hosszú ideig maradtak együtt a meghívottak és a hagyományok ápolásában rejülő örökértékű erők tudatában raktározták el a szép ünnepnap emlékét.

Nemes tabodói és jekébázi Tabodóy István akadémikus.

Ingovány.

Dunaparti fűzes.

Kismaros.

GÁLHIDY KÁROLY akadémius aquarelljei.

SZENT BORBÁLA-ÜNNEPÉLY. (1939.)

Meghitt hangulatban és hagyományos tüzér-szellemben ünnepelték az aks. tüzérosztály akadémikusai és az alantos tisztai tanfolyam tüzér hallgatói védőszentjüknök Szent Borbálának ünnepét.

Az ünnepély 1939. december 3-án az akadémia parkjában lévő Szent Borbála-szobor megkoszorúzásával kezdődött.

Az esti félfomályban gyülekeztek az akadémia tüzértisztjai és a küldöttségként megjelent vendégtisztek a Borbála-szobor előtt. Az akadémia parancsnoka, *vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc* vk. ezredes megérkezésekor harsány trombitajel csattant, a park útjain fellobbant a fáklýák tüze és az akadémikusok, tanfolyamhallgatók, valamint a különítmény legénysége fáklýásmenetben vonult a Borbála-szobor elé.

A rangidós tüzérakadémikus és tanfolyamhallgató rövid beszéd kíséretében megkoszorúzta a Borbála-szobrot, majd az aks. tüzérosztály parancsnoka *vitéz Prónay Walter* alezredes a Borbála-kardot néhány buzdító szó kíséretében átadta a rangidós *nemes Csáthy Dénes* akadémikusnak és a legjobb tüzérlovas akadémikus jutalmazására alapított Borbála-sarkantyút *vitéz Várbogyay János* akadémikusnak.

Még el sem lobbant az utolsó fáklýa eltűnő fénye az akadémia évszázados fáinak sötétjében s a Borbála-ünnepre meghívottak már gyülekeztek a fénýárban úszó, karrikatúrákkal és tüzérjelvényekkel öltetesen és izlésesen díszített vívóteremben.

A vacsora alatt az akadémia parancsnoka a Kormányzó Úr O Főméltósága egészségére úritette poharát, az aks. tüzérosztály parancsnoka a hagyományos tüzérszellemről, a fegyverek együttműködéséről és az egymás iránti megbecsülés fontosságáról beszélt, felolvasta a tüzérsegi szemlélőncet és a hadiműszaki törzskar főnökének Borbála-parancsát, majd *nemes Csáthy Dénes* akadémikus a Borbála-serleggel kevében lelkes szavakkal tett az összes tüzérakadémikusok nevében fogadalmat, hogy a fiatal tüzértisztai nemzedék minden tagja lelkes türelmetlenséggel járja Legfelsőbb Hadurunk parancsát.

— *Midőn Rákóczi városának virágba és zászló-díszbe borult utcáin végigvonulhattunk — mondotta — az egész életünket átözvő nagyzerő élménybe íjjái lelkünknek az a türelmetlen óhaja lüktetett bele, hogy bárcsak mi is mielőbb tevékeny munkáitai lebet-nénk a magyar feltámadásnak! Azóta az erdélyi magyar is büszkébben és magasabban bordin a fejét, mert újra reménykedik, mert újra bizik és várja Horthy katonáit. Mi is fiatal türelmetlenséggel várjuk az órát, lessük a percet, hogy lóra szállhassunk, meg-indulhassunk Kolozsvár felé, megszólaltathassuk tü-zet és halált ontó lövegeinket, hogy mindazt, amit tanulunk, Nagy-Magyarországon lássuk beteljesedni!*

A beszédek elhangzása után az aks. tüzérosztály parancsnoka a lögyakorlat alatt megtartott I. és II. oszt. irányzóverseny oklevélt és tiszteletdíjait osztotta ki, majd felszaladt a függőny és kezdetét vette a műsor, amelynek keretén belül a szellemes Borbála-tekeres felolvasása, az újenc tüzérakadémikusok fel-avatása, karrikatúrák vetítése, zenekari számok, monológok, zongoraszámok, jelenetek és rögtönzések tettek kellemessé, vidámmá és igen soká emlékeztet-ték a tüzérök 1939. évi Borbála-ünnepét. A műsor zenei részét *vitéz Major István* II. évf. tüzér akadémikus „Tüzérintuló”-ja és más sikerült szerzemé-nyei töltötték ki.

December 4-én az akadémia kápolnájában Borbála-mise volt, amelyet *Dr. Hász István* tábóri püspök celebrált. A misén *Dr. vitéz Uhlýrik Jenő* órnagy, *Jóny Imre* főhadnagy, valamint az aks. ének- és zenekar müködött közre. Az énekar ez alkalommal mutatta be *Dr. Mathia Károly* főtánár *Mentes Mihály* szövegére írt Szent Borbála-himnu-szát *Robb Leó* főhadnagy művészi orgonakíséretével.

A protestáns imateremben ugyanakkor ünnepi könyörgés volt a protestáns vallású tüzértisztek, akadémikusok, altisztek és legénység részére.

Az ünnepélyes istentiszteletet után az aks. tüzér-osztály akadémikusai, az alantosisztai tanfolyam tü-zér-hallgatói és a tüzér-különítmény legénysége dísz-menetben vonult el Szent Borbála szobra előtt.

Nemes barankai Barankay József főhadnagy.

Díszmenet. Szent Borbála szobra előtt. 1939. december 4.

Megnyitő csárdás a Ludovikás Táncestélyen. 1940 február 1.

III. LUDOVIKÁS TÁNCESTÉLY.

Az elmúlt tanévben 1940. február 1-én rendezte meg a „Ludovika” akadémia a budapesti farsangban szinte egyeduralkodó szint jelentő, elmaradhatatlan táncestélyét.

A főépület földszintjének és I. emeletének több mint a felét, a tantermeket, az aks-i éttermeket, a tanári szobát stb. díszítette fel a Leventekör képzőművészeti szakosztálya színpompás díszítő rajzokkal, festményekkel és karikatúrákkal. Egyik tanterem ülete-sebb díszítésű volt, mint a másik. Nem csoda, hogy a vidám hangulatban alig akarta tudomásulvenni a tán-coló fiatalság a hajnal közeledtét.

Az előkelő közönség soraiban igen sok magasrangú katonát láttunk. Megjelentek többek között: vitéz Zákányi Győző és Vincze András ny. áll. altábornagyok, vitéz Major Jenő tábornok, a budapesti gyorsdandár parancsnoka, vitéz Vattay Antal vk. ezredes, Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnökhelyet-tese, Fehér Géza ezredes, a H. M. 9. osztályának vezé-tője stb.

A táncestély a nyitópároknak a díszterembe való bevonulásával 21 órakor kezdődött és másnap reggel 6 óráig tartott.

A megnyitó csárdást a következő párok táncolták:

Adám Ecsa—Pütre János aks., Benedek Ecsa—Nán-dorffy Oszkár aks., Berg Agnét—Gonda Miklós aks., Bizony Mária—vitéz Bánáthy Béla aks., Buda Olga—Törzsök László aks., Bón Gina—vitéz Sugay Imre aks., Farnady Piroška—nemes Csáthy Dénes aks., Gyulay Klára—Bakonyi Kálmán aks., Hejduck Zuzsza—Eszte-l-nyeky Béla aks., Homonnai-Perczel Angéla—vitéz Vár-bogray János aks., Juhász Eszter—Szepegy Artúr aks., Kacsóh Judit—Lászlófalvi András aks., Kézdivásárhelyi Csilla—Szepevári Béla aks., Kézdivásárhelyi Pálna—Fornády Béla aks., Kiss Klára—vitéz Becsekabázy Zoltán aks., Kovács Kató—Thimár János aks., László Mária—Vitányi Attila aks., Ocsodál Mária—Jászó Ferenc aks., Pandócs Márta—vitéz Kocsis László aks., Schäffer Aranka—Szołár Miklós aks., Vajda Magda—nemes Ján-y Fáy Jenő aks., Vattay Mária—Kisbábzy György aks., Veress Ecsa—Veress Jenő aks., Zakovszky Mária—Rap-láthy Ferenc aks.

Képek a Ludovikás Táncestélyről: 1940. február 1.

Előkészítések a díszteremben.

Nyitópárok csoportja.

Táncoló párok az egyik földszinti táncteremben.

Képek az 1940. március 15-i ünnepélyről.

Az akk. szimfonikus zenekar az ünnepély előtt.

Az akk. énekhar az ünnepély előtt.

Az ünnepély közönség.

A „Március” c. színdarab egyik jelenete.

A „Ludovika” akadémia első parancsnokának mellszobra a szobor alkotójával.

*Sigmund Olivér akadémikus
szoborművei.*

Vitéz báró uezsöki Szurmay Sándor gytték.

Vitéz nemes jákfai Gömbös Gyula gytték.

Serögly Sándor alezredes búcsúszavai a Leventekör évzáró díszülésén. 1940. május 24.

BESZÁMOLÓ A LEVENTEKÖR 1939–40. TANÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL.

I. A LEVENTEKÖR SZERVEZETE.

A Leventekör az elmúlt tanévben, 1939 október 1-én alakult meg, az őszi gyakorlati időszak miatt azonban csak november 8-án tarthatta első összejövetelét.

A vezetőség a következőképp alakult meg: Tanárnok: *Serögly Sándor* alezredes, helyettese: *Somlyódy Árpád* őrnagy. Aks-i elnök: *nemes Csáthly Dénes* III. Tü. B. aks., helyettese: *Zentay Ferenc*: III. A. aks.

A Leventekör szervezetében mindjárt a megalkulásnál változás történt az előző évekhez képest, amennyiben ezúttal már nem volt kötelező minden aks. részére a belépés. Így a Kör 8 csoportja az önként jelentkező aks.-okból alakult meg. A vezetőség fellegása szerint ugyanis az egyes csoportokban kényszerűségből működő tagok azoknak a munkáját is hátráltatják, akik önszántukból szeretnének képességeiknek megfelelően többletmunkát kifejejteni. Azonkívül a fölöslegesen nagy létszám a szakszerű irányítást és anyagi segítségnyújtást is megnehezíti. Így a csoportok az előbbi évekhez viszonyítva kisebb létszámmal, de bővebb munkaterülettel indultak az új tanévnek.

A munkatervet nem sikerült minden csoportnál végrehajtani, erről azonban nemcsak a tagok tehetnek, hanem az a körülmény is, hogy a gyorsított képzés nemcsak az aks.-ok szabad idejének nagy részét kötötte le, hanem kénytelen volt a Leventekör mindössze heti kétórás munkaidéjét is itt-ott megnyírni.

A vezetőségnek a kis létszámról és önkéntes jelentkezésről vallott nézetének helyességét bizonyítja azonban, hogy ha egyes csoportok külön-külön nem is, de az egész Leventekör eredményesebb munkát végzett az eddigieknél. Erről tanúskodik a kiírt pályázatoknak a továbbiak során ismertetésre kerülő eredménye is, mely szerint 82 pályamunka érkezett be az előző évi 49-cel szemben s ezek közül is 28-at találtak jutalomra alkalmasnak a tavalyi 16-tal szemben.

A Leventekör keretében az elmúlt tanév folyamán a következő csoportok működtek:

1. Irodalmi csoport	(34 aks.)
2. Nemzetvédelmi csoport	(74 aks.)
3. Képzőművészeti és iparművészeti csoport	(16 aks.)
4. Német nyelvcsoporth	(24 aks.)
5. Francia nyelvcsoporth	(20 aks.)
6. Olasz nyelvcsoporth	(22 aks.)
7. Fényképész csoport	(10 aks.)
8. Műszaki (rádio) csoport	(18 aks.)
9. Enek- és zenecsoporth	(106 aks.)

II. A CSOPORTOK MŰKÖDESE.

1. Irodalmi csoport.

Vezetőtanár: *vitéz Rózsás József* őrgy.
Csoportvezető aks.: *Bánhidly János* III. Tü. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 16.

A csoport eszményképének *Zrínyi Miklóst* a költőt és hadvezért választotta és az ő szellemében tartotta meg összejöveteleit, melyeken a résztvevő tagok egyrészt az irodalmi és színpadi eszményekről számoltak be, másrészt saját költeményeiket és elbeszéléseiket olvasták fel. A csoport kettős céljával a magyar katonaeszmény kidomborítását és az előadókészség fejlesztését tűzte ki maga elé.

Az ének- és zenecsoporttal karöltve megrndezte a március 15-i ünnepélyt, melyen a csoport dr. *Matbia Károly*: „Március” című jelenetét adta elő.

2. Nemzetvédelmi csoport.

Vezetőtanár: *Szumay Tibor* vk. szds.

Csoportvezető aks.: *vitéz Bánáthy Béla* III. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 15.

A csoport évi célkitűzése és munkaterve hármas irányú volt:

a) Megismerni az öntudatos magyar honvédtisztté való önművelés útját.

b) Tárgyi ismeretek kívüli kiképzésben a közreműködés a hadseregben.

c) Megkeresni a helyes honvéd akadémikus szellem kialakításának útját.

A csoport előadásai, megbeszélései, melyeket részint felkért vendég urak, részben maguk a csoport tagjai tartottak, ennek a munkatervezetnek a részleteit ölelték fel.

Magyarságtudományi, levele- és cserkészelőadások látogatásával, ezenkívül 2 vezetőképző cserkész táborban való részvétellel s ott a katonai kiképzés vezetésével a gyakorlati munkából is kivette részét a csoport. Az év második felében az összes akadémikusok és tanfolyamhallgatók előtt elhangzott előadások szintén a csoport munkatervét tárgyalták.

A csoport úttörő munkát végzett, jó munkát végzett és a fejlődés biztos ígérteit jelenti.

3. Képzőművészeti és iparművészeti csoport.

Vezetőtanár: *Szentemérenyi Béla* szds.

Helyettese: *Olcsvay Géza* iparművész, tart. hdyg.

Csoportvezető aks.: *Sigmond Olivér* III. B. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 17.

A csoport tagjai díszítették fel ezidén is a Ludovikák Táncestélyre a tánc- és étermeiket magyaros stílusban, kiérdemelve a vendégek ösztönző tetszését.

A szobrászattal foglalkozó tagok a tantermek névadó eszményképének domborműveit mintázták meg. A meglehetősen nehéz feladat megoldásában *Oláh, Maugsch* és *Kovács* szobrászművész urak közreműködése segítette őket. *Sigmond Olivér* III. B. aks.-nak *Szumay Sándorról*, az uszoki hősről és *Gömbös Gyuláról*, *Bánó Zoltán* II. A. aks.-nak *Mátyás királyról* és *Kinizsirről*, valamint *Lehotay Ferenc* II. B. aks.-nak *Zrínyi Miklósról* készített domborműveit a róluk elnevezett tantermek méltó díszlettek.

4. Német nyelvcsoport.

Vezetőtanár: *Horváth Bálint* alez.

Csoportvezető aks.: *Koós Imre* III. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 14.

A csoport 4 alkalommal — saját költségén — német hangosfilmelőadáson vett részt. 10 alkalommal összejövetelt tartott.

5. Francia nyelvcsoport.

Vezetőtanár: *Krasznay Jenő* alez.

Csoportvezető aks.: *Csizi Molnár István* III. Tű. A. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 5.

A csoport célja az élő nyelv gyakorlása volt. Több francianyelvű hangosfilmet tekintett meg és ezáltal elősegítette a helyes francia kiejtés elsajjáltását. Ez azért is vált szükségessé, mert már a kör valamennyi tagja beszélt franciául s így a csoport célkitűzése nem a nyelv megtanulása, hanem a tagok szóbeszédének fejlesztése és kiejtésének tökéletesítése volt.

6. Olasz nyelvcsoport.

Vezetőtanár: *Dr. vitéz Zetelaky Károly* igazgatótanár.

Megtartott összejövetelek száma: 10.

A csoport célja az élő olasz nyelv gyakorlásán kívül a katonai kapcsolatok felvételekhez szükséges szókincs megalapozása és fejlesztése volt. A tagok igen szép eredményt értek el.

7. Fényképész csoport.

Vezetőtanár: *vitéz Darvas István* alez.

Csoportvezető aks.: *Suhay László* III. B. pe. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 12.

A csoport tagjai elsősorban irányítás és vezetés mellett az aksi-életről készítették felvételeket. A tanév elején berendezett új munkateremben az aksi-ok magukkészítette felvételeiket hívták elő, másolták, illetve nagyították.

8. Műszaki (rádió) csoport.

Vezetőtanár: *Dósa Kálmán* fhdyg.

Csoportvezető aks.: *Sönyey László* III. B. aks.

Megtartott összejövetelek száma: 19.

A csoport az év elején a helyiségkiutalás, leltározás és selejtezés nehézségei után teljes erővel látott munkához. Az akadémikusoktól és tanfolyamhallgatóktól összegyűjtött pénzen rendezhették az erősítő, új pick-up-öt és tánclemezeket vett. Az egész erősítő átépítette a telefonközpontból a tanfolyam-étterem melléti kaszinóba és lehetővé tette az étkészék alatt tánclemezek kiszállítását. A tél folyamán a csoport tagjai a rádióhangolást tanulták meg. Készültek a következő aksók építettek: *Pankotay Ferenc* és *Nagy Lajos* II. évf. aks-ok 5 detektoros készüléket és a csoport részére készülő nagyteljesítményű adó-vevő készülék építésén is dolgoztak. *Toporczy Károly* III. évf. aks. 2 lámpás telespek kofferrádiót készített. *Sönyey László* III. évf. aks. egy 4+1-es váltóáramú hálózati szupert, egy 3 lámpás telespek gépet, egy 4+1-es háromhangtorkós váltóáramú készüléket, egy 3+1-es

két-hangoltkörű gépet, egy 2 lámpás teleses koffer-rádiót, egy 3 lámpás teleses, hangszórával egybeépített koffer-rádiót és egy gerjesztett dinamikus hangszórót épített.

9. Ének- és zenecsoport.

Vezetőtanár: *Dr. Mathia Károly* főtanár.

Csoportvezető aks.: *vitéz Deák János* III. kp. aks.

A csoport hetenként egyszer tartott ének-, illetve zenekari próbát a 42 tagú szimfonikus zenekarral és a 64 tagú négyzólamú férfikarral. Az ének- és zenekar művészi számokkal szerepelt a ludovikás találkozó alkalmával, azonkívül december 4-én, Szent Borbála ünnepén, december 6-án, a Kormányzó Ur O Főméltósága magas névünnepe és július 4-én, a hadnagyavatás alkalmával tartott ünnepélyes istentiszteleteken, a március 15-i ünnepélyen, *Kodály Zoltán* áprilisi 18-i előadásán, végül május 24-én, a Levante-kör évszáró díszgyűlésén, minden alkalommal osztatlan tetszést és elismerést aratva.

Az aks. szimfonikus zenekar teljes névsora:

Vitéz Deák János III. kp., Ráczy István III. A., Szepesvári Béla III. C., Esztergályi Dénes II. B., Kraft Péter II. Tü. A., Harsányi Sándor Tanf. Tü., Mikéta Dénes Tanf. Tü.: *1. begedlő;*

Majsz Zénó III. B., vitéz Magyar Lajos II. B., Kovács György II. kp., Hegedűs Frigyes II. Tü. B., Nagy-Varsányi László I. B., Kiss Péter I. C., vitéz Mindszenty János I. kp., Merész Ervin I. Tü. A.; *2. begedlő;*

Nemes Ödön I. A., Russay Tamás I. C.: *gordonka;*

Deák Gyula II. A., Pankotay Ferenc II. A., Kovács Tibor II. kp.: *nagybőgő;*

Sál Norbert II. B., Tavay László II. Tü. B.: *fuvala (piccolo);*

Ráskay Pál II. Tü. A., Szaecsvay Imre II. Tü. B.: *klarinet;*

vitéz Szabó János II. A.: *oboa;*

Szentkirályi Miklós II. C.: *fangott;*

Sigmond Olivér III. B., Bánhidly János III. Tü. A., vitéz Major István II. Tü. B.: *valászkürt;*

Sáray Bertalan II. A., Hernády Ferenc II. kp.: *piston;*

Zsigmond Akos II. C., Zábory Sándor I. pc.: *trömbtuba;*

Csiky Imre III. C., vitéz Somoskéry Ernő I. A.: *tenorpuzón;*

Csiky Rezső III. A., Várady Gábor I. Tü. B.: *basszuspuzón;*

vitéz Jankovich Ferenc II. Tü. A.: *kisdob;*

Korponay Dezső III. pc.: *nagydob és cintányér;*

Thold Miklós III. A.: *üstdob;*

Bodnár István Tanf. Tü.: *különleges ütőhangszerek;*

Táby Tibor I. C.: *zongora.*

III. A PÁLYAZATOK EREDMÉNYE.

A kör az elmúlt tanévben a következő pályateleket írta ki:

1. Az akadémia parancsnokság pályatétele:

„A helyes akadémikusi szellem kialakítása különös tekintettel a főváros idegen szellemű, romlotabb erkölcsére.”

Beérkezett összesen: 9 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Ráskay Pál* II. Tü. A. és *Rhédey Ferenc* III. C. aks-ok, dícséretre: *vitéz Bánhidly Béla* III. A. és *Tarcsay Ervin* II. A. aks-ok dolgozatát érdemesítette. A pályadíjnyertes *Ráskay Pál* akadémikus dolgozatát évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

2. Az aks. zászlóalj parancsnokság pályatétele:

„Harcgyakorlat éles lőszerrel.”

Beérkezett összesen: 4 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Kassay Albert* Béla II. C. és *Györfő Zoltán* III. A. aks-ok, dícséretre: *Tbold Miklós* III. A. aks. gyakorlattervezetet fogadta el.

3. Az aks. tüzérosztály parancsnokság pályatétele:

„A gyalogság és a tüzérség együttműködése egy harcsoporton belül találkozóharcban.”

Beérkezett összesen: 16 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *Kassay Albert* III. Tü. A. és *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. aks-ok, dícséretre: *Bánhidly János*, *Kulifay András*, *Marton Endre*, *Csizi Molnár István* és *vitéz Nagy Béla* III. Tü. A., valamint *Szentistván József* III. Tü. B. aks-ok munkáját érdemesítette.

4. Az irodalmi csoport pályatétele:

a) „Tetszés szerinti tárgyú irodalmi értekezés.”

Beérkezett 3 pályamunka.

A bíráló bizottság jutalomra: *vitéz Rátz Tibor* II. Tü. A. aks. „A nemzeti gondolat és a modern magyar irodalom” című értekezését, valamint *Merész Ervin* I. Tü. A. aks. „Az elszakított Felvidék irodalma” című értekezését, dícséretre pedig *Balogh Adám* I. B. aks. „Gyóni Géza emlékezete” című értekezését fogadta el.

Vitéz Rátz Tibor aks. értekezését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

b) Költménypályázat. (Hazafias vagy katonai tárgyú költemény.)

Beérkezett 13 költemény.

Jutalmat: *Fehér Géza* zls. (alantostiszti tanfolyam) „Méhék” és „Egy erdélyi magyar éneke 1939-ben” című költeményei, dícséretre: *vitéz Os-váth Tibor* I. Tü. A. aks. „Kelt Budapestben”, valamint *vitéz Uray Géza* I. kp. aks. „Szent szimfónia” című költeménye kaptak.

Vitéz Osváth Tibor aks. költeményét évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

c) Kis-elbészlés-pályázat. (Tetszés szerinti tárgyú.)

Békrkezett 7 pályamunka.

Dóczy Andor Geodeon I. C. aks. „Jerwään hadnagy“, *Tuzson István* III. C. aks. „Jancsi és Pista“, végül *Rátky Frigyes* I. C. aks. „Megtérés“ című kis elbészlése nyertek dícséretet.

Dóczy Andor Geodeon aks. elbészlését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

d) „Párhuzam Szent László és Bouillon Gottfried között.“

Ezt a pályatételt egy magát megnevezni nem akaró adományozó tűzte ki.

A 20 pengős jutalmat *Balogh Adám* I. B. aks. nyerte el.

5. A nemzetvédelmi csoport pályatétele:

a) „A csapattiszt nemzetvédelmi feladatai.“

Békrkezett 6 pályamunka.

Jutalmat: *Csathó Egon* III. A. aks. és *Oravecz Lajos* zls. (alantostizsi tanfolyam) dolgozata, dícséretet: *Bánhid János* III. Tü. A. aks., *Jászó Ferenc* III. A., *Burgján Miklós* II. C. és *Kiss Péter* I. C. aks-ok pályamunkája nyert.

Csathó Egon aks. értekezését évkönyvünk jelen kötetében közöljük.

b) „Hogyan tehetjük népszerűvé a leventéintézményt?“

Békrkezett 5 pályamunka.

A bírálóbizottság jutalmára: *Hruby György* I. B. aks., dícséretre *Kautny Károly* I. C., *Kiss Péter* I. C., *Buday Endre* I. Tü. A. aks-ok és *Tamos Ferenc* zls. dolgozatát érdemesítette.

6. A képzőművészeti és iparművészeti csoport tagjai közül jutalomban részesültek:

Sigmond Olivér III. B. aks. *Móricz Sándor ezredes* mellszobrának, valamint *Gömbös Gyula* és *Szurmay Sándor* dombormű-képmásának elkészítéséért, *Lehotay Ferenc* II. B. aks. *Zrinyi Miklós* dombormű-képmásáért, végül *Bánó Zoltán* II. A. aks. *Mátyás király* dombormű-képmásáért.

Dícséretet kaptak: *Csáthy Dénes* III. Tü. B. aks. rajzaíért, *Gálhidy Károly* II. Tü. A. aks. aquarelljeiért és *vitéz Rátz Tibor* II. Tü. A. aks. linoleum-metszeiért.

7. A német nyelvgyakorló-csoport pályatétele:

„Der Karpathenraum und seine Probleme.“

Békrkezett 3 pályamunka.

A bíráló bizottság *Thimár János* III. Tü. A. és *Ladó László* II. Tü. A. aks-ok dolgozatát jutalomra, *Barla-Szabó Péter* II. Tü. A. aks. dolgozatát pedig dícséretre tartotta érdemesnek.

8. A francia nyelvgyakorló-csoport pályatétele:

„La situation militaire de la Hongrie.“

Békrkezett 2 pályamunka.

A bíráló bizottság mindkét pályamunkát (*nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. aks. és *Csizi Molnár István* III. Tü. A. aks.) jutalomra érdemesítette.

9. A fényképész-csoport pályatétele:

„Fényképfelvétele az akadémikus életből.“

Békrkezett 11 pályamunka.

A bírálóbizottság *Gál Jenő* II. B. aks. és *Cseresnyés Géza* I. C. aks. képeit jutalomban, *Lányi Tamás* III. B. és *Füzesséry György* II. kp. aks. képeit pedig dícséretben részesítette.

10. A műszaki (rádió) csoport pályatétele:

„Koffer-rádió készítése.“

Békrkezett 2 készülék.

A bírálóbizottság mind a két készüléket jutalomra érdemesítette. Készítők: *Sönyey László* III. B. aks. és *Toporczy Géza* III. C. aks.

Jutalmak:

A *Magyar Katonai Szemle* aranyplakettjét: *Bánhid János* III. Tü. A. aks., az ezüstplakettjeit: *Ráskay Pál* II. Tü. A. aks. és *Tuzson István* III. C. aks. nyerték el az irodalmi csoportban kifejtett értékes és eredményes munkásságukért.

A Vitézi Rend Zrinyi Csoportjának Zrinyi-ve-retetét a következő aks-ok kapták:

Csathó Egon, *Zentay Ferenc* III. A., *Sigmond Olivér*, *Sönyey László* III. B., *Rbédy Ferenc* III. C., *Kasmay Albert*, *Csizi Molnár István* és *Tömmár János* III. Tü. A., *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B., *Bánó Zoltán* II. A., *Lehotay Ferenc* II. B., *Hruby György* I. B. aks-ok, valamint *Fehér Géza* és *Oravecz Lajos* zls-ok.

Könyvjutalomban a következő aks-ok részesültek:

A Zrinyi-ve-retetet nyert összes aks-ok, ezenkívül: *Gyöböröz Zoltán*, *Rácz István* és *Tbold Miklós* III. A., *Lányi Tamás* és *Májay Zénó* III. B., *Palásthy László* és *Toporczy Géza* III. C., *vitéz Deák János* III. kp., *vitéz Korponay Dező* és *Subay Imre* III. pc., *Perey Miklós* III. Tü. A., *Gál Jenő* II. B., *Aggteleky Béla* II. C., *Ladó László* és *vitéz Rátz Tibor* II. Tü. A., *Cseresnyés Géza* és *Malonyay Dező* I. C. aks-ok.

IV. DISZ-ES ÜRÜKÖS TAGSAGOK.

A Leventekör választmánya 1940. május hó 20-i gyűlésén egyhangú határozattal a kör disztig-jává választotta *Seregy Sándor* alezredést, a Leventekör tanárelnökét.

Balaton táj.

Mátyás király várkastélya Várpatón.

BÁSTHY NÁNDOR százados, a Zrínyi-kör örökös tagjának aquarelljei.

Seregdy Sándor alvezéres nyolc éven át szolgált önzetlen munkájával a Leventekőr céljait. 1932-től 1936-ig mint a gyors- és gépiró csoport vezetőtanára, 1936-tól 1938-ig mint a tanárelnöki helyettese, 1938. december 1-től pedig mint tanárelnök irányította a kör belső életét. Aldozatos munkájának külső elismeréseként érte az akadémiától történt áthelyezése alkalmából a dísztaggá való választás. Neve valósággal összeforrott a Leventekőr második évtizedének életével. A kör minden munkása fájó szívvel vesz búcsút a széles látókörű vezetőtől és a mindig megőrt idősebb bajtárstól.

A tanári választmány javaslata alapján örökös tagok lettek a Leventekőr aks-i vezetői: *nemes Csáthy Dénes* III. Tü. B. és *Zentay Ferenc* III. A. aks-ok, az egyes csoportoktól pedig a következő aks-ok:

a) Irodalmi csoport: *Bánhidly János* III. Tü. A., *Kassay Albert* III. Tü. A. és *Tuzson István* III. C. aks-ok.

b) Nemzetvédelmi csoport: *Ajtay Ferenc* III. A., *vitéz Bánáthy Béla* III. A. és *Györfő Zoltán* III. A. aks-ok

c) Képzőművészeti és iparművészeti csoport: *Sigmund Olivér* III. B. aks. és *Kömlödy Imre* III. pc. aks.

d) Német nyelvyakorló csoport: *Koós Imre* III. A. aks.

e) Fényképész csoport: *Subay Imre* III. pc. aks.

f) Műszaki (rádió) csoport: *Sönyey László* III. B. aks.

g) Ének- és zenecsoport: *Rácz István* III. A., *Thold Miklós* III. A., *Majjay Zénó* III. B., *Palásthy László* III. C., *Szepevári Béla* III. C., *vitéz Deák János* III. kp., *Korponay Dezső* III. pc. és *Perey Miklós* III. Tü. A. aks-ok.

Akadémiaparanasnoki dícséretben részesültek:

Az 1. aks. százdától: *Csiky Rezső*, *Gunda Miklós*, *vitéz Kocsis László* és *Zentay Ferenc* III. évf., *Bánó Zoltán*, *Pankotay Ferenc*, *vitéz Szabó János* és *Szekely Zoltán* II. évf., *Nagy Lajos*, *Nemes Ödön* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. százdától: *Iványi Illés*, *Sigmund Olivér* III. évf., *Esztergályi Dénes*, *Lehotay Ferenc*, *Sz. Norbert* II. évf., *Nagy-Varsányi László* I. évf. aks-ok.

A 3. aks. százdától: *Csiky Imre*, *Meskö Imre*, *Rhédey Ferenc* III. évf., *vitéz Gallay Béla* II. évf., *Malonyay Dezső* I. évf. aks-ok.

Az aks. huszárszázdától: *Palugyay Ottó* II. évf. aks.

Az aks. páncélfjarműves százdától: *vitéz Magyar Lajos* II. évf. aks.

Az 1. aks. ütegtől: *Bánhidly János*, *Csizi Molnár István*, III. évf., *Gálhidly Károly*, *vitéz Janovich Ferenc*, *Közeghy Barnabás*, *Krajt Péter*,

Papp István és *Ráskay Pál* II. évf., *vitéz Osovath Tibor* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. ütegtől: *nemes Csáthy Dénes*, *Szentpétery G. Elemér* III. évf., *vitéz Major István*, *Szacsay Imre* és *Táby Ferenc* II. évf. aks-ok.

Leventekőr-tanárelnöki dícséretet nyertek:

Az 1. aks. százdától: *Deák Gyula*, *Pankotay Ferenc* és *Sáray Bertalan* II. évf., *Földi Gábor* és *vitéz Somoskéry Ernő* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. százdától: *Hruby György* I. évf. aks.

A 3. aks. százdától: *Zsigmond Ákos* II. évf., *Dóczy Andor*, *Gedeon*, *Kiss Péter*, *Russay Tamás*, *Táby Tibor* I. évf. aks-ok.

Az aks. kerékpáros százdától: *Hernády Ferenc*, *Kovács György*, *Kovács Tibor* II. évf., *vitéz Mind-szenty János*, *vitéz Uray Géza*, *Siegler Egon* I. évf. aks-ok.

Az aks. huszárszázdától: *vitéz Miklós Lajos* II. évf., *Konkoly-Thege Miklós* I. évf. aks-ok.

Az aks. páncélfjarműves százdától: *Zábory Sándor* I. évf. aks.

Az 1. aks. ütegtől: *Merész Ervin*, *Simonffy Miklós* I. évf. aks-ok.

A 2. aks. ütegtől: *Hegedűs Frigyes*, *Szentpétery Attila*, *Tavay László* II. évf., *Várady Gábor* I. évf. aks-ok.

V. A LEVENTEKÖR ÉVZÁRÓ DISZGYÜLESE.

A Leventekőr 1940. május 24-én tartotta évzáró díszgyűlését az akadémia vívőterében a következő műsorral:

1. Nyitány Bizet CARMEN c. operájából.

Dr. Mathia Károly főtan. vezetésével előadta az aks-i szimfonikus zenekar.

2. *Csáthy Dénes* III. évf. aks. beszámolója a Leventekőr működéséről.

3. „Egy erdélyi magyar éneke 1939-ben” című pályadíjnyertes költeményt szavalta: *vitéz Mind-szenty János* I. évf. aks.

4. a) *Mozart: Ave verum*,

b) *Mozart: Menuetto* a „Don Juan” c. operából. Vonósnyegyes. Előadták: *Esztergályi Dénes* II. évf., *Nagy-Varsányi László* I. évf., *Majjay Zénó* III. évf. és *Nemes Ödön* I. évf. aks-ok.

5. A pályázatok eredményét felolvasta *Zentay Ferenc* III. évf. aks.

6. A választmányi gyűlés határozatainak (dísz- és örökös tagságok) kihirdetése, eredményki hirdetés, jutalmak kiosztása.

7. *Seregdy Sándor* alez., a Leventekőr vezetőjének záróbeszéde.

8. Részletek *Erkel Ferenc* „Hunyadi László” c. operájából. Előadta az aks-i szimfonikus zenekar.

9. Az akadémia paranaszok úr zárószavai.

A Leventekör tanárelnökeinek záróbeszède az évszázó díszgyűlésén:

*Méltóságos Ezredes Úr!
Mélyen tisztelt Uram!
Kedves ifjú Bajtársak!*

Ismét elmult egy esztendő! Újra egybegyűltünk, hogy számot adjunk ez idő alatt végzett munkásságunkról, annak eredményéről és értékéről.

A Leventekör egész munkája arra irányult, hogy az akadémia szorosan vett tantervének keretein kívül is alkalmat nyújtson és irányít mutasson az önképzésre mindazoknak, akik önszántukból többet óhajtanak dolgozni, hogy Istentől nyert képességeiket, szellemi javaikat továbbfejlesztve, még inkább megfelelhessenek az egykor rejtjük váró feladatoknak.

Az önképzés és az önevelés nélkülözhetetlen alapja a fejlődésnek nemcsak az egyén életében, hanem az egyének életén keresztül a nemzet életében is. Ez az önként vállalt munka adja az élet igazi nagy értékét, nemcsak az egyén, hanem a nemzet szempontjából is.

Az elhangzott beszámoló a Leventekör ezévi munkájáról adott tájékoztatást.

A kör működése, valamint a beérkezett pályamunkák alapján nyugodt lelkiismerettel tekinthetünk vissza az immár lezáródó esztendőre. Ezek a tanulmányok célunk elérésére mindent elkövetünk.

Amidőn ezt a jól végzett munka felemelő értékével megállapítjuk, elsősorban hálás és alázatos köszönetet mondunk az akadémia parancsnok úr ó méltóságának a szeretetért és a támogatásért, amelyben körünket részesítette.

Hálás köszönetet mondunk továbbá a csoportvezető tiszt uraknak, akik célutadatos munkájukkal eredményeink elérését lehetővé tették. Elsősorban *vitéz Rózsás József* őrnagy és *Szurmay Tibor* vk. százados uraknak, akik más szolgálati beosztásuk mellett ezt a megterhelést önzetlenül és készségesen vállalták.

Hálás köszönjük a *Magyar Katonai Szemle* szerkesztőségének, a Vitézi Rend Zrínyi-csoportjának, az aks. zászlóalj tisztikarának, *vitéz Bátorkezi Kiss Sándor* esperes és *vitéz Darvas István* alezredes uraknak nemes adományait, amelyekkel a jutalmak számát szaporították.

Végül köszönetet mondok a Leventekör akadémikus tagjainak, élükön *nemes Csáthy Dénes* és *Zentay Ferenc* aks-oknak munkájukért, szorgalmukért és kitartásukért, amely íme meghozta a gyümölcsét.

Ezévi munkánkat lezárva, én is búcsúszómal a Leventekörtől. Búcsúzóul kérem a jövő esztendőben is itt maradó aks-okat, tartsák meg munkakedvüket s folytassák majd a munkát ugyanazzal a szorgalommal és odaadással, amellyel azt eddig is végezték. A kilépő III. éves aks-ok pedig vigyék magukkal körünk emlékét, őrizzék meg azt a szellemet, amelyet körünkben ápolunk, az önzetlent, csendes, a közös cél elérésére irányuló munka szeretetét és megbecsülését s hordozzák magukban a tudatot, hogy az életnek azok az igazi értékei, amelyeket a magunk verejtékes munkájával szerzünk.

Ez a titka az egyéni boldogulásnak, de egy szersz mind ez az alapja nemzetünk gyarapodásának és boldog jövőjének is.

Ehhez kérem a búcsú perciben Isten bőséges áldását!

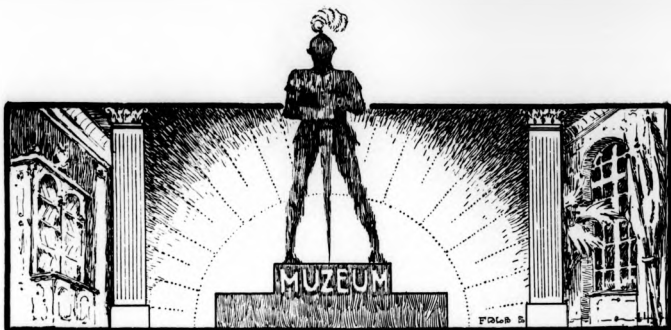
Seregdy Sándor alezredes,
a Leventekör tanárelnöke.

Nemes Csáthy Dénes aks. beszámolója a Leventekör évszázó díszgyűlésén. 1940 május 24.

Díj kiosztás a Leventekör évszázó díszgyűlésén.
1940 május 24.

AZ AKADÉMIA MŰZEUMÁNAK GYARAPODÁSA.

Az akadémia múzeuma a legutóbbi két évben szokatlanul nagy mértékben gyarapodott. Az olasz katonai akadémiák ajándékain, a felvidéki és kárpátjai emlékek egész tömegén, az alapítványtevő *nemes naményi Koncz István* ny. áll. ezredesnek és hitvesének olajfestményén, valamint sok egyéb kisebb tárgyon kívül az elmúlt évben értékes vándordíjjal is gazdagodott.

A mai idők a kikerülő fiatal tisztekkel szemben, különösen a gyakorlati ismeretek terén állítanak fel fokozottabb követelményeket. Az egyik legfontosabb kiképzési ág: a lökékipés az elmúlt évben jelentékenyen kibővült, mivel az akadémia parancsnokság nagy súlyt helyezett arra, hogy az akadémikusok a csapatnál rendszerezettebb fegyverek használatában és alkalmazásában minél tökétesebb jártasságra tegyenek szert.

Ezt a célt szolgálják a nehézfegyver-lövésények, amelyek az elmúlt évben kerültek először az akadémián letonolyításra. A géppuskák, aknavetők, páncéltörőgyűs és nehézpuskák versenyszámokban legjobb átlageredményt elért csapat jutalmazására a m. kir. honvéd vezérkar főnöke értékes, művészi vándordíjat adományozott. A szép domborművekkel ékesített, márványtalapzaton álló szobornál *Oláh Sándor* szobrászművész alkotása.

A vándordíjat az 1940–41. kiképzési évre a 3. akadémikus század csapata nyerte el.

Az alábbiakban szó szerint közöljük az alapító oklevél szövegét:

ALAPÍTÓ OKLEVÉL

a nehézfegyver összetett lövész verseny vándordíja számára.

1. *A vándordíj elnevezése:* „Nehézfegyver összetett lövész verseny vándordíja”.

2. *Alapítója:* A m. kir. honvéd vezérkar főnöke.

3. *A vándordíj leírása:*

Vörös műkőtalapzaton, távcsővel figyelő tisztet ábrázoló, térdelő bronzalak. Mellette fekvő távcsőző-honvéd. A talapzat négy oldalán géppuskák, páncéltörőgyűs, nehézpuskák és aknavetők harcjelvényeket ábrázoló bronz domborművek.

4. *A vándordíj elnyerésének feltételei:*

Egy kiképzési év tartamára nyeri az az akadémikus alosztály, amely abban az évben megrendezett géppus-

kák, páncéltörőgyűs, nehézpuskák és aknavetők csapatversenyszámokban a legjobb átlaghelyezést éri el.

A versenyszámok terepen, harcszerű viszonyok között, éles lőszerrel, tetszés szerinti feltételekkel rendezhetők meg. A versenyző csapatok legkisebb létszáma:

géppuska: egy teljes állományú raj,

páncéltörő gyűs: 1 pk. 3 fő,

nehézpuska: 1 pk. 2 fő,

aknavetők: egy teljes állományú raj.

5. *Versenyleltételek megváltoztatása:* Az akadémia parancsnok joga.

6. A versenyszám megszünte esetén a vándordíjjal az akadémia parancsnokság rendelkezik.

Budapest, 1940. augusztus hó 29-én.

vitéz Farkas ezds. s. k.,
akadémia parancsnok.

A honvéd középiskolai nevelőintézetek parancsnokainak látogatása az akadémia múzeumában. 1939. december 11.

Az akadémia múzeumának gyarapodása:

Az olasz katonai akadémiák ajándékai 1935-39-ből.

A Téliidék visszacsatolásának emlékei.

Kárpátalja visszafoglalásának emlékei.

*Nemes naményi Kocz István ny. áll. ezredesnek
és hitvesének képmása.
(Berényi Félix festőművész olajfestményei.)*

*A nébzfegyver-vándordíj.
(Oltáh Sándor szobrászművész
alkotása.)*

A nemes naményi KONCZ ISTVÁNNÉ, nemes benedekfalvi KISZELY ILONA ANNA ÖSZTÖNDÍJ-ALAPÍTVÁNYOK.

A Honvédségi Közlöny 1940. évi május hó 1-i számában közzétett 13.607/eln. 18. — 1940. számú H. M. körrendelet mellékleteként akadémiánkat a legszorosabban érintő és a következő szövegű alapítólevél látott napvilágot:

ALAPÍTÓLEVELÉL.

En, nemes naményi Koncz István nyugálomántú m. kir. ezredes, miskolci lakos ezennel tudátára adom mindenkinek, akit illet, vagy a jövőben illetni fog, hogy boldogult hitvesem elgondolásának megvalósulásaként és az O nemesen érző szívének, valamint nevének örök emlékezetére *osztóndíj-alapítványt* létesíték és, az alapítványról az alábbi alapítólevelét állítom ki:

1.

Az alapítvány címe: „Nemes naményi Koncz Istváné, született vány címe: nemes benedekfalvi Kiszely Ilona Anna „Ludovika” akadémia osztóndíj-alapítványa.”

2.

Az alapítvány célja: Az alapítvány célja, hogy az alapítvány vagyonának évi jövedelmét minden éven első sorban olyan, kizárólag az ősi Ludovika Akadémiát, vagyis az akadémiának az 1938/1939. tanévtől kezdődően történt átszervezése folytán a „Ludovika” akadémiát végző, lehetőleg más-más fegyverneműi képzést nyerő és más-más alább felsorolt családbeli egy-egy akadémikus részüljön osztóndíjában, aki:

1. a benedekfalvi Kiszely,
2. a jákíri és koltai Kürthy,

3. a naményi Koncz színmagyar családoknál leszármazottja, vagy akinek és családokkal a felmenők házassága révén vérszerinti kapcsolata vannak.

Aki a felsorolt családok nevének viselésére örökbefogadás útján jogosult, az előbb felsorolt családoktól vérszerinti leszármazó igény jogosultak urán ugyan, azonban szintén első sorban igényjogosult az osztóndíjra.

Amennyiben a felsorolt és az osztóndíjra első sorban igényjogosult családok sarjadéki közül valamelyik tanácsban a „Ludovika” akadémiát végző és tekintetbejövő akadémikus egy sem található, úgy másodszorban részüljön az alapítvány jövedelméből osztóndíjban a „Ludovika” akadémiát végző egy-egy, az egyik éven borsodvármegyei, lehetőleg *Mezőszt. Boldva, Miskolc* vidéki, a másik éven bevessvármegyei, lehetőleg *Atkár, Pámosgyörk* vidéki, a rákövetkező éven beregvármegyei, lehetőleg *Hejten, Beregmon, Beregúsz* vidéki színmagyar családoknak akadémikus sara.

Végül, amennyiben az akadémikusok között nincsenek olyanok, akik az alapítványi osztóndíjra első, illetve másodszorban figyelembe jöhetnek, úgy bármely a „Ludovika” akadémiát végző, olyan két akadémikus is részesíthető az alapítványi osztóndíjban, akit az akadémia tanári kara arra érdemesek tart.

Mind az első, mind a második és harmadszorban igényjogosultak azonban keresztény származásukat mindkét igbéli nagyszülőik felmenőleg igazolni tartoznak.

9.

Az alapítvány vagonya: Az alapítványi vagonya jelenleg 20.000 P, azaz Húszezer pengő készpénz, amely egyelőre a mindenkori honvédelmi miniszter kezelésében levő és felügyelete alatt álló segélyezési és jutalmazási alapok és alapítványok 61.237. számú m. kir. postai tárcaképzőintézi csekkzámláján van elhelyezve. A jelen alapítólevelében kijelentem: hozzájárulok ahhoz, hogy amennyiben a m. kir. honvédelmi miniszter mind az alapítvány, mind az alapítványból osztóndíjra igényjogosult akadémikusok érdekében célszerűbbnek tartaná, hogy az alapítvány-tőke vagonya értékelőbb módon, esetleg a mai gazdasági viszonyok mellett értékelőképpen bizonyult értékpapírokba fektetessék, az alapítvány 20.000 P-t kivételtől mentesen ily értékpapírok vásárlásának.

4.

Az alapítványi segély odaítélése: Az alapítványi osztóndíjat a „Ludovika” akadémia tanári kara ítéli oda az akadémia parancsrokának elnökelete alatt tartott értekezlet határozata alapján. Az alapítványi osztóndíjban minden tanévben két akadémikus részesítedő osztóndíjban és pedig olyképpen, hogy ne számítsan éppen csak a tanulmányi eredmény, hanem legfőképpen az egyéni derékasság és nem utolsósorban az akadémikus anyagi helyzete. Az alapítványi tőke vagyonának évi jövedelmét egyelőre arányban osztandó ki az osztóndíjban részesült két akadémikus között. Az osztóndíjban bármely évfolyambeli akadémikus részesíthető.

A boldogult hitvesem emlékére létesített alapítványi osztóndíjban részesült mindvégig akadémikus kötelessége, hogy hitvesem emlékére és az O lelkiudvéért engedszelő szentmiséidőzotot (rekvizietet) tartasson és pedig az egyik osztóndíjban részesült akadémikus hitvesem elhalálózsa napjának évfordulóján, vagyis minden év augusztus hó 6-án a budapesti IX. ker. Bakats-teri róm. kath. plébániatemplomban, ahol 1911. évi október hó 10-én esküvőnk volt, a másik osztóndíjban részesült akadémikus pedig minden év augusztus hó 18-án, megboldogult hitvesem nevenapján köteles ugyancsak a már említett plébániatemplomban engedszelő szentmiséidőzotot (rekvizietet) bemutatni.

Az osztóndíjban részesült akadémikusok az által boldogult hitvesem lelküdvéért és emlékéért tartott engedszelő szentmiséidőzoton — amennyiben azt katonai tanulmányi körülmények megegyed — résztvevni kötelesek. Ezáltal is külön hangsúlyozom, hogy az engedszelő szentmisén az osztóndíjban részesült akadémikusok kizárólag akkor kötelesek csak résztvevni, ha ezt tanulmányaik legkisebb megzavarása nélkül megtehetik. Felhívom a természeteszerűleg — az akadémia parancsokba határoz.

Az alapítványi-osztóndíjban az akadémia tanári kara által történő odaítélése alkalmával a tanári kar dönt és tekintetben is, hogy az osztóndíjban részesült akadémikusok közül melyik tartassa boldogult emléki hitvesem lelküdvéért augusztus hó 6-án és melyik akadémikus augusztus hó 18-án az engedszelő szentmiséidőzotot.

Az akadémia parancsokossága legkisebb minden év szeptember hó végéig mindenkori honvédelmi miniszternek jelentést tartozik tenni az osztóndíj odaítéléséről és igazolni tartozik, hogy az osztóndíjban részesült akadémikusok az alapítólevelé szerinti engedszelő szentmisét az előirt időben és a plébániatemplomban megtartották.

Az alapítvány kezelésére: Az ösztöndíj-alapítványt a mindenkorli honvédelmi miniszter kezeli a kezelésben levő többi ösztöndíj, segélyezési és jutalmazási alapokra és alapítványokra vonatkozóan fennálló kezelési szabályok és eljárások szerint, azonban az említett alapoktól és alapítványoktól teljesen elkülönítve.

Az alapítvány-képvisellete: Az ösztöndíj-alapítványt peres és perenkívüli jogügyekben a közalapítványi kir. ügygazgatóság képviseli.

Az alapítólevél állítása: Az alapítólevél négy eredeti példányban állítatik ki, amelyből egy példány nekem, nemes naményi Koncz István nyug. áll. m. kir. ezredesnek, egy példány a közalapítványi kir. ügygazgatóságának, egy példány a m. kir. honvédelmi akadémiának adatik ki, egy példány pedig a m. kir. honvédelmi miniszteriumban őriztetik. Kelt Miskolcon, 1940. évi január hó 15. napján.

(P. H.)

Nemes naményi Koncz István s. k.,
nyugállományú m. kir. ezredes.

Pusztay Lajos, szék. őrnagy, s. k.,
mint tanú.

Szabó-Pap Károly ny. áll. ezredes, s. k.,
mint tanú.

Ezt az alapítványt elfogadom és alapítólevélét azzal hagyom jóvá, hogy az alapítólevél 2. pontjának rendelkezései csupán az igényjogosultak körének kielégelésére vonatkoznak, az ösztöndíjban részesítendők száma tekintetében pedig egyedül az alapítólevél 4. pontjának rendelkezései irányadók, vagyis az alapítvány két akadémikusnak ösztöndíjban való részesítését szolgálja.

Az alapítvány alapítólevelének 3. pontjában említett 20.000 P kiegészített kivevő vagyonából e pontban nyert felhalmozás alapján Magyar Nemzeti Bank részvények vásároltak.

Budapest, 1940. évi április hó 1-én.

Utócz Bartha s. k.,
honvédelmi miniszter.

Rövid pár hónappal később, 1940 június 12-én, újabb 10.000 pengős alapítványt létesít nemes naményi Koncz István ezredes az elsőhöz hasonló feltételekkel, de azzal a megszorítással, hogy amíg áldottemlékű hitvesének feltétele: nemes zalesieci és lubici Zaleski Edit úrhölgy él, az alapítvány évi tiszta jövedelme testvéríj ajándékképpen őt illeti meg s csak az ő elhalálózása után szolgál az alapítólevél 2. pontjában foglaltakat szerint évenként kijelölt akadémikus jutalmazására.

Ez az alapítvány tehát tulajdonképpen már a harmadik, mert az első alapítvány 2 akadémikus jutalmazására szolgál.

A honvédelmi miniszter úr Ö nagyméltósága 1940 június hó 24-én kelt 33.243/eln. 18. — 1940. sz. rendeletével ezt az alapítványt is elfogadta és az alapítólevelet jóváhagyta.

Az akadémia parancsnoka meleghangú levélben mondott köszönetet a nemesszívű alapítványtevőnek a mai nehéz időkben ritkaságzámba menő bőkezűségéért. Az alapító okleveleket, valamint az alapítványtevő és hitves származási okmányait — életrajzi adatokkal együtt — az akadémia alapítványi irattára őrizi.

1940 június 18-án elkészült az alapítványtevőnek és hitvesének művészi képmása (*Berényi Félix* festőművész olajfestményei). A képek az akadémia múzeumában nyertek elhelyezést. E képek előtt fogja átadni az akadémia parancsnoka minden év június 24-én, az akadémia „intézetnapján” az érdemesnek ítélt akadémikusoknak az alapítvány kamatait, de megemlékezik az alapítványokról a hadnagyvadász reggelen is, amikor a többi jutalmat osztja ki a legkiválóbb III. évf. akadémikusoknak.

Megható és színes történet e három alapítvány keletkezésének lelki indítéka.

Nemes naményi Koncz István ezredes, az ősi, színmagyar családból származó, gavalléros, úri gondolkodású magyar huszártiszt igazi típusa. 1939 augusztus 6-án elveszti imádot hitvesét. 28 esztendő boldog családi élet omlik össze a sors kegyetlen csapásának súlya alatt. Gyermekeik nem maradtak. A megtört szívű férj, hogy időálló emléket állítson felejthetetlen hitvesének, az ő édesatyjától, nemes benedekfalvi Kiszely Gézától, a képviselőház volt gazdasági főtanácsosától örökölt nagyértékű műtárgyak egyrészét, olajfestményeket, drága porcellánokat, szőnyegeket a Szépművészeti Múzeumnak, a kassai Rákóczi-múzeumnak, az Országgyűlési Múzeumnak stb. ajándékozta, nagyobbik felét pedig pénzé tette, hogy a hatalmas összegből létesített 3 alapítvány az ő szavai szerint: „az áldottemlékű hitves sírhalmán álló gránit-obeliszknél is maradandóbban hirdesse az ő lelkének nemes jószágát.”

Akadémikusok!

Lehet-e ennél szebb, nemesebb példája a hitves iránti és a halál kapuján túl is lobogó, örök hűségnek, a vérbeli magyar úr előkelő gondolkodásának és gavalléros bőkezűségének?

Előttetek a példa, — kövessétek!

Dr. Matbia Károly

Az akadémia új domborművei és emléktáblái:

Hási balált halt magyar tüzérek emlékműve. Ligeti Miklós szobrászművész domborművének másolata a szárnyépület II. emeletén.

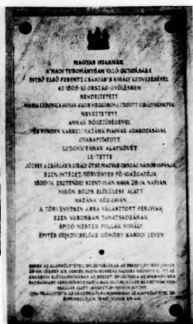
Hegyi tüzérek hősi emlékműve. Csorba Géza szobrászművész domborművének másolata a szárnyépület II. emeletén.

Az akadémia történetének főbb mozzanatait megörökítő emléktábla az előcsarnokban.

Az 1852-ben büntőn kivégzett vértanúk emléktáblája a belső udvaron.

Az akadémia alapító oklevelének szövegét megörökítő emléktábla az előcsarnokban.

Zsázkóti Csiszér János: Gyalogysági roham című domborműve a főépület I. emeletén.

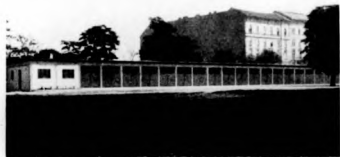
Az akadémia új épületei:

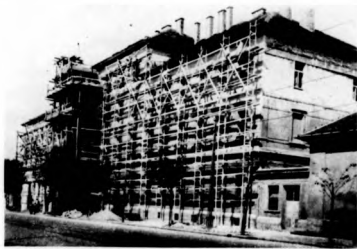
Az új kórházépület. 1939. november 28.

Az új istállóépület. 1940. augusztus 21.

Az új gépkocsiszín. 1940. augusztus 21.

*Az adminisztratív tanfolyam épülete emelétráépítés közben.
(Elkészült: 1940. október 18-án.)*

„A HAZÁÉRT MINDHALÁLIG”. 10 ÉVES A „LUDOVIKA» AKADÉMIA JELMONDATA.

Az 1928/29. tanévben *útező Szinyai Béla* tábornok parancsnoksága idején került fel először az akadémia jelmondatának a terve. Az akadémia-parancsnok *útező Rózsás József* százados bizta meg a javaslat elkészítésével. A tisztgyűlés elé a magyar irodalom egész területéről összehordott több száz mondatból kiválogattat 50—60 jelmondat került.

Hosszas vita után *Tolnay Dezső* vk. őrnagy javaslatát fogadta el a tisztgyűlés. A javasolt jelmondat így hangzott: „A hazáért mindhalálig!”

A Magyar Tudományos Akadémia véleményének meghallgatása után 1929 tavaszán végleg elfogadta az akadémia tiszt- és tanári kara a jelmondatot, amelyet az 1929—30. tanévtől kezdve vall a magáénak a magyar tisztképzés ősi otthona.

Azóta szerepel ez a mondat a hadnagyavatáson a kardrántás pillanatában, azóta látható az akadémia címerpajzsán és a ludovikás gyűrűn, de benne él azóta az Alma Mater fiainak lelkében is, mert beleegyetett az ősi falak között szétáradó hazaszeretnek és áldozatkésznek soha ki nem alvó lángja.

HAGYOMÁNYÁPOLÁS A „LUDOVIKA» AKADÉMIÁN.

Az 1939—40. tanévben az akadémia-parancsnok úr elcsodoltságának megfelelően, 20 különböző emléktábla dobormű, szobor és egyéb emlékmű került felállításra az akadémia. Közülük az akadémia hősi halottainak nevét megőrző 8 fekete márványtáblát helyesbíttatott adatokkal májusdízben helyezték el a bősök folyosóján 1942 április 25-én. A többi emlékmű adatait és elhelyezésük időpontját a „*Kronika*” rovatban közöljük.

A hagyományápolás célját szolgálta az akadémia-parancsnok úr másik intézkedése is, amellyel az egyes tantermeknek hadtörténelmi nagyjainkról való elnevezést rendelte el. A tantermeket a rendelkezés nyomán maguk az akadémikusok díszítették fel jórészt maguk készíttette képekkel, doborművekkel stb., hogy méltó keretben áldozhassanak eszménykép emlékének.

Az egyes doborműveket stb. rövid házi ünnepség keretében leplezték le.

A hagyományápolás állandóságának érdekében az egyes osztályok mindhárom tanévet ugyanabban a tanteremben töltik.

A tantermek elnevezése az elmúlt tanévben a következő volt:

I. A.: <i>Kunzsi Pál.</i>	I. Gyors: <i>Béri Balog Adám.</i>
II. A.: <i>Mátyás király.</i>	II. Gyors: <i>Simonyi öbester.</i>
III. A.: <i>Görgy Artúr.</i>	III. Gyors: <i>Hadtól András.</i>
I. B.: <i>Lebel vezér.</i>	I. Tű. A.: <i>Losonczy István.</i>
II. B.: <i>Zrínyi Miklós.</i>	I. Tű. A.: <i>Gábor Aron.</i>
III. B.: <i>Szurmay Sándor.</i>	III. Tű. A.: <i>Bercsényi Miklós.</i>
I. C.: <i>Toldi Miklós.</i>	I. Tű. B.: <i>Bem József.</i>
II. C.: <i>Rákóczi Ferenc.</i>	II. Tű. B.: <i>Szondi György.</i>
III. C.: <i>Gömböc Gyula.</i>	III. Tű. B.: <i>Klapka György.</i>

Az egyes osztályok évenként egyszer bensőséges házi ünnepség keretében emlékeznek meg névadó eszményképkükről s így hathatós tényezői a hagyományok átkapcsolódásának.

ÚJ ÉPÜLETEINK.

Az 1939—40. tanév folyamán 3 új épülettel és 1 nagyobbarányú kibővítéssel növekedett akademiánk épületállománya.

Az *intézeti kórház* elhelyezése, felszerelése stb. semmiképpen sem felelt meg ma a mai egészségügyi követelményeknek. Régi elhajítás vált tehát valóra, amikor 1939 tavaszán a park egyik legszebb helyén, a tó közelében megkezdődött az új kórház építése. Akadémikusaink — mint később a harcokosi-akadálypályá építésénél — önként vállalt „munkaszolgálatát” állnak az építómunka rendelkezésére. Kb. 300 m² földet mozgattak meg az épülő kórház helyén, rendbehozzák az épület környékét s útépítéssel, díszítő-munkával stb. az akadémia egyik legszebb parkrésztélt varázsolják a kórház köré.

1939. november 28-án már készen áll a hatalmas, egyemeletes épület és hamarosan is kezdődik munkájának. A minden ízében korszerű, központi fűtéssel ellátott, tágas kórházépületben 13 betegszoba van 60 ágyval, elkülönített fertőző-osztállyal, 2 kád-, 1 zuhanyfürdővel, az orvosi és ápolónői szobákon kívül orvosi és fogorvosi rendelővel, röntgenlaboratóriummal, quareziarummal, gyógyszerházzal stb.

Nem kell ezúttal beteg akadémikusaink nagyszámú csapatkórházakba beutalnunk. Csak a súlyosabb vagy különleges kezelést igénylő betegeinket vagyunk kénytelenek a honvéd helyőrségi kórházakba küldeni, a legtöbb beteg itt az intézeti kórházban is megtalálhatja teljes gyógyulását, a nyugalmat, napfényt, tisztaságot árasztó falak között.

Az új *gépkecsiszin* a parknak az Örmölygő-utca felé néző részén, a kertészkapu közelében épült fel 1940. augusztus 21-én 20 gépkecsiszin-hellyel, 2 iroda- és 1 raktárhelyiséggel. A régi gépkecsiszin épületében most 7 gépkecsiszin és a műhely van.

Az új *istálló* a tűzérkülönítmény körletének közelében épült fel ugyancsak 1940. augusztus 21-én 28 lóállással, 1 zaboskamrával, 1 nyergeskamrával és 1 agyagállással.

Az *alantosztizsi tanfolyam* (volt kórházépület) emeleti-ráépítési munkálatait 1940. július hó 15-én kezdték meg. Az Üllői-út mentén elhelyezett egyemeletes épületre a munkálatok során még 2 emelet került.

1940. október 28-án lett készen az immár háromemeletes épület, amely most már kényelmes elhelyezést biztosít földszintjén 6 hálóteremmel, 2 tanteremmel és irodahelyiségeivel a tanfolyamparancsnokságnak s a tanfolyamtagoknak. — I. emeletén 7 hálóteremmel és 2 tanteremmel az 1. tanf. száznaknak, — II. emeletén 6 hálóteremmel és 2 tanteremmel a 2. tanf. száznaknak, — végül III. emeletén 2 hálóteremmel és 2 tanteremmel a tanf. gyorszáznaknak. A tantermek tágasak és világosak, a hálótermek 9 és 12 ágy között váltakoznak.

Az emeleti-ráépítés minden bizalommal hosszú időre megoldotta az alantosztizsi tanfolyam elhelyezésének kérdését.

METEOROLÓGIAI ÁLLOMÁS A „LUDOVIKA” AKADÉMIÁN.

Az időjárás az ember életének minden megnyilvánulására erős befolyással van és így gyakran döntő tényezővé válik nagy horderejű tevékenységek végrehajtásában. Különösen áll ez a honvédelmi szempontokra.

Az időjárás jelenségeit megfigyelni és törvényszerűségeit ellenni, az ezekből nyert fontos tapasztalatokat a köz érdekében felhasználni ma már elengedhetetlen követelmény.

Mint mindenütt, nálunk is létesítettek úgynevezett meteorológiai állomásokot, amelyek rendszeres műszermegfigyelések folynak. Ezek az állomások a m. kir. meteorológiai és földmágnességi intézettel közlik észleleteiket, ahol a jelentések felhasználásával időjárási térképek készülnek. A prognózis-osztály ezeknek a térképeknek a segítségével az időjárást előre jelzi.

Háborúmentes időben természetesen egyszerűbb a prognózis, mert a különböző államok időjárás-jelentéseiket egymással is közlik rádiójelentések formájában. Ma azonban az időjárás adatait honvédelmi titokként kezelik és így az egyes államok csupán saját állomásaikra vannak utalva.

Az időjárás előrejelzése nem jóslás, hanem a meglévő állapot, a fizikai törvények és leszűrt tapasztalatok folytán létrejött következtetés.

Különböző okok, így a szomszédos államok időjárásjelentéseinek teljes elmaradása, a rádiójelentésekben beálló üzemzavarok, stb. folytán az időjárás előrejelzése nem 100%-os, hanem csupán 80—90%-os

értékű. A honvéd időjelzőállomásokon is folynak a rendszeres észlelések és jelentések, amelyeknek különösképpen a repülőharcra, de a tüzérség lövéseire, a gáz- és köd alkalmazására is döntő fontosságuk van.

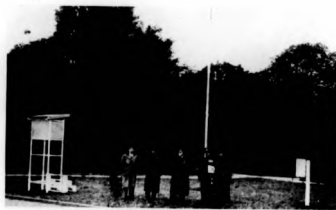
A honvédség szempontjából oly fontos tudománynak az akadémikusok által való részletes megismerése érdekében az akadémia parancsnokság meteorológiai állomásnak a létesítését rendelte el.

Az állomás 1940. október 2-án az akadémia parkjában nyert elhelyezést. A levegő hőmérsékletét és nedvességét mérő hőmérőket redőnyös angol hőmérőházikóban helyezték el. M.lette van a napi csapadékok mérő esőmérő. A magas árbocon a szél irányát és erősségét mérő Wild-féle nagy nyomólapos szélzászló és az intézeti kórház folyosóján a légnyomásíró (barograph) van elhelyezve.

Meteorológiai állomásunk naponta pontosan a meghatározott középeurópai zónaidőnek megfelelően reggel 6 óra 44 perckor, 12 óra 44 perckor és 20 óra 44 perckor végzi, és észleléseit rendszeresen közli a meteorológiai és földmágnességi intézettel.

Az akadémiai meteorológiai állomás felállítására kapcsán *dr. Réthly Antal* a m. kir. meteorológiai intézet főmeteorológusa szerzett elvülhetetlen érdemeket. Az akadémia tisztikarából *Czelnai Rezső* százados és *Balászházy Imre* tü. műszaki tv. vettek részt az előkészítő munkában. Az észleléseket *vitéz Szűts Gábor* alhadnagy, épületkezelő végzi.

Cz. R.

Az akadémia parkjában felállított meteorológiai állomás
Dr. Réthly főmeteorológussal.

Kikötő. Czifrai Rező százados, a Zrínyi-kőr örökös tagjának féncsouvamszete

TEST- EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „LASE” 1939–40. TANÉVI MŰKÖDÉSÉRŐL.

Akadémikusaink az elmúlt tanévben is nagy lelkesedéssel, igaz magyar sportszeretettel dolgoztak az akadémiai Sportegyesület kebelében. Eredményeiket az alábbiakban foglalom össze:

1939. nov. 26-án: a „József nádor” kardvívó emlékversenyén VIII. Szentivány József III. Tü. B. árs.

1940. jan. 6-án: a HTVK II. o. országos párbajtőrversenyén IV. Karácson László III/Gy., VIII. Orley Zoltán III/3.

1940. febr. 2-án: a BSE II. o. országos törvényszéken I. Szentkirályi János II. 2.

1940. febr. 2–4-én: a magyar sibajbnokságok hadsergészámbán Mátraházán:

- a) 18 km-es futásban: V. Laczkó Károly III/2., IX. Sönyey László III/2.;
- b) Lesiklásban: IX. Szalay László II/2.;
- c) összetett versenyben: V. Sönyey László III/2.

1940. febr. 8-án: az országos főiskolai síversenyen:

- a) 8 km-es futásban: III. Sönyey László III/2., IV. Laczkó Károly III/2., V. Sárny Bertalan II/1., IX. Orley Zoltán III/3.;

- b) lesiklásban: I. Sönyey László III/2., III. Sárny Bertalan II/1., IV. Laczkó Károly III/2., VI. Deceky Jenő II. Tü. B.;

- c) műlesiklásban: IV. Sönyey László III/2., VI. Laczkó Károly III/2.

1940. febr. 10. és 11-én: az országos főiskolai sibajbnokságokban:

16 km-es sífutócsapatban, bajnok a LASE csapata:

- a) egyéni sífutóversenyben: IV. Sönyey László III/2.; V. Laczkó Károly III/2., VII. Szalay László II/2., X. Orley Zoltán III/3.;

- b) lesiklásbajnokságban: VII. Sönyey László III/2., X. Deceky Jenő II. Tü. B.;

lesikló-csapatban: II. a LASE csapata;

műlesiklásban: X. Laczkó Károly III/2.

1940. febr. 23-án: a GTE IV. o. országos kardversenyén: VII. Szentivány József III. Tü. B.

1940. febr. 24. és 25-én: a HTVK ötusa részversenyén (vívás és pistolylövés), 29 induló között:

- IV. Sebeők Endre II/2., X. Bánhidj János III. Tü. A., XII. Csáthy Dénes III. Tü. B., XIII. Karácson László III/Gy.

1940. márc. 3-án: a BEAC II. o. országos párbajtőrversenyén:

- II. Csáthy Dénes III. Tü. B., IX. Sebeők Endre II/2.

1940. márc. 13-én: a MAFC III. o. országos kardvívóversenyén:

- II. Kisházy György III/1., III. Buocz Zoltán II/Gy.

1940. márc. 30. és 31-én: a HTVK ötusa részversenyén (épeevítés, pistolylövés és mezzi futás), 27 induló között:

- IV. Csáthy Dénes III. Tü. B., VI. Karácson László III/Gy., VIII. Berthy László I/2., IX. Sárny Bertalan II/1.

1940. ápr. 28-án: a „József nádor” kardvívóversenyén:

- I. Németh Dező II/1., IX. Szentkirályi János II/2.

1940. máj. 8-án: a főiskolai párbajtőrbajnokságban:

- IV. Csáthy Dénes III. Tü. A., V. Karácson László III/Gy.

1940. máj. 17-én: a főiskolai tőrnbajnokságban:

- V. Pongrácz István II/1., VII. Szentivány József III. Tü. B., IX. Buocz Zoltán II/Gy.;

főiskolai törőspatbajnokságban: II. a LASE.

1940. máj. 11. és 12-én: a HTVK ötusa részversenyén (vívás, pistolylövés, mezzi futás és úszás), 22 induló között:

- IV. Karácson László III/Gy., IX. Csáthy Dénes III. Tü. B., X. Majláth György I/Gy.

1940. máj. 26-án: a MAC „H6sök kardvívóversenyén” országos kardvívóverseny:

- VII. Németh Dező II/1.

A LASE házi sportbajnokságok eredményei:

Sí-lesiklásban:

- I. Deceky Jenő II. Tü. B., II. Sárny Bertalan II/1., III. Laczkó Károly III/2.

8 km-es sífutásban:

- I. Laczkó Károly III/2., II. Szalay Lóránt I/3., III. Papp György II/1.

Tornászbnajbnokság:

- I. Sönyey László III/2., II. Sántha Ferenc III. Tü. B., III. Thoroczky Antal III. Tü. B.

Tornász-csapatbajnokság:

I. a Tü. oszt. csapata, II. a 2. szd. csapata, III. az 1. szd. csapata.

Mezei futóbajnokság:

I. Csáthy Dénes III. Tü. B., II. vitéz Berthy Károly I/2, III. Thold Miklós III/1, IV. Mindszenty János I/Gy., V. vitéz Szabady Jenő II. Tü. B., VI. Bánhidy János III. Tü. A., VII. Hegedűs Frigyes II. Tü. B., VIII. Laczkó Károly III/2, IX. Tóth Zsigmond III/2, X. Meskó Imre III/3.

Mezei futó-csapatbajnokság:

I. a Tü. oszt. csapata, II. a 2. szd. csapata, III. a 3. szd. csapata.

Tárvívó bajnokság:

I. Szentkirályi János II/2, II. Buócz Zoltán I/Gy., III. Németh Dezső II/1, IV. Pongrácz Jenő II/1, V. Szentistvány József III/Tü. B., VI. Belezay Győző II/3, VII. Csáthy Dénes III/Tü. B., VIII. vitéz Mindszenty János I/Gy.

Kardvívó bajnokság:

I. Németh Dezső II/1, II. Buócz Zoltán I/Gy., III. Kisházy György III/1, IV. Szentistvány József III/Tü. B., V. Szentkirályi János II/2, VI. Kautny Károly I/3, VII. Iványi Illés III/2, VIII. Veres Jenő III/2, IX. Tölgyessy László II/1.

Kardcsapatbajnokság:

I. az 1. szd. csapata, II. a Tü. oszt. csapata, III. a 2. szd. csapata.

Teniszbajnokság:

I. Koós Béla I/1, II. Bernáth István II/1, III. Bánhidy János III/Tü. A.

Páros teniszbajnokság:

I. Kállay—Scossa Gyorscso, II. Bánhidy—Szentpétery III/Tü., III. Bernáth—Szentgyörgyvári 1. szd.

Kézilabdabajnokság:

I. a 2. szd. csapata, II. a gyorscso. csapata, III. a 3. szd. csapata.

Atlétikai bajnokságok:

100 m-es síkfutás:

I. vitéz Mindszenty János I/Gy. 11,5 mp., II. Marjay Valér I/Gy. 11,6 mp., III. Szilassy Péter I/1. 11,7 mp.

200 m-es síkfutás:

I. vitéz Mindszenty János I/Gy. 24,4 mp., II. Koós Béla I/2. 24,5 mp., III. Zentay Ferenc III/1. 24,8 mp.

400 m-es síkfutás:

I. Csáthy Dénes III/Tü. B. 55,0 mp., II. Zentay Ferenc III/1. 55,4 mp., III. Szentiday László II/3. 56,3 mp.

800 m-es síkfutás:

I. Kárcson László III/Gy. 2 p. 11,7 mp., II. Szabady Jenő II/Tü. B. 2 p. 14,8 mp., III. Berthy László I/2. 2 p. 16,2 mp.

1500 m-es síkfutás:

I. Berthy László I/2. 4 p. 32,6 mp., II. Hegedűs Frigyes II/Tü. B. 4 p. 34,0 mp., III. Thold Miklós III/1. 4 p. 39,9 mp.

Súlylökésben:

I. Szemlaky György I/2. 13,16 m., II. Zólyomy Ferenc I/2. 11,71 m., III. Mányoky István II/Tü. B. 11,42 m.

Diszkoszvetésben:

I. Faragó István III/1. 44,48 m., II. Zólyomy Ferenc I/2. 39,44 m., III. Közeghy Barnabás II/Tü. A. 37,97 m.

Gerelyhajításban:

I. Zólyomy Ferenc I/2. 43,05 m., II. Faragó István III/1. 41,83 m., III. gr. Kornis Boldizsár I/1. 39,96 m.

Kézigránát dobásban:

I. Szendrői Kovács Imre III/Tü. A. 82,10 m., II. Faragó István III/1. 77,36 m., III. Zólyomy Ferenc I/2. 75,82 m.

Magasugrásban:

I. vitéz Rátr Tibor II/Tü. A. 166 cm., II. Csáthy Dénes III/Tü. B. 164 cm., III. Marjay Olivér I/Gy. 160 cm.

Távolugrásban:

I. Marjay Valér I/Gy. 657 cm., II. Csáthy Dénes III/Tü. B. 584 cm., III. Benkovicz Béla II/1. 557 cm.

Rúdugrásban:

I. Duka Miklós I/2. 310 cm., II. Sönyey László III/2. 310 cm., III. Orosz Tamás I/3. 290 cm.

4x100 m-es váltófutásban:

I. a Tü. oszt. csapata 46,29 mp., II. a Gyorscsoport 47,02 mp., III. a 2. szd. csapata.

Növekvő váltófutásban:

I. a Gyorscsoport 3 p. 39,1 mp., II. a Tü. oszt. csapata 3 p. 43,0 mp., III. az 1. szd. csapata 3 p. 51,0 mp.

Atlétikai tömegpontverseny vándordíjat nyerte:

I. a 2. szd. 94 p., II. a Tü. oszt. 69,5 p., III a Gyorscsoport 57 p., IV. az 1. szd. 52,5 p., V. a 3. szd. 25 p.

A Katonai Szemle veretait az alábbi aks-ok nyerték:

Aran्य öttusa-veret: Csáthy Dénes III/Tü. B.
Ezüst öttusa-veret: Kárcson László III/Gy.
Bronz öttusa-veret: Bánhidy János III/Tü. A.
Bronz sport veretet nyerték: Sönyey László III/2. (tornász, síelő, atléta), Németh Dezső II/1. (vívó), vitéz Mindszenty János I/Gy. (atléta, öttusázó).

Akadémikusok! Fiatal bajtársaim! Kilenc éven át voltam nevelőtök és tanárotok. Erre a kilenc évre azzal a tudattal tekintek vissza, hogy minden erőmmel és tudásommal szent hivatásomat igazgex-tem szolgálni.

Hat év óta mint az akadémia testnevelés-vezetőjének, sok örömben volt részem. Ezt a sok örömet Ti és az előző évek akadémikusai szereztétek nekem

azzal, hogy a magyar tisztisardjék kiváló fizikai adottságait a legkülönbözőbb versenyeken igazolták.

Volt idő, mikor éveken át rettegtek a „Ludovikák” versenyző nevét. Ez a büszke név főleg a főiskolai sportversenyeken egyenértékű volt a győzelemmel.

Fanatikus híve vagyok annak a gondolatnak, hogy egy nemzet életében létkérdés a faj fizikai ereje és az erkölcsi nevelés után minden mást megelőző a testi erő nevelése. Erre kétségenkívül a legalkalmasabb eszköz a sport és a sporton belül a nemes versengés, mely a férfiu erőnyek egész tömeget fejleszti ki az emberben. Ezek közül a legfontosabbak az önmegtartóztatás és a küzdeniakarásón keresztül — a győznuitás.

Ha a mai, mindennél időszerűbb és forrásban lévő európai helyzetet nézzük, akaratlanul is elgondolkozunk azon, minek köszönheti Németország ma már köztudatban lévő „villámháború” sikereit. Ezt a hihetetlen sikert, a félvilág legyőzését a politikus a lelki előkészítésnek, a katona a fölünyes hadvezetésnek, a technikus a mindig újabb meglepetéseket hozó technikai fölünynek köszönheti.

Eszembe jut az 1936. évi berlini olimpiász. Magam előtt látom azt a hihetetlen lelkiert, amellyel a német atléták és versenyzők testük izmait mozgatták és olyan lehangoló győzelemhez vezették, amilyenre a világversenyek történetében nem volt még példa.

Látom a német gyakorló táborokat és a stadion Mars-mezejét, ahol minden rendű, rangú és életkorú emberek ezres tömegei edzettek testüket.

Es most már tudom, hogy a német „villámháború” zuhanó-bombázói, ejtőernyős vadászai, harcokcsi-kezelő legénysége, az egész német hadsereg és az egész német nép hogyan tudja azokat az emberfeletti fizikai teljesítményeket végrehajtani, amit Vezére megkövetel tőle.

Ugy, hogy az emberi agy nagyszerű elgondolárait a lélek erejével hajtott, tökéletesen kiegyensúlyozott emberi fizikai erő hajtja végre.

Ez sem véletlen. Az emberanyagában oly kiváló sportnemzet, a rokon finn nép is a sportnak köszönheti, hogy az óriási technikai fölünyben és számbeli túlsúlyban lévő orosz tömegek sem tudták megverni.

Gondoljtok arra, hogy nagyraihavott nemzetünknek sorsdöntő feladatokat kell a közeljövőben megoldania. Bizom bennetek, hogy minden elképzelhetetlennek látszó fizikai fáradságot legyőzve, lelketek összeszedett erejével akartok és tudtok is küzdeni a végső győzelemig.

Most, mikor elbúcsúzom az Alma Mater szent eszméket sugárzó falaitól, arra kérem a Mindenható: adjon minden most és a jövőben itt nevelődő akadémikusnak a szent eszmék megvalósításához akarateros magyar szívet és szívós, egészséges testi erőt.

Maszlaj Lajos százados,
a „Ludovika” akadémia testnevelés-vezetője.

Képek az akadémia sportéletéből.

Közelelti staféta. 1939. október 6.

Kézilabda füzibajnokság.

*Mezői futóbajnokság.
1940. április 28.*

*Díjkiosztás.
1940. április 28.*

*Sportdíjkiosztás a tanévzáró ünnepségen.
1940. augusztus 15.*

KRÓNIKA.

AZ AKADÉMIAI ÉLET KIMAGASLÓBB ESEMÉNYEI.

Ez évben folytatjuk a tavalyi évkönyvünkben első ízben megjelent krónikát, az akadémiai élet kimagaslóbb eseményeinek foglalatát. A hadnagyavatásról, a ludovikás találkozókól, különböző ünnepeinkről, a Ludovikák táncszertéről, a Levente-kör munkásságáról és a LASE sportfeléről ez évben is külön, önálló cikkekben számolunk be.

A teljesség kedvéért e helyütt is megemlítjük az évkönyv más helyén részletesen ismertetett eseményeket.

1939.

Szeptember 13—14. A polgári életből pályázók felvételi vizsgálói.

Szeptember 27. Az I. és III. évf. aks-ok bevonulása.

Szeptember 28. A II. évf. aks-ok bevonulása.

Szeptember 28. A gyorscsoport (aks, kerékpáros, huszár- és páncélfülműves szárad) megalakulása.

Szeptember 29. A csendőrképzésben részvesztő II. és III. évf. aks-ok útbaindrítása a II. főcsoporthoz.

Szeptember 29. Pót- és javítóvizsgálatok.

Október 1. Az I. és II. főcsoport elnevezés megszűnik. Az akadémia új neve: M. kir. honvéd „Ludovika” akadémia.

Október 1. Tanévnyitó istentisztelet. (Veni sancte.) Az istentiszteletet után vitéz nemes kisharnaki Farkas Ferenc vk. ezredes, akadémia-parancsnok a törzspülete belső udvarán üdvözlő a tiszti- és tanári kart, valamint az aks-okat.

Ugyanekkor és ugyanitt történt ez évben a Levente-kör megalakulása és csoportosítása is.

Október 1. Dr. Molnár Gyula ny. áll. ezredes Gorodok-Satanos című huszár-dombornövénck elhelyezése a szárny-épület I. emeletén.

Október 2. Az aks. zászlóalj indulása az ősi kihelyezésre. (I. évf. Jutas, II—III. évf. Veszprém.)

Október 6. Az aradi vértanúk emlékünnepe. Gyász-istentisztelet. A nap jelentőségéről az istentisztelet keretében emlékeztünk meg. Az istentiszteletet után az akadémia parkjában kegyeleti stafétát rendeztek az aks-ok.

Október 9—10. Az alantosztizati tanfolyam felvételi vizsgálói.

Október 21. A gyorscsoport búcsúvacsorája Dépold Miklós ezredesnek a m. kir. I. Ferenc József Jászúkn t. honvéd huszárezred parancsnokává történt kinevezése alkalmából.

Október 22. Az alantosztizati tanfolyam tanévnyitó istentisztelete.

Október 23. Légvédelmi kézszttség, légtalmi riadó.

Október 27. Az aks. zászlóalj bevonulása a jutasi, ill. veszprémi kihelyezésről.

November 1. A „Ludovika” akadémia előtti terep felállított „Névtelen hősök” emlékművet tiszti és aks-i küldöttség megkoszorúzza. Tiszti küldöttség képviselői az akadémia t. Hőök emlékkövének megkoszorúzásán, valamint a hőök temetőjében tartott délutáni gyászszolgálaton.

Az akadémia halottainak sírját (Lemberkovics Jenő szds. és Papp László honvéd főrelélek, névendeki; Keresztesi-út melletti temető) vitéz Pád Dénes ezredes; Farkasvitéz; Kishonváti Gyula ny. áll. és Pogány Jenő aks. Rákóczi-keresztúri új köztemető; Horvay Lajos fsz. thts.; Pótszent-

crszebti temető; dr. Kovács Lajos főesperes; Csepeli új temető) rendbehozatta és tiszti küldöttséggel koszorút küldötte kegyeletos megemlékezés jeléül sírjukra.

November 2. Az elnöktéri kiképzés kezdete.

November 3. A „Ludovika” akadémiaé 1889., 1894., 1899., 1909., 1914., 1924. és 1929. években végeztek 50., 45., 42., 30., 25., 15. és 10. éves találkozója.

November 10. Az aks. tüzérosztály lögyakorlata Esztergom-táborban.

November 10. Ünnepe a kassai bevonulás első évfördulóján a vísvőteremben. Az ünnepség keretében került bemutatásra az „Észak felé” című film is.

November 15. Az alantosztizati tanfolyam lögyakorlata Esztergom-táborban.

November 16. A nemzeti hadsereg bevonulásának 25. évfördulója. Ünneplésy istentisztelet.

November 18. A „Ludovika” akadémiaé 1924-ben végeztek 35 éves találkozója. A találkozón résztvevő vitéz nemes dálnokfalvi Bartha Károly tábornagy, honvédelmi miniszter úr O nagyméltósága is.

November 22. Rádiónézetvétel a „Ludovika” akadémia-ból „Séta a javítóosztályokotthonban” címen.

November 26. Az akadémia Múzeumának ezévi megnyitása. Dr. Mathia Károly főtan. a múzeum őre ismertette az akadémia történetét és bemutatta a gyűjtemény jelentősebb darabjait az I. évf. aks-oknak.

November 28. Az új intézeti kórház megnyitása és üzembehelyezése.

December 3. Az aks. tüzérosztály Borbála-ünnepély a vísvőteremben.

December 4. Borbála-istentisztelet. Az aks. tüzérosztály díszmenete Szent Borbála szobra előtt.

December 5. Mikulás-ünnepély a díszteremben a tisztek és az altsztek gyermekel részére.

December 6. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb névünnepe. Ünneplésy istentisztelet. 10 h 30 I-akor díszközvetés. Az I. évf. aks-ok eskütele. A Felvidéki Intézkörem átadása a kassai bevonuláson résztvevő tiszteknek, aks-oknak, altszteknek és legnek. Díszbeid.

December 9. A „Ludovika” akadémiaé 1912-ben végeztek találkozója. (vitéz nemes kisharnaki Farkas Ferenc vk. ezred. akadémia-parancsnok évfolyama.)

December 11. A honvéd középiskolai nevelőintézetek parancsnokainak látogatása az akadémiaé.

December 17. A LASE házi tornaversenye a nagy tornateremben.

December 22. A karácsonyi szabadság kezdete 12 h-kor.

December 24. Karácsonyfa-ünnepély a szabadságra visszamaradt 5 aks. részére az aks. zlj. kaszinójában 16 h-kor, a legénység különiménekeknek 16 h 30 I., 17 h és 17 h 30 I-kor.

1940.

Január 7. A karácsonyi szabadság vége 24 h-kor.

Január 8. Az akadémia korsorolypályájának megnyitása a tavon.

Január 15. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal kegyenfilm-vetítő előadása „Egy hét Magyarországon” és „Szent István éve” címen.

Január 11. Az aks-i szimfónikus zenekar részvevő a Turáni Társaság Finn Hangversenyén a Pesti Vigadóban.

Január 13–23. A m. kir. honvéd térképészeti intézet jubileumi kiállítását megtekintik az összes aks-ok és tanfolyamhallgatók.

Január 15. *Hetz Imre* ezds. áthelyezése a m. kir. honvéd tüzér- és fegyverszerző, *Baló Zoltán* őrgy. áthelyezése a H. M. 8. osztály állományába.

Január 15. *Neményi Konez István* ny. áll. ezredes 20.000 P-5 ösztöndíjlapjaitványt létesít az aks-ok számára felelésre, szül. *benedekfalvi Kisely Ilona Anna* emlékére.

Január 17. *Dr. Ery Emil* gimn. igazgató „A magyar szent korona” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 1. sz.)

Január 18. Az aks. zslávlíjhoz beosztott III. évf. aks-ok, valamint az alsóbb évfolyamok versenyszívi megkezdik az edzést.

Január 24. Három különböző tüzér hósi emlékmű (relief-másolat) leleplezése a tüzér-szárnyépület II. emeletén.

Január 25. *Vitéz nemes kistornyi Deák Gusztáv* ltbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemléje az akadémián.

Január 29. Az aks-i szimfónikus zenekar részvevő a „Magyar anyák a finn gyermekéért” hangversenyén a Pesti Vigadóban.

Január 31. *Dr. Káádr László* egyet. magántanár „A magyar föld” és *dr. vitéz Rozsnyói Ernő* ezredorvos, egyet. magántanár „A magyarság jai összetele” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 2. sz.)

Február 1. *Ludovikás táncestély.*

Február 1. *Vitéz Madarasi Béla* ezds. áthelyezése és kinevezése a m. kir. székesfehérvári II. honvéd hadtest közigazgatás-vezetőjévé.

Február 7. *Hübner József* tanár „A legénységgel való helyes bánásmód” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára.

Február 10. *Vitéz nemes gyergyócsomajlói Rokay Imre* alez. áthelyezése az I. honvéd hadtest állományába.

Február 13. I. félévi osztályterkeztet.

Február 14. *Dr. Mady Zoltán* tanár „A magyar nép élete, társadalmi és gazdasági tagolódása” címen, *dr. Karácsony Sándor* tanár „A magyar lélek” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 3. sz.)

Február 15. I. félévi főterkeztet.

Február 20. *Vitéz nemes kistornyi Deák Gusztáv* ltbk. tisztképzés- és nevelésügyi szemléje úr O nagymélységsége búsója nyugalmavonulása alkalmával a „Ludovika” akadémia tiszt- és tanári karától.

Február 23. Mátyás király születésének 500. évfordulóján a Leventekőr irodalmi csoportja rendez gyűlés keretében emlékezett meg nagy katonakirályunkról.

Február 24. Az aks-i szimfónikus zenekar tagjai kincstári kéltéségen megtekintik a m. kir. Operaház *Carmen* előadását.

Február 24–27. A LASE hazi sábjának budaí Harangvölgyében.

Február 28. *Dr. Kovács László* tanár „Magyar tárgyi néprajz” és *dr. Bálint Sándor* „Magyar szellemi néprajz” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 4. sz.)

Február 29–Március 2–3. A róm. kat. vallású tisztek, aks-ok, tanfolyamhallgatók és alisztek lelkiigazgatólata, a lelkiigazgatólos szentbeszédet *Jandik József* a Regnum Marianum igazgatója mondta. (Minden nevelés — lélekfáradás. Akadályain az eszményi férfijellem kialakításán. Minden belső és külső gyűzelem alapja az akarat. A küzdelem ember és a Megváltó. Krisztussal a hókik nyomán.)

Február 29–Március 2–3. Csendes órák a protestáns vallású tisztek, aks-ok, tanfolyamhallgatók, alisztek és hozzá-tartozók számára. (*Vitéz Bátorkezi Kis Sándor*: Feladatok. *Dr. Ince Gábor*, ref. hitoktatósi igazgató; Hivatás és élet. *Vitéz Bátorkezi Kis Sándor*: A lélek vezetése mellett. *Morvay István*, a Soli Deo Gloria diákszövetség lelkesze: Bizonyágtétel.)

Március 1. Legfelsőbb Hadurunk kormányzóvá választásának 20 éves fordulójára. Ünnepejük istentiszteleték után az akadémia parancsnok a belső udvaron felállított alakulatok előtt ünnepi beszéde tmondott, majd leleplezte *Mangécs Gyula* szobrászművészeknek a főépület I. emeletén elhelyezett domborművét, amely a nemzeti hadsereg bevonulását ábrázolja.

Március 1. A m. kir. honvédség küldöttségében *vitéz Magyar Andor* ezds. és 6 aks. jelenik meg a Kormányzó úr O Főméltósága előtt a díszkard-átadásra.

Március 1. *Vitéz Kovács Gyula* vk. ezredes, AK tanulmányosportvezető áthelyezése és kinevezése a m. kir. szombathelyi III. honvéd hadtest vk. főnökévé.

Március 6. A japán katonai attasé látogatása az akadémián. His attasé meghívta az akadémiát a „Sanghai harcok” című film előadására.

Március 8. *H. Wester* svéd kir. őrgyag, katonai attasé látogatása az akadémián.

Március 13. *Dr. Csúry Zoltán* egyet. tanár „A magyar néprajz” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 5. sz.)

Március 14. A LASE házi tornászajnokasága (egyéni és csapatverseny) a nagy tornateremben.

Március 15. A magyar szabadság ünnepe, 11 h-kor ünnepély a vívóteremben.

Március 15. A húsvéti szabadság kezdete 14 h-kor.

Március 27. A húsvéti szabadság vége 24 h-kor.

Április 1. *Törpényi József* fővivőmester, az akadémia vivőmestere 35 évi szolgálat után nyugalmába vonul.

Április 3. *Dr. Gönczy Sándor* tanár „A magyar tóné” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívóteremben. (Magyarságtudományi előadásorozat 6. sz.)

Április 3. Az aks. kp. szd. harcszerű lövészet Estergom-táborban.

Április 4. *Dr. Sepésvényi György Mária* Károly ny. jogakadémiai tanár, a „Ludovika” akadémia első parancsnokának fia, múzeumunk gyarapítójának temetése a rákóc-kresztúri új újkörműben.

Április 8. A nyári napi- és tanórend életbe lépés.

Április 8. 325 aks. és tanfolyamhallgató megtekintik a Városi Színházban *vitéz Somogyváry Gyula*: Frontharcosok c. színművét.

Április 9. A német-magyar barátság-kupa (négyes tőr és kardcsapat) német versenyvívó meglátogatják az akadémiát.

Április 10. Az alantiszti tanfolyam harcszerű lövészet Estergom-táborban.

Április 11. *Buky Béla* tanár „A magyar népszínművészet” és *vitéz Faragó Ede* orsz. gyűl. képviselő „A magyar

népművelés" címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyam-hallgatók számára a vívőteremben. (Magyarságudományi előadásorozat 7. sz.)

Április 18. Dr. Kodály Zoltán egyet. tanár „A magyar népdal” címen előadást tart az aks-ok és tanfolyamhallgatók számára a vívőteremben. (Magyarságudományi előadásorozat 8. sz.)

Az előadást az aks-i és tanfolyam énekkar dallam-példákkal szemlélte.

Április 19. Vitéz Littay András altábornagy úr O nagy-méltósága, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese megszéli az akadémiát.

Április 20. A „Ludovika” akadémiát 1905-ben végeztek 35 éves bajtársi találkozója mindhárom hadsereggel, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének helyettese és a H. M. közg. főcsoport-főnökének részvételével. Ünneplés isentiszteletek után megkoszorúzták a világháborúban esetl évfolyam-társak emléktábláját, az ellenforradalmi emlékoszlopot, a Ludovika szobrot és a világháborúban hősi halált halt tisztek emlékművét.

Április 25. Dr. Cser János tanár „Népi művelődés és nemzetnevelés” és Varga László főtanár „Katonanevelés — népművelés” címen előadást tartanak az aks-ok és tanfolyam-hallgatók számára a vívőteremben. (Magyarságudományi előadásorozat 9. sz.)

Április 25. Az aks-i teniszpálya érvényes megnyitása.

Április 25. 8 új márványtábla elhelyezése a hőök csarnokában.

Május 2. Simonyi emlékpén. A lovas kiképzésben részesült aks-ok isentisztelet után megkoszorúzzák Szent György kőpér, majd „Simonyi díjgratár” rendeznek a nyitott lovardában. A díjgratár után Simonyi díszedél volt a tisztí étkedvény.

Május 5. Az aks-i színtörténeti zenekar tagjai résztvesznek a Zeneművészeti Főiskolán Haydn: Evszakok c. oratóriumának előadásán.

Május 9. Kőszeghy László ny. igazgató művészettörténeti vetítétképes előadása a Leventekörbe nem tartozó aks-ok számára a vívőteremben.

Május 9. Az akadémiagyülekezeti tiszt aks-i szolgálat helyett zlj., illetve osztálygyülekezeti tiszt aks-i szolgálat rendezésére.

Május 11. Harcos József lövészbemutatója a házi lőtérn.

Május 15. Az akadémia tüzetekéne az aks főbb mozzanatait tartalmazó márványtábla elhelyezése az előcsarnokban.

Május 20. Légvédelmi riadó-gyakorlat az akadémián.

Május 22. Az almonostói tanfolyam feloszlata.

Május 23. Tiszti tolmácsvizsgák az akadémián.

Május 23. 300 budapesti cserkészörvezető látogatása az akadémián.

Május 24. A Leventekör évszázadi díszgyűlése a vívőteremben. Pályadíjak, jutalmak és a Vitézi Rend Zrinyi csoportja könyveinek kiosztása.

Május 25. 200 vitézi várományos megtekinti az akadémiát.

Május 25. Az akadémia belső udvarán 1852-ben vértanú-halált halt 3 hőlelkű magyar hazafi emléktáblájának elhelyezése.

Május 25. A harcoksi akadálypálya elkészül az új körház mögött.

Május 25—26. A páncélos kiképzésben részesülő III. évf. aks-ok összetett mkp. versenyé a budai hegyekben és az akadémia sportpályáján, ill. harcoksi akadályversenyé az akadémia harcoksi akadálypályáján.

Az új emléktáblák és az ellenforradalmi képek felavatása.

Május 26. A világháborúban esetl hősök emlékpénja. Isentiszteletek. A hősi halált halt magyar tisztek és a névtelen hősök emlékművének megkoszorúzása.

Május 27—30. Atlétikai házibajnokságok az akadémia sportpályáján.

Május 28. Repülőbemutató a III. évf. aks-ai részére Budaörsön.

Május 28. A m. kir. honvéd térképészeti intézet megtekintése. (II. évf.)

Május 29. Puskás lövésény Esztergom-táborban.

Május 30. Évszázadi osztálygyülekezet.

Május 31. Évszázadi főcserekezet.

Június 2. Az aks. páncéljárműves század indulása Lajosmizsére, a m. kir. 101. páncélvonat századhoz kihelyezésére.

Június 4. Indulás a nyári kihelyezésre. (Aks. zászlóalj és aks. huszárszázad gyalogmenetben és gk. szállítással Jutatra, aks. tüzcsoport gyalogmenetben Hajmáskérre.)

Június 8. Az aks. páncéljárműves század bevonulása a lajosmizsei kihelyezésről.

Június 10. Az 1838-i pesti árviz emléktáblájának elhelyezése a főlepcsőház feljárójánál.

Június 10. Az aks. kerékpáros század indulása Rétság-ra, a m. kir. 11. honvéd kp. zlj.-hoz kihelyezésre.

Június 12. Nemes naményi Koncz István ny. áll. ezredes újabb ösztönző-irányítványt készít az akadémiások számára.

Június 13. Az aks. páncéljárműves század indulása Kál-Kápolnára a m. kir. 2. honvéd lovadandár páncélgépkösi és könnyű harcoksi-századhoz kihelyezésre.

Június 15. Csébi Pogány Jenő aks-nak, az 1919. június 24-i ludovikás ellenforradalom hősi halottjának ünneplés ehumulása a rákoskeresztúri köztemetőben. Földi maradványait Budapest Székesfőváros Hősök Temetőjének Felügyelősége az akadémia kérésére a Hősök temetőjébe, a 6. sz. sírhelytábla körüldjébe helyezte át.

Június 16. Honvéd középiskolai nevelőintézetű növendékek érkezése az akadémia központi orvosi vizsgára.

Június 18. A Kormányzó Úr O Főméltósága legmagasabb születése napjának megünneplése.

Június 18. Naményi Koncz István ny. áll. ezredes és megboldogult hitvese: benedekfalvi Kisszely Ilona Anna képeinek elhelyezése az akadémia múzeumban. (Berényi Félix festőművész festménye.)

Június 20. Az aks. légvédelmi tüzér gyakorló csoport indulása Hajmáskérre.

Június 23. A „Júniusi Bajtársak Szövetségé”-nek ellenforradalmi emlékkönye az akadémián. Isentisztelet után dr. Altenburger Gyula egyetemi tanár ünnepi beszéd kíséretében megkoszorúzták az akadémia parkjában lévő ellenforradalmi emlékművet, amelyre 12 egyesület (intézmény) többek között a m. kir. honvédség és a „Ludovika” akadémia is koszorút helyezett.

Június 27. A gyalogság eszményképének Szent Lászlónak az akadémia parkjában lévő szobrát születése 900. évfordulója alkalmával tiszta tiszti küldöttég megkoszorúzza. A kihelyezett aks. zászlóalj ünnepi isentisztelettel és bőséges ünnepléssel áldozott a nagy király emlékének.

Június 28. Zalkodi Csizsér János: Gyalogsági roham című műköndomborművének elhelyezése a főépület I. emeleti folyosóján, az aks. zászlóalj körletében.

Június 29. Az aks. páncéljárműves század bevonulása a kál-kápolnái kihelyezésről.

Június 29. Az aks. légvédelmi tüzér gyakorló csoport bevonulása a hajmáskéri kihelyezésről.

Július 1. Vitéz Pöcze Dező alez. áthelyezése és kinevezése a 47. honvéd gyalogrezd parancsnokává.

Július 3. A III. évf. aks-ok bevonulása a nyári kihelyezésről.

Július 4. Időelőtti hadnagyvátás.

Július 6. Gyalogsági tömegverseny (gyorsasági) az aks. századok között Jutason.

Július 6. Az aks. kp. század bevonulása Rétságrról.

Július 8. Az aks. kp. és p. század útbaindulása Jutasra kihelyezésre.

Július 8. Az akadémia nyári uzsdójának megnyitása.

Július 9. Sábí Sabew bolgár kir. alezredes érkezése Jutasra az aks. zlj-hoz.

Július 13. Az alantosztiszi tanfolyam építkezési munkálatai (emeletráépítés) megkezdődnek.

Július 18. Az aks. zászlóalj célfelderítési és megjelölési versenye Várpalotán.

Július 18—19. A polgári életből pályázók központi orvosi vizsgája.

Július 22—augusztus 14. Az I. évf. műszaki gyakorlaton Jutason, illetve az öbudai vízi gyakorlóterén, a II. évf. terepfelvételi gyakorlaton Balatonkenesén, a tüzér kiképzésben részesülő aks-ok 10 napos felváltással tü. bemérő gyakorlaton Hajmáskérén.

Július 31. Erzsébet királyné mellszobrának (Stróbl Alajos alkotása) a park ENY részéről a tisztai kertbe való áthelyezése.

Augusztus 1. Szemenyey László alezredes, aks. zászlóaljparancsnok áthelyezése a m. kir. 1. honvéd hegyi dandár állományába, Ungvárra. Dr. Leitner Ferenc 2. oszt. főtörzsorvos, akadémia-vezetőorvos áthelyezése a m. kir. 10. sz. honvéd helyőrségi kórházba, Budapestre.

Augusztus 4. A Júniusi Bajtársak Szövetségének hálado istentisztelete és Perényi-emléksereg vascsoraja. Az ünnepcégekben az akadémia képviselőiben vitéz Révhegyi Ferenc ezds. jelent meg.

Augusztus 14. Az aks-i kihelyezett alakulatok bevonulása Budapestre. (Az I. évf. gk. szállítással, a II. évf. vadti szállítással, a II. évf. tü. aks-ok mentben.)

Augusztus 15. Tanévzáró istentiszteletek. Sportdíjkiosztás a nagyréten.

Augusztus 15. Cselbi Pogány Jenő aks. a ludovikás ellenferradalom hősi halottja új síremlékének felavatása a Hőök Temetőjében, a 6. sz. sírhelytábla körüljében.

Augusztus 16. Nyári szabadság kezdete 12 h-kor.

Augusztus 18. Az 1900-ban felavatott ludovikás tisztek 40 éves találkozója az akadémian.

Augusztus 20. Szent István király ünnepe. 10 h-kor szentmise az akadémia kápolnijában.

Augusztus 21. Az új gépkocsiszín és az új istállóépület elkészülte.

Augusztus 23. Tanévzáró tisztai gyűlés.

Szeptember 4—6. A honvéd középiskolai nevelőintézetbe pályázók központi felvételi vizsgája az akadémian.

Szeptember 10. A kolozsvári bevonuláson résztvevő aks-ok bevonultatása az akadémiaira.

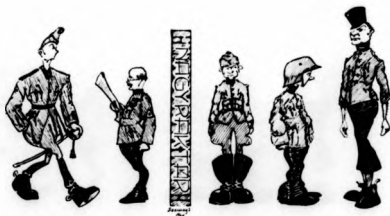
Szeptember 13. Az aks. dívszázad indulása a kolozsvári bevonulásra a ny. p. u.-ról.

Szeptember 15. Ünnepélyes bevonulás Kolozsvárra.

Szeptember 23. A csapattól származó karpaszományos pályázók központi orvosi vizsgája a 10. sz. honvéd helyőrségi kórházban.

Szeptember 24. A csapattól származó karpaszományosok felvételi vizsgája az akadémian.

Szeptember 26—27. A polgári életből pályázók felvételi vizsgája az akadémian.

Metamorfózis.
Nemes esztétikói Szászay Imre aks. karikatúrája.

TARTALOM

<p><i>Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc tábornok</i>: Búcsúznak vitéz nemes kistoronyi <i>Denk Gusztáv</i> lovassági tábornok, m. kir. titkos tanácsos, tisztképzés- és nevelésügyi szemlélnöktől . . . . .</p> <p><i>Halottaink</i>. Siremlékavatás a Hősök Temetőjében . . . . .</p> <p><i>Dr. Matbia Károly</i> főtanár: Mátyás, a katonakirály. (Születésének 500. éves fordulójára.) . . . . .</p> <p><i>Dr. Matbia Károly</i> főtanár: A „Ludovika” akadémia a kolozsvári bevonuláson . . . . .</p> <p>SORAKOZÓ!</p> <p><i>Dr. Matbia Károly</i> főtanár: Leventekör — Zrínyi-kör, Ludovikás Levente — Ludovikás Évkönyv . . . . .</p> <p><i>Ráskay Pál</i> akadémikus: A helyes akadémikus szellem kialakítása . . . . .</p> <p><i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: A nemzeti gondolat és a modern magyar irodalom . . . . .</p> <p><i>Csatbó Egon</i> akadémikus: A csapattiszt nemzetnevelési feladatai . . . . .</p> <p>A „Ludovika” akadémia menetelői. (Szüveg) . . . . .</p> <p>Pillanatfelvételek a nyári gyakorlatokról <i>Vitéz Oszth Tibor</i> akadémikus: Kelt Budapesten. (Költemény.) . . . . .</p> <p><i>Szónyi Miklós</i> hadnagy: Gondolatok a mai csapatéletéről . . . . .</p> <p><i>Dóczy Andor Géza</i> akadémikus: Jerwán hadnagy. (Elbeszélés.) . . . . .</p> <p><i>Földi Gábor</i> akadémikus: Hogyan készüljünk az akadémiai nemzetnevelői hivatásunkra? . . . . .</p> <p>AKADÉMIAI ÉLET.</p> <p>Hadnagyaatás . . . . .</p> <p>Ludovikás találkozók . . . . .</p>	<p>3</p> <p>5</p> <p>11</p> <p>19</p> <p>21</p> <p>23</p> <p>25</p> <p>27</p> <p>30</p> <p>32</p> <p>34</p> <p>37</p> <p>38</p> <p>45</p> <p>48</p>	<p>UNNEPSEGEINK.</p> <p>I. <i>Akadémiai ünnepek</i> . . . . .</p> <p>II. <i>Fegyvernemi ünnepek</i>:</p> <p>a) Szent László-ünnepély . . . . .</p> <p>b) Simonyi-emlékverseny . . . . .</p> <p>c) Szent Borbála-ünnepély . . . . .</p> <p>III. <i>A Ludovikás Táncestély</i> . . . . .</p> <p>LEVENTEKÖR.</p> <p><i>Beszámoló a Leventekör 1939—40. tanévi munkásságáról.</i></p> <p>I. A Leventekör szervezete . . . . .</p> <p>II. A csoportok működése . . . . .</p> <p>III. A pályázatok eredménye . . . . .</p> <p>IV. Dísz- és örökös tagságok . . . . .</p> <p>V. A Leventekör tanévzáró díszgyűlése, a tanárelnök záróbeszéde . . . . .</p> <p>MÚZEUM.</p> <p>Az akadémia múzeumának gyarapodása. A nehézfegyver-vándordíj . . . . .</p> <p>A nemes naményi Konez Istvánné, nemes benedekfalvi Kiszely Ilona Anna ösztöndíj-alapítványok . . . . .</p> <p>„A hazáért mindhalálig!” 10 éves a „Ludovika” akadémia jelmondata . . . . .</p> <p>Hagyományápolás a „Ludovika” akadémian . . . . .</p> <p>Új épületeink . . . . .</p> <p>Meteorológiai állomás a „Ludovika” akadémian . . . . .</p> <p>TESTEDZÉS.</p> <p>Beszámoló a „LASE” 1939—40. tanévi működéséről . . . . .</p> <p>KRÓNKA.</p> <p>Az akadémiai élet kimagaslóbb eseményei . . . . .</p>	<p>51</p> <p>56</p> <p>56</p> <p>57</p> <p>58</p> <p>61</p> <p>61</p> <p>63</p> <p>64</p> <p>65</p> <p>69</p> <p>73</p> <p>73</p> <p>73</p> <p>74</p> <p>77</p> <p>81</p>
---	---	---	---

MŰMELLÉKLETEK.

HÁROM SZINBEN:

<i>Bényey Zoltán</i> százados: Vitéz nemes kisbarnaki Farkas Ferenc tábornok, a „Ludovika” akadémia parancsnoka. (Olajfestmény)	16—17
<i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Csendélet. (Színes fénykép)	24—25
<i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Nádas. (Színes fénykép)	40—41
<i>Gálhidy Károly</i> akadémikus: Ingóvány, Kismaros, Dunaparti füzes. (Aquarell)	56—57
<i>Báthly Nándor</i> százados: Balatoni táj, Várpalota. Mátyás király várkastélya. (Aquarell)	64—65

EGY SZINBEN:

Szent Borbála-himnusz. <i>Menies Mihály</i> zövegíró írta <i>Matthia Károly</i>	42—43
<i>Sigmund Olivér</i> akadémikus szoborművei	60

SZÖVEGOLDALON ÉS SZÖVEG KÖZÖTT:

<i>Bánó Zoltán</i> akadémikus: Mátyás király. (Dombormű)	10
<i>Nemes eszteleki Szacsay Imre</i> akadémikus: „Híd meg”, „Most! Jól”, „Kездódik a koppintás!” (Karikatúrák)	28
<i>Nemes eszteleki Szacsay Imre</i> : „Hajnalban, délben, este”, „Halló, kóbor cigány, halló kóbor cigány!”, „Bücsűsök”	29
<i>Kéthely Walter</i> akadémikus: „Reggeli kód a Dunán”, <i>Gál János</i> akadémikus: „Budapest télen”, <i>Kautny Károly</i> akadémikus: „Régi diósögeink”. (Fényképfelvételek)	33
<i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Ex libris. (Linoleum-metszet)	35
<i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Szent Péter. (Linoleum-metszet)	38
<i>Vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor</i> akadémikus: Ex libris. (Linoleum-metszet)	40
<i>Vitéz Magyar Lajos</i> akadémikus: „Nem írt Anyuka!”, „Akadálypályán”, „Jön már Apuka”. (Fényképfelvételek)	41
<i>Czselnai Rezső</i> százados: Kikötő. (Linoleum-metszet)	75

Az *évkönyv jelen kötetét az akadémia parancsnok úr irányításával Dr. Matthia Károly főtanár szerkesztette.*

A *címlap (az akadémia főhomlokzatát ábrázolja) vitéz nemes nagylaki Rátz Tibor akadémikus színes fényképe.*

Fényképtudósító: Harsányi Gyula, a „Ludovika” akadémia szerződtetett fényképész.

A kitérő id. Weinbaum Antal cinkográfiai műintézetében készült.

Az évkönyv ára: 4 pengő.

Az előfizetési díjat a Ludovikás Évkönyv 25.748. sz. csekkszámájára javára kell befizetni.

BUDAPEST, 1940.

A M. KIR. HONVÉD „LUDOVIKA” AKADÉMIA KIADÁSA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 80. SZÁM.

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT R-T.

FELELŐS: GYÖRY ALADÁR IGAZGATÓ.